

Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Πρόγραμμα Σπουδών

«Σπουδές Φύλου: Μεθοδολογίες, θεωρίες, πολιτικές»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Γυναικοκτονίες στην Τουρκία: πολιτικά ζητήματα και φεμινιστικοί
αντίλογοι»

Καλλιόπη Λάμπρου

Επιβλέπουσα καθηγήτρια

Αθηνά Πεγκλίδου

Πάτρα

Ιούνιος 2026

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή ή της φοιτήτριας («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (down loading), «ανάρτηση» (up loading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Η συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

Γυναικοκτονίες στην Τουρκία πολιτικά ζητήματα και φεμινιστικοί αντίλογοι

Καλλιόπη Λάμπρου

Επιτροπή Επίβλεψης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια

Αθηνά Πεγκλίδου

Επίκουρη καθηγήτρια

Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας

Α.Π.Θ.

Συν-Επιβλέπουσα Καθηγήτρια

Κωνσταντίνα Σκλάβου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Πανεπιστημίο Δυτικής Αττικής

Πάτρα

Ιούνιος, 2026

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς ευχαριστίες μου στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα. Αθηνά Πεγκλίδου για την πολύτιμη καθοδήγηση και την επιστημονική της συμβολή καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Παράλληλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένειά μου για τη διαρκή στήριξη και την ενθάρρυνση που μου προσέφεραν σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνήσει τις γυναικοκτονίες μέσα στο πλαίσιο της αποχώρησης της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και των ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών συνθηκών που τις πλαισιώνουν. Ειδικότερα, η εργασία επιχείρησε να αναδείξει την ιδεολογική σύγκρουση μεταξύ των διεθνών προτύπων έμφυλης ισότητας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης) και του εγχώριου πατριαρχικού αυταρχισμού. Η εργασία ανέδειξε ότι η πιο κυρίαρχη μορφή γυναικοκτονίας είναι το «έγκλημα τιμής» όπως εκφράζεται στο συγκεκριμένο πλαίσιο καθότι στις μουσουλμανικές χώρες η σεξουαλική έννοια της τιμής συνδέεται ιδιαίτερα με την αγνότητα της γυναίκας. Η ανάλυση των κοινωνών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών της χώρας ανέδειξαν τον ρόλο της θεσμικής ανοχής και της ατιμωρησίας στην αναπαραγωγή της έμφυλης βίας. Επίσης, ένα σημαντικό εύρημα της εργασίας ήταν ότι η μιντιακή αναπαράσταση των γυναικοκτονιών αποτελεί έναν μηχανισμό νοηματοδότησης και νομιμοποίησης της βίας στο τουρκικό κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση περιπτώσεων όπως των Ecem Balci, Şule Çet, Emine Bulut, Güleda Cankel και Ceren Özdemir διαπιστώθηκε ότι η μιντιακή κάλυψη εστίασε σε δευτερεύοντα γεγονότα ενισχύοντας τον δραματικό χαρακτήρα μέσω εικόνων και συναισθηματικά φορτισμένων αφηγήσεων. Η πρακτική αυτή λειτουργεί ως μηχανισμός αποπολιτικοποίησης της έμφυλης βίας. Παράλληλα, η σύγκλιση του πολιτικού και του μιντιακού λόγου, όπως αναδείχθηκε μέσα από την ανάλυση, συνδέεται με τη θεσμική διαχείριση της έμφυλης βίας και ειδικότερα με την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2021. Με βάση τη στατιστική αποτίμηση το ζήτημα των γυναικοκτονιών στο τουρκικό κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο συνεχίζει να υφίσταται και να έχει μεγάλες διαστάσεις τόσο πριν όσο και μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από την Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Τέλος, η εργασία ανέδειξε τη σημασία της δράσης γνωστών φεμινιστικών κινημάτων όπως η Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP), η KAMER και η Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM), που ασκούν αποτελεσματικό αντίλογο στις αντιφεμινιστικές κρατικές πολιτικές. Παρά ταύτα, ο φεμινιστικός αντίλογος αντιμετωπίζει σημαντικούς περιορισμούς και εμπόδια στην πράξη ιδιαίτερα στο πλαίσιο της ενίσχυσης της κρατικής αντιφεμινιστικής πολιτικής μετά το 2011 και ιδίως μετά την αποχώρηση από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2021.

Λέξεις – Κλειδιά: Τουρκία, γυναικοκτονίες, στατιστικά, Σύμβαση Κωνσταντινούπολης, πολιτικός λόγος, μιντιακός λόγος

Turkey, femicide, statistics, Istanbul Convention, political discourse, media discourse

Lamprou Kalliopi

Abstract

The purpose of this Dissertation was to shed light to femicide within the context of Turkey's withdrawal from the Istanbul Convention and the broader social and political conditions that frame them. In particular, the paper attempted to highlight the ideological conflict between international standards of gender equality (Istanbul Convention) and domestic patriarchal authoritarianism. The Dissertation revealed that the most dominant form of femicide is the honor crime, since in Muslim countries the sexual concept of honor is particularly associated with the purity of women. While the analysis of the country's social and cultural characteristics highlighted the role of institutional tolerance and impunity in the reproduction of gender-based violence. Also, an important finding of the Dissertation was that the media representation of femicide constitutes a mechanism for giving meaning and legitimizing violence in Turkey. In particular, through the analysis of cases such as Ecem Balcı, Şule Çet, Emine Bulut, Güleda Cankel and Ceren Özdemir, it was found that the media coverage focused on secondary events, enhancing the dramatic character through images and emotionally charged narratives. This practice functions as a mechanism for the depoliticization of gender-based violence. At the same time, the convergence of political and media discourse, as highlighted through the analysis, is linked to the institutional management of gender-based violence and in particular to Turkey's withdrawal from the Istanbul Convention in 2021. Based on the statistical assessment, the problem of femicide in Turkey continues to exist and has large dimensions both before and after Turkey's withdrawal from the Istanbul Convention. Finally, the Dissertation highlighted the importance of the action of well-known feminist movements such as Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP), KAMER and Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM), which effectively counterbalance anti-feminist state policies. Nevertheless, the feminist counter-discourse faces significant limitations and obstacles in practice, particularly in the context of the strengthening of state anti-feminist policy after 2011 and especially after the withdrawal from the Istanbul Convention in 2021.

Keywords: Turkey, femicide, statistics, Istanbul Convention, political discourse, media discourse

Περιεχόμενα

<u>Περίληψη</u>	v
<u>Abstract</u>	vi
<u>Κατάλογος Γραφημάτων</u>	ix
<u>Εισαγωγή</u>	1
<u>Ερευνητική προσέγγιση και μέθοδος</u>	4
<u>1. Η Τουρκία και η σύμβαση της Κωνσταντινούπολης: από την υπογραφή στην αποχώρηση. Μια ανάλυση του κοινωνικό-πολιτισμικού, πολιτικού και μιντιακού τοπίου</u> ..	7
<u>1.1 Πολιτικό και κοινωνικό-πολιτισμικό περιβάλλον</u>	7
<u>1.1.1 Η διαχρονική πολιτική της διακυβέρνησης του Erdoğan</u>	7
<u>1.1.2 Ιδεολογικές αναθεωρήσεις του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) και έμφυλες πολιτικές</u>	9
<u>1.1.3 Πατριαρχία και το εθνικό μοντέλο της μητρότητας</u>	10
<u>1.1.4 Βιοπολιτική διάσταση και κοινωνική επιτήρηση</u>	12
<u>1.2 Πολιτικός λόγος, μιντιακό περιβάλλον για τις γυναικοκτονίες στο τουρκικό συγκείμενο και η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης</u>	14
<u>1.2.1. Μέσα ενημέρωσης και διαμόρφωση αντιλήψεων για γυναικοκτονίες: η εμπορευματοποίηση και η κανονικοποίηση των εγκλημάτων κατά των γυναικών</u>	14
<u>1.2.2. Ο πολιτικός λόγος και ιδεολογικές προσεγγίσεις των γυναικοκτονιών</u>	17
<u>1.2.3. Η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (2021) και οι προκλήσεις ως προς την εφαρμογή της</u>	20
<u>Κεφάλαιο 2: Οι μορφές, τα αίτια, η δικαστική αντιμετώπιση δραστών και η στατιστική αποτύπωση των γυναικοκτονιών πριν και μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης</u>	23
<u>2.1 Μορφές γυναικοκτονιών και κίνητρα δραστών</u>	23
<u>2.2. Δικαστικό σύστημα και ποινική αντιμετώπιση των δραστών</u>	27
<u>2.3 Συγκριτική στατιστική μελέτη των γυναικοκτονιών πριν και μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης</u>	30
<u>3. Φεμινιστικά Κινήματα ως αντίλογος</u>	38
<u>3.1 Ιστορία του φεμινιστικού κινήματος στην Τουρκία</u>	38
<u>3.2 Η δράση των σύγχρονων φεμινιστικών κινήματων στην καταγραφή και στην δημοσιοποίηση των γυναικοκτονιών</u>	42
<u>3.2.1 Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP) (Εικ.1)</u>	42
<u>3.2.2. KAMER</u>	44
<u>3.2.3. Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM)</u>	46
<u>Συζήτηση και Συμπεράσματα</u>	49
<u>Προτάσεις</u>	53
<u>Περιορισμοί έρευνας</u>	54

<u>Βιβλιογραφία</u>	55
<u>Ελληνόγλωσση</u>	55
<u>Ξενόγλωσση</u>	55
<u>Αγγλική</u>	55
<u>Τουρκική</u>	61
<u>Δικτυογραφία</u>	63

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1. Αίτια γυναικοκτονιών 2015.	25
Γράφημα 2. Δεδομένα γυναικοκτονιών στην Τουρκία 206-2018: συγκριτικά WHO, Υπουργείο	31
Γράφημα 3. Γυναικοκτονίες στην Τουρκία 2008-2015.	32
Γράφημα 4. Γυναικοκτονίες στην Τουρκία 2009-2018	33
Γράφημα 5. Αναλογία πληθυσμού της περιοχής προς τις γυναικοκτονίες το 2017-2018, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2017.	37

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu logosu.....	42
Εικόνα 2. Protests erupt after Turkey moves to close one of the country's most respected women's rights groups.....	44
Εικόνα 3. Kadına Sıddete Kayır.....	45
Εικόνα 4. KADEM Launches “All Together Against Violence” Campaign to Stop Femicide	48

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Αίτια γυναικοκτονιών 2008-2013.....	25
Πίνακας 2. Γυναικοκτονίες Τουρκία 2008-2012.....	32
Πίνακας 3. Γυναικοκτονίες στην Τουρκία 2008-2024.....	34
Πίνακας 4. Αριθμός γυναικοκτονιών 2009-2019	34
Πίνακας 5. Ετήσιες γυναικοκτονίες Bianet (2013-2018).....	35
Πίνακας 6. Ποσοστά γυναικοκτονιών ανά επαρχία στην Τουρκία 2016-2017.....	35
Πίνακας 7. Αριθμός γυναικοκτονιών Κωνσταντινούπολη 2009-2018	36

Εισαγωγή

Η έμφυλη βία συνιστά ένα διαχρονικό και πολυδιάστατο κοινωνικό ζήτημα, που σύμφωνα με τους Decker et al. (2015), περιλαμβάνει κάθε μορφή βίας που στρέφεται εναντίον γυναικών και κοριτσιών και εδράζεται σε κοινωνικά κατασκευασμένες αντιλήψεις για το φύλο. Η πιο ακραία μορφή της είναι η γυναικοκτονία, η οποία ορίζεται ως η δολοφονία μιας γυναίκας λόγω του φύλου της (Russell, 2009; 2012). Ο όρος εισήχθη το 1976 από την Russell (2009) για να αναδείξει ότι πολλές δολοφονίες σχετίζονται με έμφυλες σχέσεις εξουσίας. Η χρήση του όρου «female» περιλαμβάνει κορίτσια, βρέφη και έμβρυα, ενώ οι μορφές του ζητήματος περιλαμβάνουν από δολοφονίες που συνοδεύονται από βιασμό ή ακρωτηριασμό έως πρακτικές όπως η καύση χηρών και τα «εγκλήματα τιμής» (Tütüncüler et al., 2015).

Η μεταγενέστερη υιοθέτηση του όρου από το φεμινιστικό κίνημα (Grzyb et al., 2018) συνέβαλε στην πολιτικοποίησή του για την κατανόηση των δομικών διαστάσεων της βίας κατά γυναικών και θηλυκοτήτων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Διακήρυξη της Βιέννης και τα Ηνωμένα Έθνη αναγνωρίζουν ότι οι γυναικοκτονίες εκδηλώνονται μέσα από διάφορες μορφές, οι οποίες σχετίζονται με κοινωνικούς, πολιτισμικούς και πολιτικούς παράγοντες, όπως οι περιπτώσεις ενδοοικογενειακής ανθρωποκτονίας τα εγκλήματα «τιμής» (Economic and Social Council, 2013; United Nations, 2025).

Η περίπτωση της Τουρκίας είναι ένα ενδιαφέρον παράδειγμα το οποίο αναδεικνύει την αλληλεξάρτηση μεταξύ πολιτισμικών αξιών, θεσμικών δομών και πρακτικών βίας κατά των γυναικών που οδηγούν και σε γυναικοκτονίες. Λαμβάνοντας υπόψιν την ιδιαίτερη περίπτωση της Τουρκίας σκοπός της εργασίας είναι να διερευνήσει το ζήτημα των γυναικοκτονιών μέσα στο πλαίσιο της αποχώρησης της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και των ευρύτερων κοινωνικό και πολιτικών συνθηκών που την πλαισιώνουν. Ειδικότερα, η εργασία αποσκοπεί να αναδείξει την ιδεολογική σύγκρουση μεταξύ των διεθνών προτύπων έμφυλης ισότητας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης) και του εγχώριου πατριαρχικού αυταρχισμού. Μέσα από την ανάδειξη αυτής της σύγκρουσης αναμένεται να διαφανεί το κενό πολιτικής όσον αφορά στην προστασία γυναικών, όπως αυτά αποτυπώνονται στα στατιστικά στοιχεία των γυναικοκτονιών στο τουρκικό πλαίσιο. Παράλληλα, εξετάζεται ο ρόλος των φεμινιστικών κινημάτων και συλλογικοτήτων στη συγκρότηση ενός πολιτικού αντιλόγου, που αμφισβητεί την κρατική αντιφεμινιστική ρητορική.

Συνακόλουθα τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας είναι τα παρακάτω:

1. Ποιες είναι οι κυρίαρχες μορφές γυναικοκτονίας στο τουρκικό πλαίσιο και πώς αυτές συνδέονται με τα κοινωνά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά της χώρας;

2. Με ποιον τρόπο αναπαρίσταται η γυναικοκτονία στον μιντιακό πολιτικό λόγο της κυβέρνησης του Erdoğan κατά την αποχώρηση από τη Σύμβαση ;
3. Ποια είναι η στατιστική αποτύπωση των γυναικοκτονιών στη Τουρκία πριν και μετά την αποχώρηση από τη Σύμβαση και τι υποδηλώνει αυτή η μεταβολή για το κενό προστασίας των γυναικών;
4. Πώς τα φεμινιστικά κινήματα συγκροτούν έναν αποτελεσματικό αντίλογο απέναντι στην κρατική αντιφεμινιστική πολιτική.

Η προβληματική της έρευνας εκκινεί χρονικά από την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2021 και τις συνέπειες που είχε τόσο στην αύξηση της έμφυλης βίας και των γυναικοκτονιών όσο και στη διαμόρφωση πατριαρχικής ρητορικής πάνω σε αυτές. Η εν λόγω αποχώρηση ανέδειξε τις εντάσεις που μπορεί να δημιουργηθούν όταν οι διεθνείς μηχανισμοί προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συγκρούονται με εθνικές πολιτικές ιδιαίτερα σε πολιτικά περιβάλλοντα, όπως αυτό της Τουρκίας, όπου οι έννοιες της οικογένειας, της παράδοσης και της κοινωνικής ταυτότητας, αποτελούν κεντρικά στοιχεία του δημόσιου πολιτικού λόγου (Bayar, 2024; Kabasakal Arat, 2020).

Η εργασία συνεισφέρει στο υπάρχων σώμα της βιβλιογραφίας (Acar&Altunok, 2013; Bayar, 2024; Gülel, 2022; Güneş-Ayata & Doğançün, 2017; Russell, 2009; 2012, Tütüncüler et al., 2015; Kayır, 2015) αναδεικνύοντας το κενό προστασίας για τις γυναίκες, που δημιουργήθηκε μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Επίσης συνεισφέρει στην προαγωγή της επιστημονικής γνώσης αναδεικνύοντας τον ρόλο των φεμινιστικών κινήματων ως φορέων ενός πολιτικού αντιλόγου που αμφισβητεί τη βιοπολιτική ρύθμιση του γυναικείου σώματος.

Η εργασία οργανώνεται σε τρία κύρια κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο εστιάζει στο ευρύτερο κοινωνικό, πολιτισμικό και πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσεται η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Αρχικά, αναλύεται το πολιτικό και κοινωνικό-πολιτισμικό περιβάλλον της χώρας με έμφαση στη διαχρονική πολιτική της διακυβέρνησης του Erdoğan και στις ιδεολογικές αναθεωρήσεις του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP), ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στις έμφυλες πολιτικές. Στη συνέχεια, εξετάζονται ζητήματα πατριαρχίας και το εθνικό πρότυπο της μητρότητας καθώς και η βιοπολιτική διάσταση της κοινωνικής επιτήρησης του γυναικείου σώματος. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την ανάλυση του πολιτικού λόγου και του μιντιακού περιβάλλοντος γύρω από τις γυναικοκτονίες στην Τουρκία αναδεικνύοντας τον ρόλο των μέσων ενημέρωσης στη διαμόρφωση κοινωνικών αντιλήψεων και στην κανονικοποίηση της βίας κατά των γυναικών. Τέλος το κεφάλαιο με την ολοκλήρωση δίνει έμφαση στην αποχώρηση της Τουρκίας από τη

Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2021 και στις προκλήσεις που προκύπτουν ως προς την εφαρμογή των πολιτικών προστασίας για τις γυναίκες.

Το δεύτερο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην ανάλυση των διαφορετικών μορφών γυναικοκτονιών και τα κίνητρα των δραστών ενώ ταυτόχρονα εξετάζει το δικαστικό σύστημα της Τουρκίας και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται ποινικά οι δράστες. Παράλληλα πραγματοποιείται συγκριτική στατιστική ανάλυση των γυναικοκτονιών με στόχο την αποτύπωση πιθανών μεταβολών στη συχνότητα και τα χαρακτηριστικά των γυναικοκτονιών πριν και μετά το 2021.

Το τρίτο κεφάλαιο εξετάζει τον ρόλο των φεμινιστικών κινημάτων ως προς τη συγκρότηση ενός δυναμικού αντιλόγου στις κυρίαρχες κρατικές πολιτικές. Ειδικότερα, σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζεται η εξέλιξη των φεμινιστικών κινημάτων στην Τουρκία, οι ιδεολογικές διαφοροποιήσεις τους και η συμβολή τους στην πολιτικοποίηση των γυναικοκτονιών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δράση οργανώσεων, που δραστηριοποιούνται στην καταγραφή και δημοσιοποίηση σχετικών περιστατικών, όπως η Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, η KAMER και η Kadın ve Demokrasi Derneği, αναδεικνύοντας τον ρόλο τους στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και στην άσκηση πίεσης για θεσμικές και πολιτικές αλλαγές.

Τέλος, στην ενότητα της Συζήτησης και Συμπερασμάτων συντίθενται τα βασικά ευρήματα της έρευνας ενώ διατυπώνονται και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα. Ενώ επίσης καταγράφονται οι περιορισμοί της έρευνας αναδεικνύοντας τα όρια της παρούσας εργασίας.

Ερευνητική προσέγγιση και μέθοδος

Για την εκπλήρωση των ερευνητικών στόχων και την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων, η παρούσα εργασία υιοθετεί την βιβλιογραφική ανασκόπηση ως κύρια μέθοδο έρευνας με άρθρα που επιλέχθηκαν από διεθνή περιοδικά τα οποία λειτουργούν με σύστημα κριτών (peer review journals). Σύμφωνα με τον Snyder (2019) η βιβλιογραφική ανασκόπηση συνιστά ένα κατάλληλο μεθοδολογικό εργαλείο για την παροχή απαντήσεων σε διάφορους τύπους ερευνητικών ερωτημάτων. Για παράδειγμα, οι ανασκοπήσεις είναι χρήσιμες όταν ο ερευνητής επιχειρεί να αξιολογήσει μία ή περισσότερες θεωρίες και τα εμπειρικά ευρήματα σε έναν συγκεκριμένο τομέα ή όταν επιδιώκει να κάνει μία επισκόπηση ενός συγκεκριμένου ερευνητικού προβλήματος (Snyder, 2019).

Η μεθοδολογική προσέγγιση της εργασίας οργανώνεται σε διακριτά στάδια καθότι αρχικά πραγματοποιήθηκε η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας διεθνών και τουρκικών ακαδημαϊκών πηγών σχετικά με τις γυναικοκτονίες και τις έμφυλες πολιτικές στην Τουρκία. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε θεματική κατηγοριοποίηση του υλικού με άξονες: τον πολιτικό λόγο, την αναπαράσταση των γυναικοκτονιών στα μέσα ενημέρωσης, την ανάλυση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και των επίσημων πολιτικών τοποθετήσεων, τα στατιστικά δεδομένα και τα φεμινιστικά κινήματα. Στη συνέχεια, έγινε η συγκέντρωση και επεξεργασία δευτερογενών ποσοτικών δεδομένων, ενώ στο τελικό στάδιο έγινε η σύνθεση και ερμηνεία των ευρημάτων σε σχέση με τα ερευνητικά ερωτήματα.

Η επιλογή των ακαδημαϊκών μελετών βασίστηκε στα εξής κριτήρια: α) στη συνάφειά τους με το ερευνητικό αντικείμενο, β) στη χρονολογία δημοσίευσης (2011-2025) γ) στην αναφορά στις γυναικοκτονίες, και δ) στο νομικό πλαίσιο, στις κοινωνικό-πολιτισμικές αντιλήψεις και στις πολιτικές διαστάσεις των γυναικοκοκτονιών στο τουρκικό συγκείμενο. Ενώ για τη μιντιογραφία επιλέχθηκαν ψηφιακά δημοσιεύματα τουρκικών μέσων ενημέρωσης και οργανισμών (π.χ. BIANET; IGEP; GREVIO) με κριτήριο τη σχετικότητά τους και την αντιπροσωπευτικότητα διαφορετικών κοινωνικών και πολιτικών θέσεων. Το υλικό στην τουρκική γλώσσα μεταφράστηκε και εξετάστηκε με στόχο την κατανόηση των κυρίαρχων αφηγήσεων, των τρόπων αναπαράστασης των θυμάτων και δραστών, καθώς και των ιδεολογικών αντιπαραθέσεων γύρω από το ζήτημα.

Η αξιοποίηση της τουρκικής βιβλιογραφίας και μιντιογραφίας έγινε λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς, που επέβαλε η αδυναμία διεξαγωγής πρωτογενούς επιτόπιας έρευνας και συνεντεύξεων στο τουρκικό περιβάλλον. Αυτή η επιλογή θεωρείται ένα σημαντικό πλεονέκτημα της εργασίας καθότι επιτρέπει την προσέγγιση των γυναικοκοκτονιών μέσα στο

κοινωνικό-πολιτισμικό και πολιτικό πλαίσιο εντός του οποίου εκδηλώνονται. Επίσης η μελέτη των τουρκικών πηγών συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των πολιτικών και των φεμινιστικών αντιλόγων, που αναπτύσσονται γύρω από το ζήτημα των γυναικοκτονιών, καθότι επιτρέπει την ανάδειξη των επίσημων θέσεων των κρατικών θεσμών, των πολιτικών φορέων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Για αυτό αξιοποιήθηκαν άρθρα από τον διεθνή τύπο για την αποτύπωση των τουρκικών θέσεων σχετικά με τη θέση της γυναίκας στην Τουρκία καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο οι γυναικοκτονίες αναπαρίστανται στο τουρκικό κοινωνικό-πολιτισμικό συγκείμενο. Παράλληλα, εξετάστηκαν δράσεις και πρωτοβουλίες, που σχετίζονται με την ασφάλεια και την προστασία των γυναικών, με βάση την τουρκική μιντιογραφία (π.χ. IGEP, 2021). Επιπλέον, υλικό από την τουρκική μιντιογραφία (π.χ. Bianet) αξιοποιήθηκε για την καταγραφή των περιστατικών γυναικοκτονίας και βοήθησε επίσης στην πολιτική ανάλυση της στρατηγικής πόλωσης που αποδίδεται στον Erdoğan επηρεάζοντας το κοινωνικό και πολιτικό κλίμα της χώρας (π.χ. Ezikoğlu, 2017)

Αναφορικά με την τουρκική βιβλιογραφία (π.χ. Çetin, 2014; Deren, 2018; Hamzaoglu & Konuralp, 2018a), που αξιοποιήθηκε στα κεφάλαια 1 και 2 σε συνδυασμό με την αγγλόφωνη (π.χ. Tütüncüler et al., 2015; Altınay & Arat, 2009) συνέβαλε στη διαμόρφωση του θεωρητικού πλαισίου για την ερμηνεία των έμφυλων πολιτικών του AKP, των πατριαρχικών δομών και της βιοπολιτικής διαχείρισης του γυναικείου σώματος. Παράλληλα, συνέβαλλε στην ανάλυση των μορφών γυναικοκτονιών, των εγκλημάτων τιμής, των κινήτρων των δραστών και των διαθέσιμων στατιστικών δεδομένων.

Για την ανάλυση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης επιχειρήθηκε συνδυαστική αξιοποίηση δεδομένων από τις τουρκικές ΜΚΟ και την διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία (π.χ. Τσακιστράκη, 2022; Cerami, 2021; Bayar, 2024; Kabasakal Arat, 2020), με στόχο την κατανόηση της αποχώρησης της Τουρκίας με βάση τις εξελίξεις της διεθνούς κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας.

Τέλος, για την ιστορική και κοινωνική εξέλιξη του φεμινιστικού κινήματος στην Τουρκία, που έγινε στο κεφάλαιο 3 αξιοποιήθηκαν τόσο τουρκικές πηγές (Tokuroğlu, 2023; Çelik, 2025) όσο και αγγλόφωνες μελέτες (Öztürkmen, 2013; Coşar & Onbaşı, 2008; Arat, 2017; Koyuncu & Özman, 2019). Η εξέταση αυτών των πηγών οδήγησε στην κατανόηση της ιστορικής εξέλιξης του τουρκικού φεμινιστικού κινήματος και της δράσης των φεμινιστικών οργανώσεων KCDP, KAMER και KADEM. Επίσης, ανέδειξε ότι τα φεμινιστικά κινήματα συγκροτούνται πάνω σε διαφορετικές ιδεολογικές βάσεις και στρατηγικές δράσης. Ενώ, οι φεμινιστικές πρωτοβουλίες εξετάστηκαν τόσο μέσω των επίσημων ιστοσελίδων των ίδιων των

φεμινιστικών οργανώσεων όσο και μέσω της διεθνούς βιβλιογραφίας (Tunç, 2010; Altınay & Arat, 2009; KAMER, 2025; KADEM, 2025; Kadin, 2023). Αυτή η επιλογή συνέβαλλε στην αποτύπωση του ρόλου τους στην άσκηση αποτελεσματικού φεμινιστικού αντιλόγου καθώς και στην ανάδειξη των ιδεολογικών τους βάσεων και των στρατηγικών δράσης.

Τα ευρήματα αξιοποιήθηκαν στη συζήτηση μέσω της σύνδεσής τους με το θεωρητικό πλαίσιο και τη σχετική βιβλιογραφία προκειμένου να ερμηνευθούν οι γυναικοκτονίες ως αποτέλεσμα ευρύτερων κοινωνικών, πολιτικών και έμφυλων δομών του τούρκικου συγκειμένου. Ειδικότερα, τα αποτελέσματα σχετικά με τα εγκλήματα τιμής, τον πολιτικό και μιντιακό λόγο, την αποχώρηση από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και τα στατιστικά δεδομένα χρησιμοποιήθηκαν για την ανάδειξη της σχέσης μεταξύ πατριαρχίας, θεσμικών πρακτικών και κοινωνικού ελέγχου του γυναικείου σώματος. Τέλος τα ευρήματα για τα φεμινιστικά κινήματα συνέβαλαν στην κατανόηση των διάφορων μορφών φεμινιστικού αντιλόγου.

Η επιλογή της αξιοποίησης πολλαπλών πηγών στην παρούσα μελέτη συνδέεται με την αρχή της τριγωνοποίησης πηγών (source triangulation), η οποία ενισχύει την εγκυρότητα των ευρημάτων και την πολύπλευρη κατανόηση ενός ερευνητικού ζητήματος μέσω της εξέτασής του από διαφορετικές πηγές πληροφόρησης (Kern, 2016). Επίσης, σύμφωνα με τους Papautsky et al. (2015) στα οφέλη της τριγωνοποίησης πηγών συγκαταλέγονται: α) η αύξηση της εμπιστοσύνης στα ερευνητικά δεδομένα λόγω της αξιοπιστίας που προσφέρει η συνδυαστική χρήση πολλαπλών πηγών και β) η δημιουργία καινοτόμων τρόπων κατανόησης ενός ζητήματος. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της παρούσας Διπλωματικής η αξιοποίηση αγγλόφωνης και τουρκικής ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας και μιντιογραφίας οδήγησε στην ανάδειξη ποικίλων διαστάσεων, που συνδέονται με τις γυναικοκτονίες στην Τουρκία.

Κατά την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας χρησιμοποιήθηκαν εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης και εργαλεία μετάφρασης κειμένων αποκλειστικά ως μέσα με υποστηρικτικό ρόλο για την ερευνητική διαδικασία. Συγκεκριμένα, για την μετάφραση πηγών της τούρκικης γλώσσας αξιοποιήθηκαν τα εργαλεία DeepL και Chat GPT. Επίσης, το Chat GPT αξιοποιήθηκε για την βελτίωση συντακτικών και γλωσσικών ζητημάτων καθώς και για τη βελτίωση της συνοχής του κειμένου. Η επιλογή, η αξιολόγηση και η ερμηνεία των πηγών, η ανάλυση των δεδομένων, η διαμόρφωση των ερευνητικών επιχειρημάτων και η σύνταξη των τελικών συμπερασμάτων πραγματοποιήθηκαν από τη συγγραφέα της εργασίας, η οποία φέρει την αποκλειστική ευθύνη για το περιεχόμενο και την επιστημονική τεκμηρίωσή της.

1. Η Τουρκία και η σύμβαση της Κωνσταντινούπολης: από την υπογραφή στην αποχώρηση. Μια ανάλυση του κοινωνικό-πολιτισμικού, πολιτικού και μιντιακού τοπίου

1.1 Πολιτικό και κοινωνικό-πολιτισμικό περιβάλλον

1.1.1 Η διαχρονική πολιτική της διακυβέρνησης του Erdoğan

Η άνοδος του Erdoğan και του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) στην εξουσία το 2002 σηματοδότησε μια σημαντική τομή στο πολιτικό σύστημα της Τουρκίας καθώς το κοσμικό και κεμαλικό πρότυπο, που θεμελίωσε ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, άρχισε να μετασχηματίζεται δίνοντας τη θέση του σε ένα πιο συγκεντρωτικό και προσωποπαγές μοντέλο διακυβέρνησης. Όπως επισημαίνουν οι Yilmaz & Bashirov (2018) κατά την περίοδο αυτή διαμορφώθηκε ένα συγκεκριμένο ιδεολογικό-πολιτικό πλαίσιο, ο «Ερντογανισμός», που συνδυάζει τον λαϊκισμό, τον ισλαμισμό και τον αυταρχισμό.

Στην αρχική περίοδο διακυβέρνησης, το AKP εστίασε στη μακροοικονομική σταθεροποίηση, την ενίσχυση της ανάπτυξης της χώρας και την υιοθέτηση θεσμικών μεταρρυθμίσεων, όπως η κατάργηση της θανατικής ποινής και η διεύρυνση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων (Pope, 2012). Παράλληλα, ο Matusiak (2015), αναφέρει ότι την περίοδο εκείνη είχαν αναδιαμορφωθεί και οι σχέσεις πολιτικής και στρατιωτικής εξουσίας με τον περιορισμό της επιρροής του στρατού και αναδιάταξη των κρατικών θεσμών. Δεοντολογικά, το κόμμα είχε τις ρίζες του από το κίνημα *Milli Görüş* του Νετζμετίν Ερμπακάν αλλά διαφοροποιήθηκε από τον παραδοσιακό πολιτικό ισλαμισμό καθώς αυτοπροσδιορίστηκε ως «μουσουλμανικό-δημοκρατικό» (Yilmaz et al. 2017). Η κίνηση αυτή επέτρεψε στο AKP να συνδυάσει τον θρησκευτικό συντηρητισμό με ρητορική εκδημοκρατισμού και φιλελευθεροποίησης.

Με βάση τις ανωτέρω αναλύσεις των Pope (2012), Matusiak (2015) και των Yilmaz et al. (2017), η πολιτική στρατηγική του AKP συνέδεσε την οικονομική φιλελευθεροποίηση με μια θεσμική αναπροσαρμογή του πολιτικού Ισλάμ. Η σύνθεση αυτή συνέβαλε στη δημιουργία ενός νέου ηγεμονικού πλαισίου που κέρδισε την στήριξη διάφορων κοινωνικών ομάδων. Ωστόσο, επειδή δεν είχε ποτέ πλήρη κοινωνική συναίνεση μετά το 2011 στράφηκε σε πιο αυταρχικές πρακτικές για να παραμείνει στην εξουσία. Οι Araj & Savran (2021), αξιοποιώντας

τη έννοια Gramsci της «παθητικής επανάστασης» ερμηνεύουν την πορεία του AKP ως μια σταδιακή διαδικασία εδραίωσης της εξουσίας από μια νέα κυρίαρχη ελίτ, που στηρίχθηκε σε ιδεολογικούς και πολιτικούς μηχανισμούς.

Μετά το 2011, όπως αναφέρουν οι Araj & Savran (2021), η συσσώρευση εξουσιών γύρω από τον Erdoğan και ο περιορισμός δημοκρατικών ελευθεριών ανέδειξαν τις εσωτερικές αντιφάσεις της προηγούμενης περιόδου. Εκείνη την περίοδο το σύστημα ξεκίνησε να παρουσιάζει σημάδια αποσταθεροποίησης λόγω της αυξανόμενης δυσaráσκεια σημαντικών κοινωνικών στρωμάτων (Araj & Savran, 2021). Ορόσημο, σύμφωνα με τους Selçuk et al. (2019), αποτέλεσαν οι διαμαρτυρίες στο Gezi Park το 2013, οι οποίες εξελίχθηκαν σε μαζική κινητοποίηση κατά της κυβερνητικής αυθαιρεσίας. Ακολούθησαν το σκάνδαλο διαφθοράς και η απόπειρα πραξικοπήματος του 2016, γεγονότα που κλιμάκωσαν την πολιτική πόλωση (Ezikoğlu, 2017).

Στο πλαίσιο αυτό, η προσωποποίηση της πολιτικής («Erdoğanization») ενισχύθηκε τόσο από τις ενέργειες του ίδιου του Erdoğan όσο και από τη στρατηγική της αντιπολίτευσης. Παράλληλα, τα μέσα ενημέρωσης συνέβαλαν στη δημιουργία ενός προσωποκεντρικού αφηγήματος ενώ η ρητορική πόλωσης διαχώριζε τους «Λευκούς Τούρκους», που αποτελούσαν την κοσμική και κεμαλική ελίτ, από τους «Μαύρους Τούρκους» ενισχύοντας το αίσθημα κοινωνικού αποκλεισμού και κοινωνικής περιθωριοποίησης (Ezikoğlu, 2017).

Ενδεικτικό ρητορικής αυτής ήταν η συχνή χρήση του όρου «zenci» (Μαύρος) με τον ίδιο τον Erdoğan να αυτοπροσδιορίζεται ως «zenci» και να δηλώνει υπερήφανος που ανήκει στους «απλούς» και παραδοσιακούς πολίτες της χώρας. Εν κατακλείδι, η διακυβέρνηση του Erdoğan ξεκίνησε με μία πολιτική ατζέντα εκδημοκρατισμού, οικονομικής σταθεροποίησης και ευρωπαϊκού προσανατολισμού αλλά σταδιακά εξελίχθηκε σε ένα πολιτικό αφήγημα με έντονα ισλαμικά και εθνικιστικά στοιχεία προκαλώντας κοινωνική πώληση επηρεάζοντας αρνητικά τον εκδημοκρατισμό της χώρας.

1.1.2 Ιδεολογικές αναθεωρήσεις του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP)

και έμφυλες πολιτικές

Οι αλλαγές, που έγιναν στο τουρκικό κράτος τα τελευταία δέκα χρόνια, δεν αφορούν μόνο στον τρόπο που ασκείται η πολιτική αλλά δείχνουν μια βαθύτερη αναδιοργάνωση στον τρόπο που το κράτος και οι πολίτες αλληλοεπιδρούν. Η σταδιακή ενίσχυση της εκτελεστικής εξουσίας συνοδεύτηκε από την αναθεώρηση της κρατικής στάσης απέναντι στην θρησκεία (Muftuler-Bac & Muftuler, 2021, Matusiak, 2015). Οι κεμαλικές μεταρρυθμίσεις ήταν μία μεγάλη πρόκληση γεγονός, που έθεσε τις γυναίκες αντιμέτωπες με το δίλημμα του πώς θα μπορούσαν να εκσυγχρονιστούν χωρίς να απομακρυνθούν από τις παραδοσιακές αξίες. Όπως αναφέρουν οι Durakbasa & Ilyasoglu (2001), ήδη από την ίδρυση της Δημοκρατίας ο επιβεβλημένος εκσυγχρονισμός είχε εισχωρήσει βαθιά στην καθημερινότητα και για αυτό οι γυναίκες κλήθηκαν να βρουν ισορροπία ανάμεσα στα δυτικά πρότυπα και στη διατήρηση της ηθικής τους.

Το πρότυπο της «σύγχρονης αλλά ενάρετης» γυναίκας εκείνης της περιόδου δείχνει ότι οι διαπραγματεύσεις γύρω από το φύλο ήταν πάντα βασικό στοιχείο της τουρκικής νεωτερικότητας. Με την άνοδο του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) στην εξουσία η διαπραγμάτευση αυτή έλαβε νέα μορφή. Καθώς η επιρροή του κόμματος μεγάλωνε άρχισε να αμφισβητεί όλο και πιο φανερά τις θεμελιώδεις ιδεολογικές παραδόσεις του κεμαλισμού προβάλλοντας την ανάγκη ενίσχυσης και «αποκατάστασης» του ρόλου της θρησκευτικής πλειοψηφίας της κοινωνίας (Matusiak, 2015).

Στο πεδίο της έμφυλης πολιτικής η Gözdasoglu (2018), αναφέρει ότι αυτή η ιδεολογική αναδιάταξη εκφράζεται μέσω της μετατόπισης από την έννοια της «έμφυλης ισότητας» προς εκείνη της «έμφυλης δικαιοσύνης». Η αλλαγή αυτή αντανakλά την αναθεώρηση της φιλελεύθερης αρχής της ατομικής ισότητας υπέρ ενός συντηρητικού οικογενειακού προτύπου, όπου η γυναίκα επαναπροσδιορίζεται πρωτίστως ως μέλος της οικογένειας και φορέας ηθικής συνοχής. Σε αυτό το πλαίσιο παρόλο που η ισότητα δεν απορρίπτεται ρητά η τοποθέτηση των ανδρών και των γυναικών σε διαφορετικούς ρόλους εδραιώνει την ιεραρχική αντίληψη για τα φύλα (Gözdasoglu, 2018). Η ιδεολογική αυτή αναδιατύπωση των έμφυλων ρόλων δεν περιορίστηκε μόνο στο επίπεδο της πολιτικής ρητορικής αλλά επηρέασε επίσης και τις θεσμικές επιλογές του κράτους αναφορικά με την προστασία των γυναικών.

Χαρακτηριστική περίπτωση αυτής της ιδεολογικής μετατόπισης αποτέλεσε η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2021. Η απόφαση αυτή εξέπεμψε το μήνυμα ότι η προστασία των γυναικών υποβαθμίζεται έναντι της προβολής

«οικογενειακών αξιών» (Isik, 2022). Η εξέλιξη αυτή εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αποδυνάμωσης των μηχανισμών προστασίας των γυναικών. Όπως επισημαίνουν οι Müftüler-Baç & Müftüler (2020), η επίκληση του επιχειρήματος της «υπεράσπισης της πρόκλησης» σε υποθέσεις γυναικοκτονιών οδηγεί σε επιεικέστερες ποινές για τους δράστες. Η κατάσταση αυτή περιγράφεται ως «αποκατάσταση της αρρενωπότητας» (masculinity restoration), δηλαδή μια προσπάθεια επιβεβαίωσης της πατριαρχικής τάξης, όπου η έμφυλη βία εντάσσεται σε ένα πλαίσιο κοινωνικής ανοχής (Isak, 2022).

1.1.3 Πατριαρχία και το εθνικό μοντέλο της μητρότητας

Όπως προαναφέρθηκε ήδη από την κεμαλική περίοδο ο εκσυγχρονισμός της Τουρκίας συνδέθηκε με μια πατερναλιστική αντίληψη για το φύλο, όπου το κράτος λειτουργούσε ως προστάτης και ρυθμιστής της γυναικείας ζωής και η συμμετοχή των γυναικών στη δημόσια σφαίρα ήταν συνδεδεμένη με τις ανάγκες του έθνους και της οικογένειας (Parmaksiz, 2016). Για αυτό τον λόγο η Çinar (2019), υποστηρίζει ότι το τουρκικό κράτος συγκροτήθηκε γύρω από ένα «αρρενωπό» εθνικό υποκείμενο, όπου η πολιτική εξουσία και η ανδρική κυριαρχία αλληλοενισχύονται.

Ένα επιπλέον ερμηνευτικό επίπεδο προσφέρει η ανάλυση της Kandiyoti (2016), η οποία εντάσσει τις εξελίξεις αυτές σε μια διαδικασία ανασυγκρότησης της πατριαρχίας υπό συνθήκες νεοφιλελεύθερης διακυβέρνησης. Η ηθικοποίηση της δημόσιας ζωής και η προσπάθεια ελέγχου των σωμάτων δεν έρχονται σε αντίθεση με τη νεοφιλελεύθερη πολιτική αλλά λειτουργούν παράλληλα με αυτήν ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη σταδιακή αποδυνάμωση των κοινωνικών δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, σύμβολα όπως η μαντίλα και γενικότερα η δημόσια παρουσία των γυναικών αποκτούν έντονο πολιτικό συμβολισμό.

Η λογική αυτή αποτυπώνεται με χαρακτηριστικό τρόπο και στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν το περιστατικό σε λύκειο της Αττάλειας, όπου διευθυντής θεώρησε ότι τα κοντά πουκάμισα των κοριτσιών αποτελούν «πρόσκληση για επίθεση» και ενθάρρυνε τα αγόρια να παρενοχλούν τα κορίτσια ως λύση (Kayır & Kalan, 2015). Σε αυτό το πλαίσιο, όπως αναφέρουν οι Durakbasa & Ilyasoglu (2001), η γυναίκα αναγνωρίζεται πολιτικά κυρίως ως σύζυγος και μητέρα, γεγονός που καθιστά τα δικαιώματά της εξαρτώμενα από τον παραδοσιακό της ρόλο. Ακόμη και όταν οι γυναίκες εισέρχονταν σε επαγγελματικούς χώρους η επαγγελματική τους δραστηριότητα ήταν ανεκτή εφόσον δεν αμφισβητούσε τον πρωταρχικό τους ρόλο ως πιστών συζύγων και τέλειων μητέρων. Η θεσμική αποτύπωση αυτής της μετατόπισης καταγράφηκε το 2011 με την αντικατάσταση της Γενικής

Διεύθυνσης για την Κατάσταση των Γυναικών από το Υπουργείο Οικογένειας και Κοινωνικών Πολιτικών μεταφέροντας τα ζητήματα ισότητας από το πεδίο των δικαιωμάτων σε εκείνο της πρόνοιας (Kandiyoti, 2016, Gözdaşoğlu, 2018).

Η εξέλιξη αυτή αναδεικνύει τις βαθύτερες ιστορικές συνέχειες στον τρόπο με τον οποίο το κράτος διαχειρίζεται το γυναικείο ζήτημα καθώς το κεμαλικό εγχείρημα δεν κατάργησε την πατριαρχία αλλά την προσάρμοσε στις νέες συνθήκες δημιουργώντας έναν λόγο περί ισότητας, ο οποίος λειτούργησε κυρίως ως εργαλείο για τη νομιμοποίηση του εθνικού κράτους παρά ως βάση για μια πραγματική κοινωνική αλλαγή. Ο Erdoğan κατά το παρελθόν είχε εκφράσει ανοιχτά την άποψή του ότι δεν πιστεύει στην ισότητα ανδρών και γυναικών αλλά στην ισότητα ευκαιριών υποστηρίζοντας ότι η φύση των δύο φύλων είναι διαφορετική και γι' αυτό θα πρέπει να αλληλοσυμπληρώνονται και όχι να ανταγωνίζονται (Acar & Altunok, 2013).

Η έμφαση αυτή στην οικογένεια και τη μητρότητα, σύμφωνα με τις Yabancı & Maritato (2023), αντλεί από μια μακρά παράδοση κρατικής ρύθμισης του γυναικείου ρόλου η οποία ανάγεται στην ίδρυση της Δημοκρατίας. Η επίκληση της έννοιας της fitrat, δηλαδή της θεόσταλτης διαφοροποίησης των φύλων λειτουργεί σύμφωνα με τις Güneş-Ayata & Doğançün (2017), ως ιδεολογικό εργαλείο αντικατάστασης της ισότητας, όπου οι έμφυλες διαφορές παρουσιάζονται ως φυσικές και αδιαμφισβήτητες.

Ως εκ τούτου, ο μητρικός ρόλος προβάλλεται ως το κατεξοχήν πεδίο πραγμάτωσης της γυναικείας ταυτότητας. Χαρακτηριστικά, ο Erdoğan σε ομιλία του στη Διεθνή Σύνοδο Κορυφής για τις Γυναίκες και τη Δικαιοσύνη (International Women and Justice Summit), όπως αναφέρει η δημοσιογράφος Natalie Carney στο κανάλι CCTV America's 2014, δήλωσε ότι «*δεν μπορείς να βάλεις τις γυναίκες και τους άνδρες στο ίδιο επίπεδο, αυτό είναι αντίθετο προς τη φύση*» τονίζοντας ότι οι διαφορές μεταξύ των φύλων πρέπει να αναγνωρίζονται και να γίνονται αποδεκτές, ενώ η ισότητα θεωρείται ασύμβατη με τη φυσική τάξη των πραγμάτων. Επίσης η δήλωση του Recep Tayyip Erdoğan ότι «*η θρησκεία μας αποδίδει ιδιαίτερα υψηλή αξία στη μητρότητα*» προσθέτοντας ότι «*οι φεμινίστριες δεν το κατανοούν αυτό και απορρίπτουν τη μητρότητα*» αποκαλύπτει ότι οι φεμινιστικές διεκδικήσεις εμφανίζονται συχνά ως αντίθετες με τη θρησκευτική και πολιτισμική τάξη ενώ η μητρότητα αναδεικνύεται ως ο βασικός και κοινωνικά αποδεκτός ρόλος της γυναίκας (BBC, 2014).

Η θέση αυτή εντάσσεται σε έναν ευρύτερο ιδεολογικό λόγο που προβάλλει τη συμπληρωματικότητα των έμφυλων ρόλων ως αναγκαία για τη διατήρηση της κοινωνικής και οικογενειακής τάξης. Η έμφαση στη «φυσική» διαφοροποίηση και συμπληρωματικότητα των φύλων, σύμφωνα με την ανάλυση των Durakbasa & Ilyasoglu (2001), έχει τις ρίζες της στην οικοδόμηση του νεοσύστατου κράτους, το οποίο επαναπροσδιόρισε τη γυναικεία παρουσία.

Συγκεκριμένα. Οι «κόρες της Δημοκρατίας» ορίστηκαν εξ αρχής ως «τροφοί και παιδαγωγοί των νέων γενεών», επιφορτισμένες με την εθνική αποστολή να αναθρέψουν τους αυριανούς πολίτες. Η εξέλιξη αυτή μπορεί να ερμηνευτεί μέσα από τη βιοπολιτική προσέγγιση της εξουσίας και τις πρακτικές κοινωνικού ελέγχου, που συγκροτούνται γύρω από το γυναικείο σώμα, όπως αναλύεται στο επόμενο κεφάλαιο.

1.1.4. Βιοπολιτική διάσταση και κοινωνική επιτήρηση

Η αντίληψη της γυναίκας ως «έμπιστου προσώπου» (emanet), σύμφωνα με την Kandiyoti (2016), στην περίπτωση της Τουρκίας έχει εδραιωθεί ως μορφή πατερναλιστικής προστασίας. Η προστασία αυτή προϋποθέτει ότι οι γυναίκες συμμορφώνονται με τα κυρίαρχα πρότυπα ευπρέπειας και οικογενειακής ζωής. Η ρύθμιση του γυναικείου σώματος, κατά τις Durakbasa & Ilyasoglu (2001), αποτέλεσε κεντρικό πεδίο κρατικής παρέμβασης ήδη από την κεμαλική περίοδο, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την επιβολή της δυτικής ενδυμασίας και την εγκατάλειψη της παραδοσιακής μαντίλας. Η πολιτική αυτή εντασσόταν σε μια ευρύτερη προσπάθεια εκσυγχρονισμού και επαναπροσδιορισμού της δημόσιας παρουσίας των γυναικών στο κοσμικό κράτος. Σε αυτό το πλαίσιο η Nilüfer Göle αναλύει πώς το σώμα της γυναίκας μετατρέπεται σε συμβολικό πεδίο σύγκρουσης ανάμεσα στην κοσμικότητα και τη θρησκευτικότητα (Göle, 1997). Όπως αναφέρει το γυναικείο σώμα αναδεικνύεται σε τόπο όπου συγκρούονται διαφορετικά κοινωνικά και πολιτικά νοήματα σχετικά με τη δημόσια παρουσία, τη θρησκευτικότητα και τον εκσυγχρονισμό.

Η δυναμική αυτή μπορεί να κατανοηθεί ευρύτερα μέσα από την έννοια της βιοεξουσίας που ανέπτυξε ο Michel Foucault (2011), που συνιστά εκείνη τη μορφή εξουσίας που επεκτείνεται στη διαχείριση και ρύθμιση της ίδιας της ζωής επιτρέποντας «μια ολοένα και πιο σφαιρική διαχείριση της κοινωνικής και σεξουαλικής ζωής». Πρόκειται για μια «πολιτική ιστορία των σωμάτων», όπου η σεξουαλικότητα και η αναπαραγωγή καθίστανται κεντρικά πεδία άσκησης της κρατικής εξουσίας (Foucault, 2011). Η βιοπολιτική διάσταση γίνεται ιδιαίτερα εμφανής στο πεδίο της αναπαραγωγής, όπου η πολυτεκνία, σύμφωνα με τις Güneş-Ayata & Doğançın (2017), προβάλλεται ως στοιχείο «εθνικής ισχύος», ενώ οι δημόσιες παρεμβάσεις κατά του οικογενειακού προγραμματισμού μετατρέπουν μια κατεξοχήν ατομική επιλογή σε ζήτημα εθνικής ευθύνης (Işık, 2022). Παράλληλα, η κρατική επιτήρηση επεκτείνεται και στη δημόσια συμπεριφορά και τον λόγο των γυναικών, καθιστώντας την καθημερινή τους ζωή πεδίο εφαρμογής ηθικών και πολιτικών κανόνων.

Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του τότε Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης Bülent Arınç, το 2014, ο οποίος δήλωσε ότι οι γυναίκες δεν πρέπει να γελούν δημόσια, ότι πρέπει να είναι «ντροπαλές» και να προστατεύουν την «αγνότητά» τους (Gözdaşoğlu Küçükalioglu, 2018). Ομοίως, μισογυνικές δηλώσεις όπως «η εργαζόμενη γυναίκα προετοιμάζεται για πορνεία» ή «το σώμα μιας γυναίκας είναι στολίδι και γι' αυτό είναι πολύτιμο και πρέπει να προστατεύεται» (Kayir & Kalav, 2015) αποτελούν στοιχεία μιας κρατικής πολιτικής που στοχεύει στην κανονικοποίηση του ελέγχου και εντέλει, της βίας.

Η ίδια λογική ελέγχου και επιτήρησης επεκτείνεται και στις αναπαραγωγικές επιλογές. Χαρακτηριστικά το 2012 ο Erdoğan εξίσωσε την άμβλωση με «δολοφονία» προκαλώντας μαζικές διαμαρτυρίες που ανάγκασαν την κυβέρνησή του να αποσύρει το σχέδιο νόμου για περιορισμό ή απαγόρευση των αμβλώσεων. Παρότι η άμβλωση παραμένει τυπικά νόμιμη σήμερα υπάρχουν de facto περιορισμοί ιδίως σε δημόσια νοσοκομεία όπου λίγοι γιατροί τολμούν να την πραγματοποιήσουν λόγω αυστηρού κυβερνητικού ελέγχου (Deutsche Welle, 2023). Παράλληλα, η διάκριση μεταξύ «επιτρεπτού» και «απαγορευμένου» (haram) εντάσσει τις αναπαραγωγικές πρακτικές σε ένα ευρύτερο ηθικό-πολιτικό πλαίσιο ελέγχου επιβεβαιώνοντας θέση της Çinar (2019) ότι η κρατική εξουσία παρεμβαίνει στη διαμόρφωση του «κανονικού» πολίτη μέσω έμφυλων ρυθμίσεων. Η προσέγγιση αυτή μπορεί να κατανοηθεί πληρέστερα μέσα από το θεωρητικό σχήμα της Yuval-Davis (1994) σύμφωνα με το οποίο οι γυναίκες λειτουργούν ως φορείς της εθνικής αναπαραγωγής τόσο σε βιολογικό όσο και σε πολιτισμικό επίπεδο. Στο τουρκικό παράδειγμα, η γυναίκα αναδεικνύεται ταυτόχρονα σε σύμβολο εκσυγχρονισμού και σε θεματοφύλακα της κοινωνικής και ηθικής τάξης γεγονός που αναδεικνύει την κομβικό ρόλο του φύλου στη συγκρότηση του έθνους (Güneş-Ayata & Doğançin, 2017).

Από την παραπάνω ανάλυση καθίσταται σαφές ότι το κοινωνικό-πολιτισμικό περιβάλλον της Τουρκίας, που έχει διαμορφωθεί πάνω σε μακροχρόνιες ιδεολογικές συγκρούσεις για την ενίσχυση του οικογενειακού προτύπου και τη βιοπολιτική ρύθμιση του γυναικείου σώματος, δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την αποχώρηση από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (Isik, 2022). Η απόφαση αυτή, όπως προαναφέρθηκε, εντάσσεται σε μια ευρύτερη προσπάθεια αναδιαμόρφωσης του τρόπου με τον οποίο το κράτος νομιμοποιείται να προσεγγίζει τα ζητήματα φύλου. Αυτή η προσπάθεια αποτυπώνεται και αναπαράγεται τόσο στον δημόσιο λόγο όσο και στα τουρκικά μέσα ενημέρωσης, όπως αναλύεται στο επόμενο υποκεφάλαιο.

1.2 Πολιτικός λόγος, μιντιακό περιβάλλον για τις γυναικοκτονίες στο τουρκικό συγκείμενο και η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινουπόλης

1.2.1. Μέσα ενημέρωσης και διαμόρφωση αντιλήψεων για γυναικοκτονίες: η εμπορευματοποίηση και η κανονικοποίηση των εγκλημάτων κατά των γυναικών

Η μιντιακή αναπαράσταση των γυναικοκτονιών αποτελεί έναν μηχανισμό νοηματοδότησης και νομιμοποίησης της βίας. Μέσα από αφηγήσεις, που αποδίδουν τις πράξεις των δραστών σε δικαιολογημένα κίνητρα, όπως η ζήλεια, οι διαπροσωπικές συγκρούσεις ή ζητήματα «τιμής» τα μέσα συμβάλλουν στην κανονικοποίηση της βίας και στην αναπαραγωγή έμφυλων στερεοτύπων (Aslan & Kırıskan, 2022). Η διαδικασία αυτή, σύμφωνα με τις Cingi & Cingi (2022), συνοδεύεται από την αναπαραγωγή έμφυλων στερεοτύπων είτε μέσω της έμμεσης δικαιολόγησης των δραστών είτε μέσω της παρουσίασης των γυναικών ως παθητικών θυμάτων. Με τον τρόπο αυτό-ενισχύονται πατριαρχικές αντιλήψεις.

Η παραπάνω τάση ενισχύεται περαιτέρω από την εμπορευματοποίηση της πληροφορίας και την επιδίωξη υψηλής τηλεθέασης, που οδηγούν στην προτεραιοποίηση του εντυπωσιασμού εις βάρος της ουσιαστικής ανάλυσης των κοινωνικών αιτιών της βίας. Ως αποτέλεσμα ενισχύονται δραματοποιημένες και σκανδαλοθηρικές αφηγήσεις, οι οποίες επηρεάζουν τόσο τις κοινωνικές αντιδράσεις όσο και τον δημόσιο διάλογο γύρω από το ζήτημα (Cingi & Cingi, 2022). Παράλληλα, η γλώσσα των μέσων συμβάλλει στη διαμόρφωση ερμηνειών της βίας. Εκφράσεις όπως «cinnet», «αμόκ» ή «κρίση τρέλας», καθώς και όροι όπως «cinnet geçiren koca» (σύζυγος που υπέστη κρίση αμόκ) ή «saplantılı âşık» (εμμονικός εραστής) μετατοπίζουν την ευθύνη σε μια υποτιθέμενη απώλεια ελέγχου ενώ η επίκληση της «τιμής» εντάσσει τη βία σε παραδοσιακά αξιακά πλαίσια (Köse & Coğkun, 2018). Τα θύματα, όπως σχολιάζει η Akyüzli (2024), παρουσιάζονται συχνά μέσα από στερεοτυπικούς ρόλους («μητέρα», «σύζυγος») ενώ παρατηρείται και τάση ενοχοποίησής τους ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που αναζητούν ανεξαρτητοποίηση. Κατά συνέπεια, τα μέσα ενημέρωσης λειτουργούν ως μηχανισμοί διαμόρφωσης της κοινωνικής αντίληψης μέσω της γλώσσας και της εικόνας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Θεωρία της Καλλιέργειας του George Gerbner στην ανάλυση των Yilmaz και Ören (2021), εξηγεί ότι η συνεχής έκθεση σε παρόμοια πρότυπα βίας έχει μακροχρόνια επίδραση στην κοινή γνώμη καθώς σταδιακά διαμορφώνει μια αντίληψη της κοινωνικής πραγματικότητας όπου η βία εμφανίζεται ως κανονικοποιημένη. Ταυτόχρονα, η κανονικοποίηση της βίας ενισχύεται ιδιαίτερα μέσα από γλωσσικές επιλογές που

αποδυναμώνουν τη σοβαρότητα του ζητήματος και παρουσιάζουν τις γυναικοκτονίες ως περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας (Yilmaz & Ören, 2021).

Ιδιαίτερη σημασία για την παραπάνω κατάσταση διαδραματίζει και η χρήση της παθητικής φωνής στον δημοσιογραφικό λόγο. Όπως επισημαίνεται στη μελέτη των Demircioğlu & Abdulkadir (2016), διατυπώσεις όπως «*η γυναίκα δολοφονήθηκε*» μετατοπίζουν την έμφαση από τον δράστη στο αποτέλεσμα, ενώ εκφράσεις όπως «*μια ακόμη ζωή που χάθηκε*» συμβάλλουν στην παρουσίαση της βίας ως σχεδόν αναπόφευκτου γεγονότος. Η συγκεκριμένη γλωσσική πρακτική εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο μιντιακής αναπαράστασης, στο οποίο η παρουσίαση της έμφυλης βίας με όρους θεάματος και ψυχαγωγίας, μια διαδικασία που περιγράφεται ως «μαγκαζινοποίηση» (tabloidization) από την Akyüzlü (2024), ενισχύει την εξοικείωση του κοινού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η υπόθεση της Karabulut, όπου η υπερβολική προβολή από τα μέσα, σύμφωνα με την Gürses (2017), οδήγησε στο να προσωποποιηθεί η υπόθεση. Παράλληλα, ο πατέρας του θύματος άρχισε να αντιμετωπίζεται σαν τηλεοπτικό πρόσωπο κυρίως εξαιτίας των συχνών αναφορών σε ζητήματα αποζημιώσεων υποβαθμίζοντας τη σοβαρότητα του εγκλήματος για χάρη του δημόσιου θεάματος.

Το θέμα της εμπορευματοποίησης της βίας κατά των γυναικών, όπως συντελείται στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με βάση έρευνες έχει βρεθεί ότι συνδέεται με αύξηση των γυναικοκτονιών κατά 32–42% αναδεικνύοντας (Yilmaz & Ören, 2021). Το εύρημα αυτό ενισχύει την άποψη ότι η μιντιακή αναπαράσταση δεν είναι ουδέτερη. Ενδεικτικό παράδειγμα των παραπάνω αποτελεί η υπόθεση της Pinar Gültekin, όπου τα μέσα ενημέρωσης πλαισίωσαν τα γεγονότα εστιάζοντας στη δολοφονία, στη δίκη και στις αντιδράσεις της οικογένειάς της ενισχύοντας τις στερεοτυπικές αντιλήψεις για το φύλο (Daily Sabah, 2020). Επίσης, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στις ομολογίες του δράστη, ενώ αναζητήθηκαν αίτια στην ιδιωτική ζωή του θύματος, μέσα από χαρακτηρισμούς όπως «πρώην εραστής». Η γυναικοκτονία αποδόθηκε από τα μέσα σε συναισθήματα ζήλιας και μεγάλης αγάπης συμβάλλοντας στη νομιμοποίησή της, ενώ η εστίαση σε σοκαριστικές λεπτομέρειες («βαρέλι», «τσιμέντο», «καύση») οδήγησε τη μετατροπή του εγκλήματος σε θέαμα (Karaduman & Livberber, 2021).

Παρόμοιος τρόπος παρουσίασης των γυναικοκτονιών, όπως αναφέρει η Serdar (2016), παρατηρούνται και σε άλλες υποθέσεις που απασχόλησαν τη δημόσια σφαίρα την περίοδο 2018–2019, όπως αυτές των Ecem Balci, Şule Çet, Emine Bulut, Güleda Cankel και Ceren Özdemir. Η μιντιακή κάλυψη εστίασε ξανά σε δευτερεύοντα γεγονότα, όπως οι προσωπικές σχέσεις ενισχύοντας τον δραματικό χαρακτήρα μέσω εικόνων και συναισθηματικά φορτισμένων αφηγήσεων (Καψαμπέλη, 2019). Ο Entman (1993) χρησιμοποίησε τον όρο

framing για να εξηγήσει τον τρόπο με το οποίο τα μέσα επιλέγουν και προβάλλουν συγκεκριμένες πτυχές της πραγματικότητας επηρεάζοντας καθοριστικά την ερμηνεία του κοινού. Παράλληλα, η Gürses (2017), επιχειρηματολογεί ότι η ένταση και η διάρκεια προβολής καθορίζουν ποια γεγονότα παραμένουν στη δημόσια συνείδηση, όπως στην περίπτωση της Özgecan Aslan, σε αντίθεση με λιγότερο προβεβλημένες υποθέσεις όπως της Emine Bulut. Η χρήση έντονων και δραματοποιημένων εκφράσεων, όπως «έγκλημα του κομμένου κεφαλιού» (*kesikbaşcinayeti*) ή «βάνausη δολοφονία» (*vahşicekatledilmesi*), συμβάλλει στην ενίσχυση του εντυπωσιασμού και της συναισθηματικής φόρτισης, επηρεάζοντας τον τρόπο ερμηνείας του γεγονότος από το κοινό.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι διαφοροποιήσεις μεταξύ μέσων όσον αφορά στην παρουσίαση των γυναικοκτονιών και της βίας κατά των γυναικών είναι επίσης σημαντικές. Για παράδειγμα, η Cumhuriyet προσεγγίζει το ζήτημα ως κοινωνικό πρόβλημα αλλά με περιορισμένη προβολή, ενώ η Sabah υιοθετεί πιο αισθησιοκρατική προσέγγιση με έντονο οπτικό υλικό. Αντίστοιχα, η έρευνα στην εφημερίδα Radikal δείχνει την υποβάθμιση του θέματος, με τις περισσότερες ειδήσεις να δημοσιεύονται σε εσωτερικές σελίδες και με ελάχιστη νομική πληροφόρηση (Sallan Gül & Altındal, 2015). Η σύγκριση μεταξύ παραδοσιακών και εναλλακτικών μέσων αναδεικνύει διαφορετικούς τρόπους αναπαράστασης της έμφυλης βίας. Τα παραδοσιακά μέσα συχνά παρουσιάζουν τη βία σαν κάτι συνηθισμένο ή τη μειώνουν αναπαράγοντας στερεότυπα. Αντίθετα, τα εναλλακτικά μέσα τη βλέπουν ως ένα ευρύτερο κοινωνικό πρόβλημα και ενθαρρύνουν τη συλλογική δράση.

Με βάση τα ανωτέρω, γίνεται σαφές πώς οι μιντιακές πρακτικές, που αναπαράγουν τις ευρύτερες ιδεολογικές και κοινωνικές δομές συμβάλλουν στη διαμόρφωση της δημόσιας κατανόησης των γυναικοκτονιών επιβεβαιώνοντας ότι η αναπαράσταση των εγκλημάτων κατά των γυναικών δεν είναι ουδέτερη αλλά επηρεάζεται από κοινωνικές, πολιτισμικές και πολιτικές διεργασίες.

1.2.2. Ο πολιτικός λόγος και ιδεολογικές προσεγγίσεις των γυναικοκτονιών

Ο πολιτικός λόγος στο τουρκικό συγκείμενο γύρω από τις γυναικοκτονίες διαμορφώνεται μέσα από κοινοβουλευτικές συζητήσεις, κομματικές αντιπαραθέσεις και ιδεολογικές τοποθετήσεις, οι οποίες αντανakλούν βαθιά ριζωμένες πατριαρχικές και συντηρητικές αντιλήψεις (Mutluer, 2019). Σύμφωνα με τη θεωρία του Fairclough (1995), η ιδεολογία αποτελεί εγγενές στοιχείο της γλώσσας και συνδέεται με σχέσεις εξουσίας που συμβάλλουν στην αναπαραγωγή των κοινωνικών δομών. Ο πολιτικός λόγος επομένως συγκροτεί κοινωνικές πραγματικότητες και επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο νοηματοδοτούνται ζητήματα όπως η έμφυλη βία και οι γυναικοκτονίες. Στο πλαίσιο αυτό, οι ιδεολογικές διαφοροποιήσεις αποτυπώνονται ιδιαίτερα στον λόγο των βασικών πολιτικών κομμάτων.

Η αντιπαράθεση μεταξύ του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP) και του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος (CHP) αναδεικνύει διαφορετικές προσεγγίσεις τόσο ως προς τα αίτια όσο και ως προς τις λύσεις του ζητήματος. Για παράδειγμα, το AKP επικεντρώνεται κυρίως σε θεσμικές και νομικές παρεμβάσεις δίνοντας έμφαση στην αυστηροποίηση των ποινών ενώ παράλληλα ενσωματώνει στη ρητορική του συντηρητικές αντιλήψεις για τον ρόλο της γυναίκας (Cansun, 2012). Σε αυτό το πλαίσιο, η βία αποδίδεται συχνά με ηθικούς και θρησκευτικούς όρους, όπως «αμαρτία» ή «ντροπή» (Ayhan, 2017). Όπως επισημαίνει η Gülel (2022), ο πολιτικός λόγος του AKP υπό τον Erdoğan ενισχύει μια θρησκευτικό-συντηρητική προσέγγιση του φύλου, επαναπροσδιορίζοντας τον ρόλο της γυναίκας εντός της οικογένειας.

Η τάση αυτή εντάσσεται σε αυτό που η Arat (2010), περιγράφει ως «δημοκρατικό παράδοξο», όπου η διεύρυνση ορισμένων δικαιωμάτων συνυπάρχει με την αναπαραγωγή πατριαρχικών προτύπων. Αντίθετα, το CHP προσεγγίζει τη βία κατά των γυναικών ως δομικό κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο συνδέεται με την πατριαρχική οργάνωση της κοινωνίας και τις έμφυλες ανισότητες. Στελέχη του κόμματος τονίζουν ότι η βία σχετίζεται με περιορισμούς που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στην εκπαίδευση, την οικονομική συμμετοχή και τη δημόσια σφαίρα ενώ ασκούν κριτική στο AKP θεωρώντας ότι η ιδεολογική του στάση ενισχύει τις συντηρητικές αντιλήψεις. Παράλληλα, αποδίδουν ευθύνες όχι μόνο στους δράστες αλλά και στο κράτος επισημαίνοντας την αποτυχία των πολιτικών πρόληψης (Cansun, 2012).

Από την πλευρά του, ο κυβερνητικός λόγος επιχειρεί συχνά να παρουσιάσει την κατάσταση ως ελεγχόμενη ή βελτιωμένη υποστηρίζοντας ότι η Τουρκία βρίσκεται σε καλύτερη θέση σε σύγκριση με άλλες χώρες (Anadolu, 2025). Ο Recep Tayyip Erdoğan έχει επισημάνει

μάλιστα, σύμφωνα με τις Muftuler-Bac & Muftuler (2020), ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί παγκόσμιο ζήτημα, υποστηρίζοντας ότι δεν αφορά αποκλειστικά το τουρκικό συγκείμενο. Η δολοφονία της Özgecan Aslan¹ αποτέλεσε σημείο καμπής στο δημόσιο πολιτικό λόγο φέρνοντας το ζήτημα στο επίκεντρο της δημόσιας και κοινοβουλευτικής συζήτησης. Παρά την έντονη κινητοποίηση, το γεγονός σπάνια προσδιορίστηκε ρητά ως «γυναικοκτονία», γεγονός που υποδηλώνει μια συνειδητή αποφυγή ανάδειξης του έμφυλου χαρακτήρα της βίας. Αντίθετα, κυριάρχησαν περιγραφές που εστίαζαν στη βιαιότητα του εγκλήματος ή το παρουσίαζαν ως μεμονωμένο περιστατικό (Deren, 2018). Η τάση αυτή, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Altıgan (2024), εντάσσεται σε μια ευρύτερη ρητορική που μεταθέτει την ευθύνη σε ατομικούς παράγοντες, όπως η ψυχική κατάσταση του δράστη ή ακόμη και η λεγόμενη «προκλητική» συμπεριφορά του θύματος. Η προσέγγιση αυτή είναι ιδιαίτερα εμφανής στον κυβερνητικό λόγο ενώ τα κόμματα της αντιπολίτευσης επιχειρούν να αναδείξουν τη συστημική διάσταση της έμφυλης βίας και των γυναικοκτονιών (Deren, 2018).

Οι διαφοροποιήσεις αυτές αποτυπώνονται και στις νομοθετικές πρωτοβουλίες που ακολούθησαν. Ο «νόμος Özgecan», σύμφωνα με την Deren (2018), που προτάθηκε από τον βουλευτή του CHP Aytuğ Atıcı με αφορμή την υπόθεση της Özgecan, στόχευε στην αυστηροποίηση των ποινών και στην κατάργηση των μειώσεων για «καλή διαγωγή».

Ωστόσο, η απόρριψή του από την κυβέρνηση βασίστηκε στο επιχείρημα ότι το υπάρχον νομικό πλαίσιο ήταν ήδη επαρκές. Συγκεκριμένα, μετά την τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα το 2015, είχε θεσπιστεί η ισόβια κάθειρξη για τα σχετικά αδικήματα, ενώ οι μειώσεις ποινής θεωρήθηκαν γενική αρχή του δικαίου και δεν κρίθηκε σκόπιμο να εξαιρούνται συγκεκριμένες κατηγορίες εγκλημάτων² (Deren, 2018). Παρά τις ιδεολογικές αντιθέσεις και τα δύο κόμματα αναγνωρίζουν τη βία κατά των γυναικών ως σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα και προτείνουν την ενίσχυση των νομικών κυρώσεων ως βασική λύση (Cansun, 2012). Η κοινή αυτή έμφαση ωστόσο υποδηλώνει μια τάση εστίασης στις συνέπειες της βίας παρά στην ανάλυση των βαθύτερων κοινωνικών αιτίων της (Deren, 2018). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όπως αναφέρεται στην Cansun (2012), παρουσιάζει η στάση των γυναικών πολιτικών, οι οποίες ανεξαρτήτως κομματικής ένταξης, καταδικάζουν τα λεγόμενα «εγκλήματα τιμής» και τα συνδέουν με πατριαρχικές αντιλήψεις ελέγχου των γυναικών. Ορισμένες παρεμβάσεις, όπως αυτή της

¹ Η Özgecan Aslan ήταν 20χρονη φοιτήτρια που δολοφονήθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 2015 από οδηγό μικρού λεωφορείου στην περιοχή Μερσίνη της Τουρκίας, αφού αντιστάθηκε σε απόπειρα βιασμού (Daily Sabah, 2015).

² Παρότι η τροποποίηση του Άρθρου 29 το 2004 προέβλεπε ότι οι μειώσεις ποινής δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται σε εγκλήματα τιμής, η αιτιολογική έκθεση του νόμου δεν αποκλείει ρητά την εφαρμογή ελαφρυντικών σε όλες τις περιπτώσεις. Σύμφωνα με γυναικείες οργανώσεις αυτό δημιουργεί ένα νομικό «παράθυρο» που μπορεί να οδηγήσει στη διατήρηση επεικούς μεταχείρισης τέτοιων εγκλημάτων (Women for Women's Human Rights–NEW WAYS, 2005).

Canan Aritman από το κόμμα της αντιπολίτευσης (CHP) προτείνουν μάλιστα και την αναθεώρηση της ορολογίας από εγκλήματα τιμής» σε «εγκλήματα διακρίσεων λόγω φύλου» ώστε να αναδεικνύεται σαφέστερα ο έμφυλος χαρακτήρας της βίας.

Επιπλέον, ασκείται κριτική στους κρατικούς μηχανισμούς για το χάσμα, που ενυπάρχει μεταξύ νομοθεσίας και εφαρμογής. Ιδιαίτερα προβληματική θεωρείται η πρακτική της διαμεσολάβησης και συμφιλίωσης μεταξύ θύματος και δράστη η οποία μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο για τις γυναίκες (Ayhan, 2017). Αντίστοιχα, επισημαίνονται αστοχίες της αστυνομίας στην εφαρμογή των σχετικών μέτρων προστασίας καθότι σε ορισμένες περιπτώσεις, ενώ θα μπορούσε να είχε αποτρέψει γυναικοκτονίες προτίμησε να προτείνει πρακτικές συμφιλίωσης αντί της εφαρμογής των προβλεπόμενων μέτρων εκθέτοντας τα θύματα σε αυξημένο κίνδυνο (Cansun, 2012). Σε αυτό το πλαίσιο η μελέτη της (Cansun, 2012) επισημαίνει την ανάγκη για ευρύτερες πολιτικές παρεμβάσεις. Σε αυτές περιλαμβάνονται η προώθηση αυστηρότερων νομοθετικών ρυθμίσεων και η ενίσχυση του ρόλου των γυναικών πολιτικών στον δημόσιο λόγο. Ωστόσο, σύμφωνα με την Deren (2018), η διαμόρφωση ενός ενιαίου μετώπου παραμένει περιορισμένη καθώς οι κομματικές διαχωριστικές γραμμές εξακολουθούν να επηρεάζουν τη συλλογική δράση.

Ως εκ τούτου, η πολιτική διαχείριση των γυναικοκτονιών στο τουρκικό συγκείμενο αποκαλύπτει ένα πεδίο έντονων ιδεολογικών αντιπαραθέσεων αλλά και συγκλίσεων. Ωστόσο, παρά την αναγνώριση της σοβαρότητας του ζητήματος και την έμφαση σε νομικές παρεμβάσεις η πρακτική προστασία των γυναικών παραμένει ανεπαρκής, ενώ οι δομικές αιτίες της έμφυλης βίας συχνά αποσιωπώνται.

1.2.3. Η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (2021) και οι προκλήσεις ως προς την εφαρμογή της

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης αποτελεί το πρώτο νομικά δεσμευτικό διεθνές κείμενο του Συμβουλίου της Ευρώπης που θεσπίζει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Η σημασία της εκτείνεται πέρα από τα ευρωπαϊκά κράτη³ που την έχουν κυρώσει καθώς χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για πολιτικές και θεσμικές πρωτοβουλίες και σε διεθνές επίπεδο. Παράλληλα, έχει αναδειχθεί σε σημαντικό ορόσημο για τα φεμινιστικά κινήματα, τα οποία τη θεωρούν βασικό εργαλείο για την εξάλειψη της έμφυλης βίας, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και την προώθηση της ισότητας των φύλων (Gözdaşoğlu Küçükalioglu, 2018). Η Σύμβαση βασίζεται σε τέσσερις θεμελιώδεις άξονες, που περιλαμβάνουν: την πρόληψη της βίας μέσω εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης, την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων, την ποινική δίωξη των δραστών και την ανάπτυξη συντονισμένων πολιτικών από τα κράτη (Council of Europe, 2011, Myer, 2023).

Παρ' όλα αυτά, όπως σημειώνει η Τσακιστράκη (2022), η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης παρουσιάζει ορισμένες σημαντικές προκλήσεις ως προς την εφαρμογή της. Συγκεκριμένα, δεν περιλαμβάνει ρητά όρους όπως η «γυναικοκτονία», ενώ απουσιάζει και η ρητή ρύθμιση ορισμένων ζητημάτων όπως η σεξεργασία, παρότι αυτά συνδέονται σε σύγχρονες προσεγγίσεις με την έμφυλη βία. Επιπλέον, ορισμένες διατάξεις της αφήνουν περιθώρια διαφορετικής ερμηνείας από τα κράτη-μέλη, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε ανομοιόμορφη εφαρμογή, όπως στην περίπτωση του προσδιορισμού της ψυχολογικής βίας. Τέλος, η απουσία μηχανισμών επιβολής κυρώσεων και οι επιφυλάξεις, που συχνά διατυπώνουν τα κράτη, περιορίζουν την πρακτική αποτελεσματικότητα της Σύμβασης καθιστώντας την εφαρμογή της σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από την πολιτική βούληση κάθε κράτους.

Η υπογραφή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης το 2011 και η κύρωσή της το 2012 αποτέλεσαν όχι μόνο ένα σημαντικό θεσμικό βήμα για την ενίσχυση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο τουρκικό συγκείμενο αλλά και ένα σαφές πολιτικό μήνυμα προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη διεθνή κοινότητα σχετικά με την πρόθεση της χώρας να ενισχύσει την ευρωπαϊκή της προοπτική μέσω μεταρρυθμίσεων σε ζητήματα φύλου. Στο πλαίσιο αυτό, και βάσει των δεσμεύσεων που υπαγορεύει η Σύμβαση, ψηφίστηκε στην

³Η Ελλάδα υπέγραψε τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης στις 11 Μαΐου 2011 και την κύρωσε με τον Νόμο 4531/2018.

Τουρκία το 2012 ο Νόμος 6284 για την Προστασία της Οικογένειας και την Πρόληψη της Βίας κατά των Γυναικών (Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Turkey, 2012). Ωστόσο, παρά τη νομοθετική πρόοδο, οι θεσμικές δυσκολίες υπήρξαν ανέκαθεν σημαντικές. Η κορύφωση αυτής της αντιφατικής σχέσης του τουρκικού κράτους με το διεθνές νομικό πλαίσιο για την προστασία των γυναικών σημειώθηκε τον Μάρτιο του 2021, όταν ο Πρόεδρος Erdoğan ανακοίνωσε με προεδρικό διάταγμα την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (Güneş & Eziokğlu, 2022). Η εξέλιξη αυτή αποτελεί κομβικό γεγονός για την κατανόηση της σχέσης μεταξύ πολιτικού λόγου και θεσμικής διαχείρισης της έμφυλης βίας καθώς ανέδειξε τις εντάσεις που αναπτύσσονται μεταξύ διεθνών μηχανισμών προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εθνικών πολιτικών στρατηγικών (Kabasakal Arat, 2020; Bayar, 2024).

Η απόφαση αυτή προκάλεσε έντονη ανησυχία σε διεθνές επίπεδο καθώς εκπρόσωποι των Ηνωμένων Εθνών τόνισαν ότι η αποχώρηση συνιστά οπισθοδρόμηση στην προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών και ενδέχεται να αποδυναμώσει τους μηχανισμούς πρόληψης και αντιμετώπισης της έμφυλης βίας (OHCHR, 2021). Από την άλλη πλευρά ωστόσο, η τουρκική κυβέρνηση υποστήριξε ότι η Σύμβαση ερμηνευόταν κατά τρόπους που δεν συνάδουν με τις παραδοσιακές κοινωνικές και οικογενειακές αξίες και τόνισε ότι η εθνική νομοθεσία είναι επαρκής για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας (Cerami, 2021). Ωστόσο, η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση, σύμφωνα με τις Güneş & Eziokğlu (2022), εντάσσεται στον ευρύτερο αυταρχικό μετασχηματισμό. Η κυβέρνηση αιτιολόγησε την απόφαση με βάση την ιδεολογική στροφή προς τον νεοσυντηρητισμό, υποστηρίζοντας ότι η Σύμβαση είχε οικειοποιηθεί από ομάδες που προωθούν την ομοφυλοφιλία.

Υπερασπίστηκε παράλληλα την απόφαση επικαλούμενη διεθνή παραδείγματα, τονίζοντας ότι άλλες χώρες, κυρίως της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, δεν την έχουν επικυρώσει, ενώ παράλληλα υπογράμμισε τη δέσμευση της Τουρκίας σε διεθνή πλαίσια όπως η CEDAW και στα εθνικά σχέδια δράσης για την καταπολέμηση της βίας. Από την άλλη πλευρά η κίνηση αυτή, σύμφωνα με τους Ziabara et al. (2021), προκάλεσε έντονες αντιδράσεις καθώς η μονομερής εφαρμογή της αντίκειται στο Σύνταγμα και στο διεθνές δίκαιο. Επίσης, σύμφωνα με την ανάλυση της Myer (2023), η απόφαση μπορεί να ερμηνευτεί και ως πολιτική στρατηγική, μέσω της οποίας η κυβέρνηση επιδίωξε να ενισχύσει τη στήριξη συντηρητικών και θρησκευτικών κοινωνικών ομάδων, ιδιαίτερα σε ένα περιβάλλον οικονομικών δυσκολιών και ενόψει εκλογικών αναμετρήσεων.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η συζήτηση γύρω από τη Σύμβαση έχει αποκτήσει έντονο πολιτικό και συμβολικό χαρακτήρα καθώς, όπως χαρακτηριστικά σημειώνει η Cerami (2021),

εντάσσεται στον λεγόμενο «πολιτισμικό πόλεμο» μεταξύ προοδευτικών και συντηρητικών δυνάμεων σχετικά με ζητήματα φύλου, οικογένειας και κοινωνικών αξιών. Στην Τουρκία από την άλλη χιλιάδες πολίτες μαζί με οργανώσεις για τα δικαιώματα των γυναικών με μέλη της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, νομικούς και πολιτικούς της αντιπολίτευσης, συμμετείχαν σε διαδηλώσεις, αναδεικνύοντας την ευρεία κοινωνική απήχηση. Ενδεικτική της έντονης κοινωνικής αντίδρασης υπήρξε και η παρέμβαση της συγγραφέως Ελίφ Σαφάκ, η οποία χαρακτήρισε την αποχώρηση «πόλεμο κατά των γυναικών» και πλήγμα για το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα των φύλων (Cerami, 2021).

Παράλληλα, σύμφωνα με διεθνείς και τουρκικές πηγές όπως οι Bianet (2021), Al Jazeera (2021) και TBS News (2021), χιλιάδες πολίτες διαδήλωσαν στην Κωνσταντινούπολη και την Άγκυρα για δύο συνεχόμενα Σαββατοκύριακο ζητώντας την αλλαγή της απόφασης αποχώρησης της Τουρκίας από τη Σύμβαση και υπερασπιζόμενοι την προστασία των γυναικών από τη βία. Οι εξελίξεις αυτές αναδεικνύουν, όπως αναφέρει η Çinar (2017), ότι οι διεθνείς υποχρεώσεις, οι εσωτερικές πολιτικές επιδιώξεις και οι βαθιά εδραιωμένες πατριαρχικές αντιλήψεις αλληλοεπιδρούν με τρόπο που παράγει εντάσεις και αντιφάσεις. Όπως επίσης αναφέρει η Çinar (2017), η δυναμική αυτή αντανakλά και την ιστορική αντιπαράθεση μεταξύ φιλοδυτικής, κοσμικής και ισλαμικής ταυτότητας που διαμορφώνει το πολιτικό σκηνικό της χώρας ήδη από τη δεκαετία του 1990.

Σε κάθε περίπτωση η Σύμβαση παρέχει ένα ισχυρό πλαίσιο αρχών για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, ωστόσο η τουρκική πραγματικότητα καταδεικνύει ότι οι νομοθετικές προβλέψεις δεν επαρκούν όταν ο κυρίαρχος δημόσιος λόγος αντιμετωπίζει την έμφυλη βία ως ζήτημα δευτερεύουσας σημασίας. Ως εκ τούτου, οι διεθνείς συμβάσεις μπορούν να λειτουργήσουν ως σημαντικό εργαλείο προστασίας των γυναικών ωστόσο η εφαρμογή τους στην πράξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη θεσμική βούληση και την κοινωνική πίεση.

Κεφάλαιο 2: Οι μορφές, τα αίτια, η δικαστική αντιμετώπιση δραστών και η στατιστική αποτύπωση των γυναικοκτονιών πριν και μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης

2.1 Μορφές γυναικοκτονιών και κίνητρα δραστών

Οι υπάρχουσες μελέτες σχετικά με τις γυναικοκτονίες στο τουρκικό συγκείμενο αναλύουν τη σχέση του δράστη με το θύμα και τα κίνητρα των γυναικοκτονιών (Toprak & Ersoy, 2017). Σύμφωνα με τις μελέτες των Beyaztaş et al. (2015) και Çetin (2015), οι γυναικοκτονίες συμβαίνουν κυρίως στο πλαίσιο μίας συντροφικής σχέσης. Οι πιο συνηθισμένοι δράστες είναι ο σύζυγος ή ο πρώην σύζυγος, οι στενοί συγγενείς, τα ξαδέρφια, οι μεγαλύτεροι αδελφοί ή κάποιος άλλος που το θύμα γνωρίζει. Οι Tütüncüler et al. (2015) αναφέρουν επίσης, ότι οι περισσότερες γυναικοκτονίες διαπράττονται από οικεία πρόσωπα κυρίως συντρόφους και συμβαίνουν εντός της κατοικίας σε ποσοστό 48,1%–72,8%. Τα κίνητρα σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με ζητήματα ελέγχου, ζήλιας και τιμής.

Η Eck (2002), που μελέτησε τα «εγκλήματα τιμής» σε τουρκικές οικογένειες, αναφέρει ότι στην κοινωνία της Τουρκίας είναι πολύ σημαντικό τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες να προστατεύουν την τιμή τους. Διότι, όπως εξηγεί με βάση τις πατριαρχικές αντιλήψεις της τουρκικής κοινωνίας μόλις η τιμή μιας οικογένειας αμαυρωθεί είναι αδύνατο να αποκατασταθεί πλήρως. Ενώ η Çetin (2014) επισημαίνει ότι οι δολοφονίες για λόγους τιμής παρατηρούνται γενικά σε μουσουλμανικές χώρες καθότι σε αυτούς τους πολιτισμούς η σεξουαλική έννοια της τιμής είναι κυρίαρχη και συνδέεται ιδιαίτερα με την αγνότητα της γυναίκας. Ως εκ τούτου, η έννοια της «βεβήλωσης της τιμής» και της αποκατάστασης της με αίμα είναι βαθιά ριζωμένη στις παραδόσεις αυτών των πολιτισμών.

Τα εγκλήματα τιμής στο τουρκικό συγκείμενο όπως αναλύει η Çetin (2014), συνδέονται στενά με την έννοια του «töre», δηλαδή ένα σύνολο παραδοσιακών εθίμων που λειτουργούν ως άτυποι κανόνες συμπεριφοράς. Μία παρόμοια ερμηνεία για τις γυναικοκτονίες με κίνητρο την τιμή παρέχεται και από τους Hamzaoglu & Konuralp (2019β), οι οποίοι εξηγούν ότι η τιμή είναι μια κοινωνική κατασκευή ενσωματωμένη στις πατριαρχικές οικογενειακές δομές, κοινότητες ή κοινωνίες, που διατηρείται ως κανόνας, παράδοση ή σύστημα αξιών, ενώ στην πραγματικότητα χρησιμεύει να δικαιολογήσει τη βία και τις δολοφονίες κατά των γυναικών. Η έννοια της τιμής όπως αναλυτικότερα επεξηγούν οι Hamzaoglu & Konuralp (2019α), λειτουργεί ως πτυχή της συμβολικής βίας και ως ιδεολογικός

μηχανισμός που νομιμοποιεί επιθέσεις κατά γυναικών που αμφισβητούν τους παραδοσιακούς ρόλους. Ιδιαίτερα σε περιοχές της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Τουρκίας η πίεση για διατήρηση του κύρους μέσα στην κοινότητα μπορεί να οδηγήσει σε ακραίες μορφές βίας που οδηγούν σε γυναικοκτονίες. Η Ancil (2020), από την άλλη ερμηνεύει το ζήτημα υποστηρίζοντας ότι τα εγκλήματα τιμής συνδέονται με μηχανισμούς λήψης αποφάσεων σχετικά με τη ζωή των γυναικών με βάση τη σεξουαλικότητά τους.

Όπως εξηγεί η ίδια, η εποπτεία του γυναικείου σώματος από αρσενικά μέλη της οικογένειας ανοίγει το δρόμο για τη μετάδοση αυτών των πρακτικών από γενιά σε γενιά. Άλλα σημαντικά κίνητρα δραστών, που οδηγούν σε γυναικοκτονίες, σχετίζονται με την διεκδίκηση αυτονομίας εκ μέρους των θυμάτων καθώς η πλειονότητα των περιπτώσεων αφορά δολοφονίες από σύντροφο (78,2%) και σε σημαντικό ποσοστό εκδηλώνεται τη στιγμή που η γυναίκα επιχειρεί να ανακτήσει την αυτονομία της (Toprak & Ersoy, 2017, Erükçü Akbaş & Karatas, 2023). Πιο αναλυτικά με βάση την έρευνα της Çetin (2014), και τα διαθέσιμα στατιστικά για την περίοδο 2008-2013, που παρουσιάζει, οι κύριες αιτίες γυναικοκτονιών καταγράφουν μια τάση, που συνδέεται με την αυτονόμηση της γυναίκας, όπως η αίτηση διαζυγίου που αποτελεί διαχρονικά μία από τις κυριότερες αιτίες με το ποσοστό να παρουσιάζει αυξητική τάση φτάνοντας το 30% το 2013. Σημαντική αιτία παραμένει η ζήλια σημειώνοντας μία κρίσιμη αυξητική τάση το 2009 φτάνοντας στο 33% ενώ το 2012 βρισκόταν στο 22,95%.

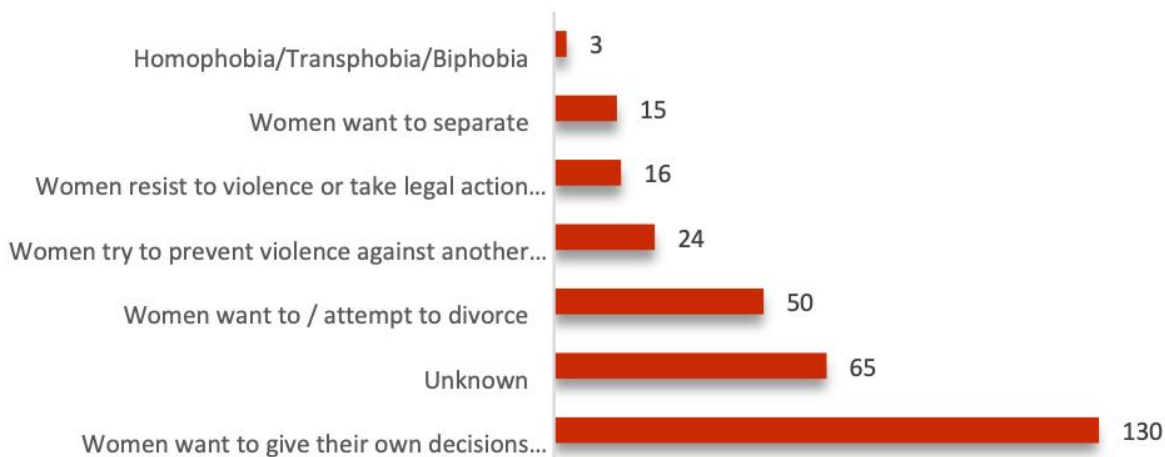
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Αίτηση Διαζυγίου/ Χωρισμού	17,5	28,9	16,4	25,4	29,2	30
Ζήλια	8,75	33	11,1	16,7	22,95	13
Μη συμμόρφωση με την επιθυμία του άντρα	25	1,8	16,1	14,2	0,04	6
Άγνωστος	18,75	10	25,5	11,7	10,15	15
Δολοφονία για λόγους τιμής	0	0,9	0	9,2	3,2	0
Προσωπική κρίση και ανεργία	5	2,7	6,1	6,6	10,5	7
Άρνηση	8,75	4,5	10,5	6,7	6,25	-
Κλοπή - χρήματα - υλικά - εθισμός κ.λπ.	7,5	8,2	7,7	5,1	0	0

Αυτονόμηση γυναίκας όταν αποφασίζει να πάρει απόφαση για τη ζωή της	3,75	6,4	5,5	3,6	10,15	26
Έγκλημα μίσους	0	0,9	0	0,8	1,04	0
Σεξουαλική επίθεση	3,75	2,7	1,1	0	0,01	0
Αναγκαστική αυτοκτονία	1,25	0	0	0	6,51	0

Πίνακας 1. Αίτια γυναικοκτονιών 2008-2013

Πηγή: Cetin (2014). <https://izlik.org/JA62TX97LU>

Ομοίως, για το έτος 2015 με βάση την έρευνα του Asfar (2016) οι κύριες αιτίες των γυναικοκτονιών συνδέονται άμεσα με τη διεκδίκηση της γυναικείας αυτονόμησης καθώς η αίτηση διαζυγίου ή ο χωρισμός αποτελεί την κυρίαρχη αιτία.

Γράφημα 1. Αίτια γυναικοκτονιών 2015.

Πηγή: Asfar (2016) https://revistia.com/files/articles/ejms_v1_i5_16/Selda.pdf

Η κτητικότητα, η ζήλια και η σεξουαλική επιθυμία των ανδρών επισημαίνονται επίσης μεταξύ των κινήτρων, που οδηγούν σε γυναικοκτονίες ως συνέπεια της απώλειας της γυναικείας συμμόρφωσης, της αφοσίωσης και της εξάρτησης από τους άνδρες συντρόφους. Οι άνδρες με αυτό το κίνητρο μπορεί να ζηλεύουν έναν άλλον άνδρα, να πιστεύουν ότι τους απατούν ή απλώς να αισθάνονται ότι έχουν χάσει τον έλεγχο της συντρόφου τους (Κος, 2022). Παράλληλα, έθιμα όπως η προίκα και οι έλεγχοι παρθενίας λειτουργούν ως βασικοί μηχανισμοί κοινωνικού ελέγχου των γυναικών (Çetin, 2015). Ενώ σημαντικό είναι να

αναφερθεί ότι με βάση τη μελέτη των Erden & Akdur (2018), που εξέτασαν 335 υποθέσεις γυναικοκτονίας μεταξύ 2014 και 2015, μεταξύ των παραγόντων κινδύνου για τις γυναικείς ανθρωποκτονίες συγκαταλέγονται το χαμηλό μορφωτικό και οικονομικό υπόβαθρο των δραστών και των θυμάτων και το πατριαρχικό σύστημα έμφυλης διάκρισης. Ειδικότερα, στην έρευνα των Erden & Akdur (2018), οι δολοφόνοι εξήγησαν τις πράξεις τους ως αποτέλεσμα διαφορών, χωρισμού, εξαπάτησης, ζήλιας, διχόνοιας, ανεργίας, οικονομικών προβλημάτων, ψυχολογικών προβλημάτων και λόγω παραδόσεων. Τα παραπάνω ευρήματα αναφορικά με τα κίνητρα των γυναικοκτονιών αναδεικνύουν ότι οι γυναικοκτονίες στο τουρκικό συγκείμενο εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πατριαρχικό πλαίσιο ελέγχου της γυναίκειας συμπεριφοράς και του γυναικείου σώματος. Το τουρκικό κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο αποτελεί μια ιδιαίτερη περίπτωση όσον αφορά στα εγκλήματα τιμής τα οποία εκφράζουν τις βαθιά ριζωμένες πατριαρχικές δομές και συνδέουν την ανδρική κοινωνική υπόληψη με τον έλεγχο της γυναίκειας σεξουαλικότητας και συμπεριφοράς.

Η χρήση του όρου τιμή για την περιγραφή τέτοιων πράξεων λειτουργεί ως ένα πρόσχημα για την νομιμοποίηση των εγκλημάτων κατά των γυναικών. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με την *Sev'er*, όπως αναφέρεται στη Çetin (2015), προτείνεται η χρήση του όρου «πατριαρχικοί φόννοι», προκειμένου να αναδειχθεί ο προμελετημένος χαρακτήρας αυτών των πράξεων. Ο πατερναλισμός, όπως συγκροτήθηκε στο πλαίσιο του κεμαλικού καθεστώτος, όπως αναφέρει ο Parmaksiz (2016), λειτουργεί ως κρίσιμο ερμηνευτικό πλαίσιο για την κατανόηση των εγκλημάτων κατά των γυναικών και ειδικά των εγκλημάτων τιμής στο τουρκικό συγκείμενο. Η αναπαράσταση του κράτους ως «πατέρα» και της κοινωνίας ως «οικογένειας» οδήγησε στην ενίσχυση της νομιμοποίησης της ανδρικής εξουσίας πάνω στις γυναίκες και ως εκ τούτου οι γυναικοκτονίες μπορούν να γίνουν αντιληπτές ως ακραίες όψεις αυτής της πατερναλιστικής λογικής.

2.2. Δικαστικό σύστημα και ποινική αντιμετώπιση των δραστών

Η γυναικοκτονία διαφοροποιείται από τη γενική έννοια της ανθρωποκτονίας καθώς προϋποθέτει την ύπαρξη βίας κατά των γυναικών και συνδέεται όπως επισημαίνει η Afsar (2016) με την επιδίωξη επιβολής και διατήρησης της ανδρικής εξουσίας πάνω στη γυναίκα. Υπό αυτή την οπτική η φεμινιστική θεωρία προσεγγίζει τη γυναικοκτονία ως την ακραία μορφή έμφυλης βίας, η οποία αποτελεί την έσχατη έκφραση μηχανισμών ελέγχου και κυριαρχίας που αναπαράγονται στο πλαίσιο των έμφυλων σχέσεων εξουσίας.

Οι μηχανισμοί αυτοί εκδηλώνονται με διαφορετικές μορφές ανάλογα με το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο, γεγονός που οδηγεί στη διάκριση επιμέρους τύπων γυναικοκτονίας, με κυριότερες τις γυναικοκτονίες από συντρόφους, οι οποίες αποτελούν τη συχνότερη μορφή, καθώς και τα εγκλήματα «τιμής», τα οποία εντάσσονται σε συγκεκριμένα κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα (World Health Organization, 2012).

Παράλληλα, η βιβλιογραφία ερμηνεύει τη γυναικοκτονία ως προϊόν δομικών σχέσεων εξουσίας, όπου οι πατριαρχικές αντιλήψεις αποτελούν τον βασικό άξονα διαμόρφωσης των έμφυλων σχέσεων (Anavatan & Kayacan, 2024). Με βάση αυτή την προσέγγιση ο Muftuler-Bac (2020) υποστηρίζει ότι η έμφυλη βία ενσωματώνεται στις ιεραρχικές σχέσεις εξουσίας μεταξύ των φύλων αναπαράγοντας τις ανισότητες που τις χαρακτηρίζουν. Στο πλαίσιο αυτό οι γυναικοκτονίες στο σύγχρονο τουρκικό συγκείμενο ερμηνεύονται ως αποτέλεσμα της σύγκρουσης μεταξύ παράδοσης και νεωτερικότητας καθώς και της άνισης κατανομής εξουσίας μεταξύ των φύλων (Çetin, 2014).

Η θέση των Kayır και Kalav (2015), σύμφωνα με τους οποία η αντιμετώπιση των γυναικοκτονιών μπορεί να γίνει αντιληπτή ως «συστηματική και συνειδητή κρατική πολιτική», αναδεικνύει τον ρόλο των θεσμών στην αναπαραγωγή της έμφυλης βίας, αναδεικνύοντας τη σημασία της θεσμικής ανοχής και της ατιμωρησίας. Στις μέρες μας, η αντίληψη της «ιδιοκτησίας» των γυναικών παραμένει κεντρική σε πολλές κοινωνικές πρακτικές και πολιτικές ιδιαίτερα στις μουσουλμανικές χώρες. Η αμφισβήτηση των παραδοσιακών ρόλων, όπως στην περίπτωση της επιθυμίας διαζυγίου ή της οικονομικής αυτονομίας, εκλαμβάνεται συχνά ως απειλή, προκαλώντας βίαιες αντιδράσεις. Ενώ άλλοι κοινωνικοί, πολιτικοί και πολιτισμικοί παράγοντες όπως η ανεργία, η περιορισμένη εφαρμογή των νόμων και η κοινωνική ανοχή ενισχύουν περαιτέρω τη διαιώνιση του εν λόγω ζητήματος (Anavatan & Yalçın Kayacan, 2024).

Η κατανόηση της γυναικοκτονίας ως κοινωνικού προβλήματος προϋποθέτει την εξέταση της διαχείρισης των δραστών από το δικαστικό σύστημα καθώς οι αποφάσεις των δικαστηρίων

συνιστούν τόσο μέσα απονομής δικαιοσύνης όσο και μηχανισμούς αναπαραγωγής έμφυλων αντιλήψεων (Muftuler-Baş & Muftuler, 2020). Η αντιμετώπιση των δραστών γυναικοκτονιών από το τουρκικό δικαστικό σύστημα αποτελεί έναν κρίσιμο παράγοντα για την κατανόηση της έμφυλης βίας στη χώρα. Παρά τη διατήρηση της νομικής προστασίας (de jure) μετά την αποχώρηση από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης η εφαρμογή της στην πράξη (de facto) έχει εξασθενήσει (Aşık & Mocan, 2024).

Παρά τις σημαντικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, που εισήχθησαν στην Τουρκία με την αναμόρφωση του Ποινικού Κώδικα το 2004, τα εγκλήματα, που συνδέονται με την έννοια της «τιμής», εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την κατανόηση της έμφυλης βίας. Το ισχύον νομικό πλαίσιο επιχειρεί να περιορίσει την επιεική μεταχείριση τέτοιων εγκλημάτων, αποκλείοντας την αναγνώριση ελαφρυντικών σε περιπτώσεις που σχετίζονται με την προστασία της οικογενειακής «τιμής» (Women for Women's Human Rights [WWHR] – New Ways, 2009). Ωστόσο, η πρακτική εφαρμογή των διατάξεων αυτών συναντά δυσκολίες στην εφαρμογή. Στην πράξη, διαπιστώνεται ότι η λογική των εγκλημάτων τιμής αναδιαμορφώνεται μέσω της επίκλησης κατηγοριών, όπως η συναισθηματική φόρτιση των αντρών. Έτσι, οι πράξεις που σχετίζονται με τον έλεγχο της γυναικείας συμπεριφοράς και της σεξουαλικότητας, επαναπλαισιώνονται και δικαιολογούνται.

Όπως εξηγεί η Atilgan (2024), η κανονικοποίηση των εγκλημάτων κατά των γυναικών στο τουρκικό συγκεκριμένο συνδέεται με πρότυπα περί αρρενωπότητας, τα οποία επηρεάζουν καθοριστικά τη δικαστική διαχείριση των περιστατικών οδηγώντας σε μειώσεις ποινών έως και 75%. Ειδικότερα, η επίκληση της «ανδρικής τιμής», κατά την (Atilgan, 2024), συνιστά μια τακτική κανονικοποίησης της βίας, παρουσιάζοντάς την ως κατανοητή ή ακόμη και αναμενόμενη αντίδραση. Για αυτό τον λόγο σε αποφάσεις του Ακυρωτικού Δικαστηρίου η προσβολή της ανδρικής τιμής θεωρήθηκε ικανή να δικαιολογήσει μειώσεις ποινών. Η λογική αυτή αποτυπώνεται και στη στάση ενός δικαστή από την επαρχία Αττάλεια, ο οποίος αντιμετωπίζοντας περιστατικά έμφυλης βίας ως κάτι το συνηθισμένο, ανέφερε χαρακτηριστικά ότι «τέτοια γεγονότα συμβαίνουν», προωθώντας έτσι τη συμφιλίωση των εμπλεκομένων.

Μια τέτοια προσέγγιση αποδυναμώνει τη σοβαρότητα της κατάστασης και επανατοποθετεί τα θύματα σε επικίνδυνα περιβάλλοντα αναπαράγοντας και νομιμοποιώντας τον κύκλο της βίας (Kayır & Kalav, 2015). Η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης οδήγησε σε περαιτέρω ενίσχυση του πλαισίου ατιμωρησίας των δραστών καθώς ερμηνεύτηκε ως πράξη ανοχής απέναντι στη βία (Aşık & Mocan, 2024). Μέσα από τη νομολογία διαφαίνεται ότι η βία συχνά απομονώνεται από την έμφυλη διάστασή της και

επαναπλαισιώνεται ως «ουδέτερο» έγκλημα κατά της ζωής ενώ παρατηρούνται επαναλαμβανόμενα μοτίβα επιεικούς μεταχείρισης των δραστών (van Leeuwen, 2016).

Η διαπίστωση αυτή γίνεται εμφανής μέσα από την μελέτη συγκεκριμένων υποθέσεων γυναικοκτονίας στο τουρκικό συγκείμενο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η υπόθεση της Pınar Gültekin, που δολοφονήθηκε το 2020 από τον πρώην σύντροφό της, ο οποίος επιχείρησε να εξαφανίσει τα ίχνη του εγκλήματος καίγοντας το σώμα της. Παρά τη σοβαρότητα της πράξης το πρωτοβάθμιο δικαστήριο το 2022 επέβαλε ποινή 23 ετών κάθειρξης αναγνωρίζοντας το ελαφρυντικό της «άδικης πρόκλησης». Η απόφαση αυτή προκάλεσε έντονες αντιδράσεις από την κοινωνία των πολιτών και οργανώσεις για τα δικαιώματα των γυναικών. Αν και σε δεύτερο βαθμό η ποινή μετατράπηκε σε ισόβια κάθειρξη το Ανώτατο Δικαστήριο επανήλθε μειώνοντας εκ νέου την ποινή (Bianet, 2025).

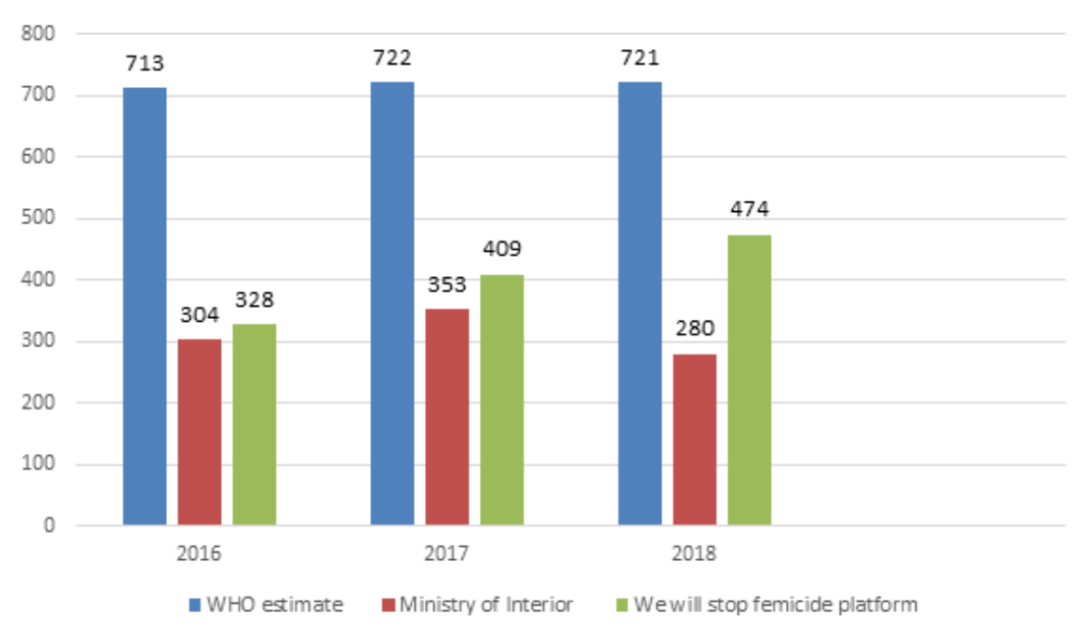
Αντίστοιχα στην περίπτωση της Derya Demir, η οποία δολοφονήθηκε το 2023 από τον πεθερό της ενώ κοιμόταν, το δικαστήριο επέβαλε ποινή 24 ετών, παρά το αίτημα του εισαγγελέα για την ανώτατη ποινή απιστίας. (Stockholm Center of Freedom, 2025). Ενώ στην υπόθεση της Ceyda Yüksel, η οποία δολοφονήθηκε το 2020, η αρχική ποινή της ισόβιας κάθειρξης μειώθηκε στα 18 έτη, με το δικαστήριο να θεωρεί ότι η άρνηση της γυναίκας για σεξουαλική επαφή συνιστούσε μορφή πρόκλησης (Haberler.com., 2025). Όπως επισημαίνουν οι Kayırkai Kalay (2015) και οι Muftuler-Bac & Muftuler (2020), οι πατριαρχικές δομές και οι στερεοτυπικές αντιλήψεις περί «πρόκλησης» από την πλευρά της γυναίκας κανονικοποιούνται και δικαιολογούνται από το δικαστικό και νομικό σύστημα οδηγώντας σε μείωση της ευθύνης του δράστη. Η υπόθεση της Şule Çet (2018) καταδεικνύει μια διαφορετική αλλά εξίσου προβληματική διάσταση της δικαστικής πρακτικής, καθώς αρχικά αντιμετωπίστηκε ως ατύχημα, υποβαθμίζοντας την ποινική διάσταση της πράξης. Ανεξάρτητα από τις επιμέρους δικαστικές αποφάσεις σημαντικό πρόβλημα εντοπίζεται και στην αποτυχία των κρατικών μηχανισμών να προστατεύσουν τα θύματα πριν από την τέλεση των εγκλημάτων.

Η υπόθεση της Ezgi Zerkin το 2022 αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα καθώς το δικαστήριο αναγνώρισε την ευθύνη των αρμόδιων υπουργείων για την αδυναμία εφαρμογής προστατευτικών μέτρων για την οικογένεια. Αντίστοιχα σε άλλες περιπτώσεις, όπως αυτή της Fatma Çakmak, υπάρχει ακόμη και αποφυλάκιση δραστών με την επιβολή περιοριστικών μέτρων παρά τη σοβαρότητα των πράξεων τους (BIANET, 2024). Ωστόσο, σε ορισμένες υποθέσεις, όπως αυτή της Özgecan Aslan, έχουν επιβληθεί αυστηρές ποινές ισόβιας κάθειρξης χωρίς την δυνατότητα αποφυλάκισης (The Guardian, 2015).

2.3 Συγκριτική στατιστική μελέτη των γυναικοκτονιών πριν και μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης

Στην Τουρκία υπάρχει έλλειψη στατιστικών στοιχείων για τις γυναικοκτονίες και από τα υπάρχοντα στατιστικά στοιχεία τα περισσότερα συλλέγονται από γυναικείες οργανώσεις και μέσω συνεντεύξεων σε επίπεδο ακαδημαϊκών μελετών. Τα περιστατικά μη αναφοράς, ελλιπούς αναφοράς και ελλιπούς καταγραφής από τις νομικές αρχές όπως η αστυνομία και η εισαγγελία καθώς και ο δισταγμός των γυναικών να πουν τις ιστορίες τους λόγω φόβου και ντροπής θεωρούνται οι κύριες αιτίες για την έλλειψη στατιστικών δεδομένων (Κοξ, 2022). Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθεί και η διαφοροποίηση, που παρατηρείται στα στατιστικά στοιχεία, ανάλογα με την πηγή προέλευσης.

Για παράδειγμα, ο αριθμός των γυναικοκτονιών, που αναφέρονται από το Τουρκικό Στατιστικό Ινστιτούτο (TÜİK-Türkiye İstatistik Kurumu) και τις ΜΚΟ στην Τουρκία, διαφέρει από αυτόν που αναφέρονται από ακαδημαϊκούς ερευνητές. Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζονται οι διαφοροποιήσεις στην στατιστική αποτύπωση των γυναικοκτονιών μεταξύ του WHO (World Health Organization), του Υπουργείου Εσωτερικού της Τουρκίας και της πλατφόρμας «Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu». Πιο αναλυτικά, με βάση το παρακάτω γράφημα ο WHO παρουσιάζει τους υψηλότερους αριθμούς γυναικοκτονιών με 713 περιστατικά το 2016 και 721 το 2018. Ενώ το Υπουργείο Εσωτερικών δίνει τις χαμηλότερες τιμές ξεκινώντας από 304 το 2016 και καταλήγοντας σε μείωση στις 280 περιπτώσεις το 2018. Αντιθέτως, η πλατφόρμα «Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu» δείχνει μια σταθερά ανοδική πορεία στις γυναικοκτονίες με τις δολοφονίες να αυξάνονται από 328 το 2016 σε 409 το 2017 και σε 474 το 2018.

Γράφημα 2. Δεδομένα γυναικοκτονιών στην Τουρκία 206-2018: συγκριτικά WHO, Υπουργείο Εσωτερικών Τουρκίας, We Will Stop Femicide Platform.

Πηγή: Şen, 2021 <https://dergipark.org.tr/en/pub/trjasw/article/927980>

Αυτό μπορεί να αιτιολογηθεί από το γεγονός ότι υπάρχει πολιτική διάσταση στα δεδομένα που συλλέγονται και δημοσιοποιούνται από το κράτος (Κορ, 2022). Οι περιορισμοί στη διαθεσιμότητα στοιχείων οδηγούν σε υποβάθμιση της πραγματικής έκτασης του ζητήματος ενώ η απουσία πληροφοριών για τη σχέση θύματος-δράστη και τα κίνητρα δυσχεραίνει την αναγνώριση της έμφυλης διάστασης των ανθρωποκτονιών (WHO, 2023). Στο πλαίσιο αυτό, η συστηματική καταγραφή των γυναικοκτονιών είναι κρίσιμη για τη χάραξη αποτελεσματικών πολιτικών (UNODC, 2019; UNODC, 2025; EIGE, 2017), ιδίως σε περιπτώσεις όπως η Τουρκία, όπου το πρόβλημα είναι εντονότερο. Η σημασία της ύπαρξης στατιστικών δεδομένων αποτυπώνεται και στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (2011), η οποία προβλέπει ρητά την υποχρέωση συλλογής και ανάλυσης δεδομένων για την έμφυλη βία (άρθρο 11). Με αυτό τον τρόπο η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης επιχειρεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός πλαισίου μηδενικής ανοχής απέναντι στη βία κατά των γυναικών, προωθώντας με έμφαση σε δράσεις ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης (άρθρο 12 §1) (Council of Europe, 2011), (Grans, 2018). Παράλληλα σύμφωνα με τις εκθέσεις της GREVIO, η εφαρμογή των διατάξεων αυτών συμβάλλει σταδιακά στη μεταβολή κοινωνικών στάσεων και πρακτικών απέναντι στο ζήτημα (GREVIO, 2023), (Council of Europe, 2009).

Το πρόβλημα των γυναικοκτονιών στην Τουρκία από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 παρουσιάζει αυξητική τάση των καταγεγραμμένων περιστατικών. Ήδη κατά την περίοδο

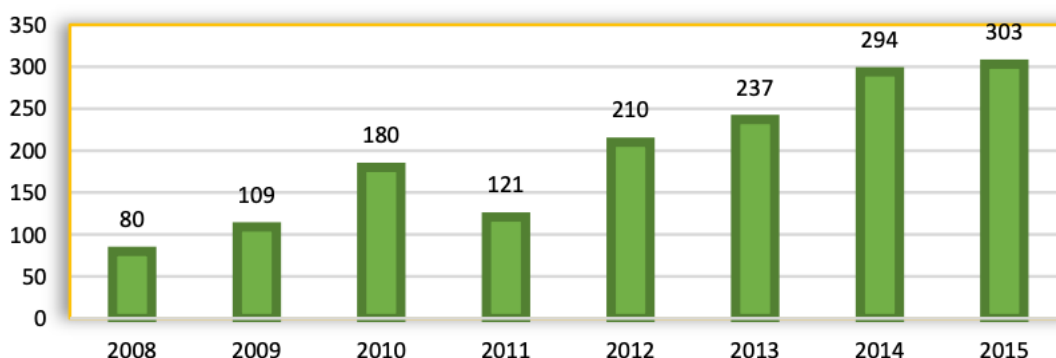
2002–2009 σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Δικαιοσύνη οι γυναικοκτονίες αυξήθηκαν από 66 σε 1.126 δηλαδή κατά περίπου 1.400% (Yenilmez & Demir, 2016). Ενώ σύμφωνα με την πλατφόρμα Kadın Cinayetlerini Durduracağız (KCDP), όπως φαίνεται στον πίνακα 1, οι γυναικοκτονίες αυξήθηκαν από 80 το 2008 σε 109 το 2009 και 180 το 2010. Το 2011 καταγράφηκε μια παροδική μείωση στις 121 περιπτώσεις σε σχέση με το 2009 αλλά σημαντική αύξηση σε σχέση με το 2008, ενώ το 2012 οι περιπτώσεις αυξήθηκαν στις 210. Παρά τις διαφοροποιήσεις ως προς την πηγή προέλευσης των δεδομένων τόσο τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Τουρκίας όσο και τα περιστατικά που έχουν καταγραφεί από την Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu συγκλίνουν ως προς την αυξητική τάση των γυναικοκτονιών για την υπό εξέταση χρονική περίοδο.

Έτος	Περιστατικά γυναικοκτονιών
2008	80
2009	109
2010	180
2011	121
2012	210

Πίνακας 2. Γυναικοκτονίες Τουρκία 2008-2012

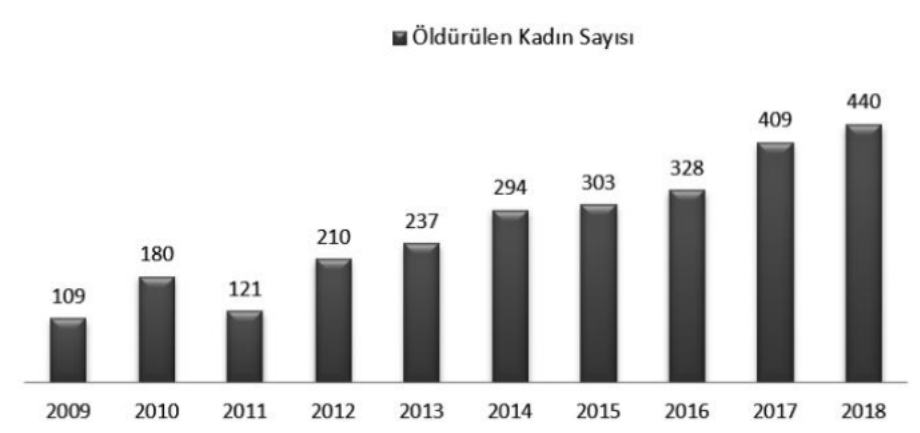
Πηγή: KadınCinayetleriniDurduracağız (KCDP) (2026). 2008-2012 kadıncinayetigerçekleri.

<https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/273/2008-2012-kadin-cinayeti-gercekleri>

Γράφημα 3. Γυναικοκτονίες στην Τουρκία 2008-2015.

Πηγή: Asfar, 2016 https://revistia.com/files/articles/ejms_v1_i5_16/Selda.pdf

Γράφημα 4. Γυναικοκτονίες στην Τουρκία 2009-2018

Πηγή: Hamzaoglu & Konuralp, 2019a <https://www.adlitipbulteni.com/index.php/atb/en/article/view/1355>

Παρόμοια αυξητική τάση στα περιστατικά γυναικοκτονιών παρατηρείται και από τα δεδομένα που είναι διαθέσιμα στην πλατφόρμα για την Πρόληψη των Γυναικοκτονιών KCDP, η οποία ιδρύθηκε το 2010, όπως αναφέρει ο Filiz (2025). Ειδικότερα, σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα της πλατφόρμας το 2008 οι γυναικοκτονίες ανήλθαν από τις 68 το 2008 στις 204 το 2010. Ενώ μεταξύ 2011 και 2012 παρατηρήθηκε μία σημαντική πτώση (134 και 147 περιπτώσεις αντίστοιχα). Τα περιστατικά, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, φαίνεται να αυξάνονται εκ νέου τα επόμενα χρόνια φτάνοντας τις 425 περιπτώσεις το 2019. Συνολικά από το 2008 έως το 2024 παρατηρείται αύξηση της τάξεως του 542,6% στις γυναικοκτονίες.

Χρόνια	Αριθμός γυναικοκτονιών που διαπράχθηκαν
2008	68
2009	126
2010	204
2011	134
2012	147
2013	232
2014	291
2015	294
2016	292

2017	354
2018	409
2019	425
2020	419
2021	433
2022	409
2023	418
2024	437

Πίνακας 3. Γυναικοκτονίες στην Τουρκία 2008-2024

Πηγή: Filiz, 2025 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4945628>

Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνεται και από άλλες πηγές αν και με διαφοροποιήσεις στα απόλυτα μεγέθη. Ειδικότερα, δεδομένα από το iienstitu.com δείχνουν παρόμοια ανοδική τάση με τα περιστατικά να κυμαίνονται από 171 το 2009 έως 360 το 2015, ενώ το 2018 καταγράφονται 281 περιπτώσεις. Αντίστοιχα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Monument Counter, 2.853 γυναίκες έχασαν τη ζωή τους σε 11 χρόνια (2009-2019).

Έτος	Αριθμός Γυναικοκτονιών
2009	122
2010	202
2011	127
2012	143
2013	230
2014	289
2015	293
2016	284
2017	349
2018	203
2019	411

Πίνακας 4. Αριθμός γυναικοκτονιών 2009-2019

Πηγή: Cantekin, 2020 <https://www.iienstitu.com/tr/blog/ulkemizde-11-yilda-3-bin-82-kadin-olduruldu>

Σύμφωνα με το ανεξάρτητο δίκτυο ειδήσεων στην Τουρκία Bianet το 2013 καταγράφονται 214 γυναικοκτονίες· το ποσοστό χρήσης πυροβόλων όπλων αυξήθηκε στο 59%. Το 2014 παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στις 281 περιπτώσεις με το ποσοστό χρήσης

πυροβόλων να αυξάνεται στο 59%. Το 2015 οι γυναικοκτονίες αυξήθηκαν σε 284+με μείωση χρήσης πυροβόλων στο 56% και μαχαιριών στο 29%. Τέλος, τα έτη 2016 και 2017 σημειώθηκε μικρή πτώση στις 261 και 255 περιπτώσεις αντίστοιχα.

Έτος	Συνολικές γυναικοκτονίες	Πυροβόλα όπλα (%)	Μαχαίρια (%)	Στραγγαλισμός (%)
2013	214	54	30	7,4
2014	281	59	30	5,3
2015	284	56	29	6,7
2016	261	51	28	6,5
2017	240	-	-	-
2018	255	60	30	5

Πίνακας 5. Ετήσιες γυναικοκτονίες Bianet (2013-2018)

Πηγές: Bianet, 2013 <https://bianet.org/haber/odullu-ve-onemli-yonetmen-ipekci-2> Bianet, 2014 <https://bianet.org/haber/men-kill-281-women-in-2014-161678> Bianet, 2015 <https://bianet.org/haber/erkekler-2015-te-en-az-284-kadin-oldurdu-171693> Bianet, 2016 <https://bianet.org/haber/men-kill-at-least-261-women-girls-in-2016-183255> Bianet, 2017 <https://bianet.org/haber/2017-nin-ilk-10-ayinda-erkekler-en-az-240-kadin-oldurdu-191790>
Bianet, 2018 <https://bianet.org/haber/men-killed-255-women-in-2018-205502>

Εξετάζοντας την κατανομή των γυναικοκτονιών, που διαπράχθηκαν το 2016 το 2017 και το 2018 ανά επαρχία, η Κωνσταντινούπολη κατατάσσεται πρώτη με ποσοστό 14,5% .

Επαρχία	Ποσοστό (%)
Κωνσταντινούπολη	14,5%
Άγκυρα	6,1%
Σμύρνη	5,5%
Αττάλεια	4,6%
Γκαζιαντέπ	4,3%
Προύσα	3,6%
Άδανα	3,4%
Μερσίνη	3,0%
Μανίσα	2,7%
Ντενιζλί	2,6%

Πίνακας 6. Ποσοστά γυναικοκτονιών ανά επαρχία στην Τουρκία 2016-2017

Πηγή: Cantekin, 2020 <https://www.iienstitu.com/tr/blog/ulkemizde-11-yilda-3-bin-82-kadin-olduruldu>

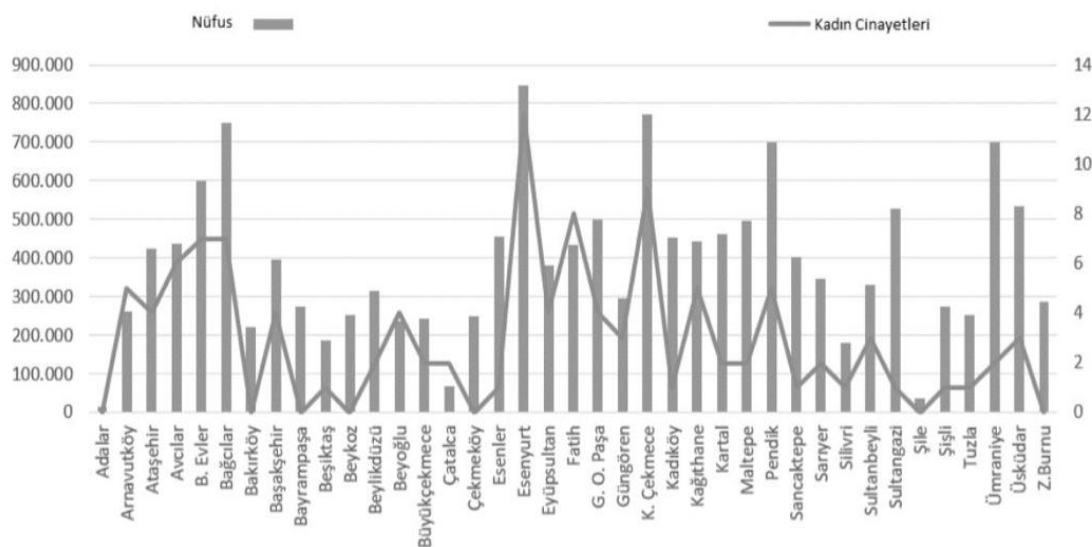
Ειδικότερα, στην Κωνσταντινούπολη μεταξύ της χρονικής περιόδου 2012-2015 υπήρξε αύξηση του ποσοστού των γυναικοκτονιών κατά 67,4% καθότι το 2012 τα περιστατικά ήταν 215 ενώ το 2015 ανήλθαν στα 360. Το 2017 υπήρξε επίσης κορύφωση των περιστατικών των γυναικοκτονιών καθώς ανήλθαν στις 350.

Έτος	Αριθμός γυναικών που έχασαν τη ζωή τους λόγω βίας
2009	171
2010	177
2011	163
2012	215
2013	301
2014	307
2015	360
2016	301
2017	350
2018	281

Πίνακας 7. Αριθμός γυναικοκτονιών Κωνσταντινούπολη 2009-2018

Πηγή: Cantekin, 2020 <https://www.iienstitu.com/tr/blog/ulkemizde-11-yilda-3-bin-82-kadin-olduruldu>

Το παρακάτω γράφημα από την ακαδημαϊκή έρευνα της Çalışkan (2019) παρέχει κάποια δεδομένα για τη σχέση του πληθυσμού και των γυναικοκτονιών σε διάφορους δήμους της Κωνσταντινούπολης. Στις περισσότερες περιπτώσεις παρατηρείται ότι όσο αυξάνεται το μέγεθος του πληθυσμού τόσο αυξάνεται και ο αριθμός των θυμάτων καθότι οι δήμοι με πολύ πληθυσμό, όπως το Esenyurt και το Küçükçekmece, καταγράφουν τις περισσότερες περιπτώσεις γυναικοκτονιών.

Γράφημα 5. Αναλογία πληθυσμού της περιοχής προς τις γυναικοκτονίες το 2017-2018, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2017.

Πηγή: Çalışkan (2019) <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/679010>

Εν κατακλείδι μέσα από την έρευνα της στατιστικής αποτύπωσης των γυναικοκτονιών στο τουρκικό συγκείμενο διαπιστώθηκε ότι υπάρχει έλλειψη στατιστικών στοιχείων κυρίως από επίσημους φορείς και σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχουν αποκλίσεις μεταξύ των επίσημα δημοσιευμένων στατιστικών ανάλογα με την πηγή προέλευσης. Το πρόβλημα των γυναικοκτονιών στην Τουρκία με βάση την υπάρχουσα στατιστική αποτύπωση εξακολουθεί να υφίσταται και να έχει μεγάλες διαστάσεις τόσο πριν όσο και μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από την Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

Όπως φάνηκε μέσα από την ανάλυση από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 και ειδικότερα μεταξύ της περιόδου 2002–2009 οι γυναικοκτονίες παρουσιάζουν αυξητική τάση, η οποία συνεχίζεται και το 2012-2024 με μοναδική εξαίρεση κάποια έτη (π.χ. 2011, 2020) που τα περιστατικά γυναικοκτονιών σημείωσαν μικρή πτώση. Τέλος, με βάση την ανάλυση η Κωνσταντινούπολη είναι μία από τις περιοχές της Τουρκίας με τα υψηλότερα ποσοστά γυναικοκτονιών. Ενώ μία σημαντική τάση, που παρατηρήθηκε, είναι η σύνδεση μεταξύ της αύξησης του αριθμού γυναικοκτονιών και του μεγέθους του πληθυσμού σε επαρχίες της Τουρκίας.

3. Φεμινιστικά Κινήματα ως αντίλογος

3.1 Ιστορία του φεμινιστικού κινήματος στην Τουρκία

Η εξέλιξη του φεμινιστικού κινήματος στο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της Τουρκίας, από τα τέλη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας έως τις πρώτες δεκαετίες της Τουρκικής Δημοκρατίας έχει τις ρίζες της στην μετάβαση από τις αυτόνομες γυναικείες διεκδικήσεις σε ένα μοντέλο κρατικά ελεγχόμενης χειραφέτησης. Ιδιαίτερα μετά την Επανάσταση των Νεότουρκων το 1908 το ευνοϊκό πολιτικό περιβάλλον επέτρεψε στις γυναίκες να αναπτύξουν έντονη οργανωτική δραστηριότητα συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός πρώιμου φεμινιστικού λόγου και στη μεγαλύτερη συμμετοχή τους στη δημόσια ζωή (Tokuroğlu, 2023).

Όπως αναφέρει η Öztürkmen (2013) εκείνη την περίοδο ιδρύθηκαν γυναικείες οργανώσεις που προωθούσαν αιτήματα για την εκπαίδευση, την απασχόληση και την πολιτική συμμετοχή των γυναικών στη δημόσια σφαίρα. Παράλληλα διανοούμενες όπως η Emine Semiye και η Fatma Aliye ανέδειξαν ζητήματα έμφυλης ανισότητας και αμφισβήτησαν τους κοινωνικούς περιορισμούς που απέκλειαν τις γυναίκες από τη δημόσια σφαίρα. Τα κινήματα της περιόδου είχαν επίσης πολυεθνικό χαρακτήρα καθώς σε αυτά συμμετείχαν μουσουλμάνες γυναίκες της Τουρκίας, Αρμένισσες και αργότερα Κούρδισσες ακτιβίστριες.

Οι πολεμικές συγκρούσεις των αρχών του 20ού αιώνα και ιδιαίτερα ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος και ο Πόλεμος της Ανεξαρτησίας αποτέλεσαν σημαντικό σταθμό για τη δημόσια παρουσία των γυναικών (Tokuroğlu, 2023; Öztürkmen, 2013). Η συμμετοχή τους σε φιλανθρωπικές οργανώσεις, δίκτυα αλληλεγγύης και δράσεις υποστήριξης της εθνικής προσπάθειας ενίσχυσαν την παρουσίαση τους στον δημόσιο χώρο (Öztürkmen, 2013). Σύμφωνα με την ανάλυση της Tokuroğlu (2023) η ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας το 1923 σηματοδότησε μια νέα φάση για τη θέση των γυναικών.

Στο πλαίσιο του κεμαλικού εκσυγχρονισμού η χειραφέτηση των γυναικών εντάχθηκε στο ευρύτερο εγχείρημα οικοδόμησης ενός σύγχρονου, κοσμικού έθνους-κράτους. Ειδικότερα, εκείνη την περίοδο η μορφή της μορφωμένης και ενεργής στη δημόσια ζωή γυναίκας προβλήθηκε ως σύμβολο της προόδου και της ρήξης με το οθωμανικό παρελθόν. Ενώ νομικές και θεσμικές εξελίξεις όπως η υιοθέτηση του Αστικού Κώδικα, η κατάργηση της πολυγαμίας, η διεύρυνση των δικαιωμάτων των γυναικών σε ζητήματα οικογενειακού δικαίου και η αναγνώριση πολιτικών δικαιωμάτων αποτέλεσαν σημαντικά βήματα προς τη θεσμική ισότητα.

Ωστόσο, η διαδικασία αυτή, όπως επισημαίνει η Van Os (2005), πραγματοποιήθηκε κυρίως υπό την καθοδήγηση του κράτους και όχι μέσω της ενίσχυσης ενός αυτόνομου

γυναικείου κινήματος. Παρότι οι γυναίκες αναδείχθηκαν σε σύμβολα του εθνικού εκσυγχρονισμού, η ανάπτυξη ανεξάρτητων οργανώσεων και πολιτικών πρωτοβουλιών αντιμετωπίστηκε με επιφύλαξη από το καθεστώς. Η περίπτωση της Nezihe Muhiddin είναι χαρακτηριστική καθώς η οργάνωση αντιμετώπισε εμπόδια κατά τη δημιουργία ενός αυτόνομου πολιτικού φορέα γυναικών. Ενώ η πορεία της Ένωσης Γυναικών της Τουρκίας δείχνει τη σταδιακή αποδυνάμωση της ανεξάρτητης γυναικείας οργάνωσης μέσω κρατικών παρεμβάσεων.

Η ιστορική διαμόρφωση του γυναικείου φεμινιστικού κινήματος στο τουρκικό συγκείμενο, όπως επισημαίνουν οι Coşar & Onbaşı (2008), χαρακτηρίζεται από ιδεολογικό πλουραλισμό, καθώς στο εσωτερικό του συνυπάρχουν κεμαλιστικές, ισλαμιστικές, σοσιαλιστικές και φιλελεύθερες ιδεολογικές κατευθύνσεις για τον ρόλο του κράτους και τις στρατηγικές κοινωνικής αλλαγής. Στο πλαίσιο αυτό στα φεμινιστικά κινήματα οι αντιλήψεις για το κράτος και τη δημοκρατία διαφοροποιούνται σημαντικά.

Ενδεικτικά, οργανώσεις όπως η Cumhuriyet Kadınları Derneği αντιλαμβάνονται το κράτος ως θεσμικό φορέα της κεμαλιστικής και κοσμικής τάξης, ενώ σοσιαλιστικές οργανώσεις όπως η Emekçi Kadınlar Birliği το προσεγγίζουν κριτικά ως μηχανισμό αναπαραγωγής καπιταλιστικών και πατριαρχικών σχέσεων εξουσίας. Αντίθετα, οργανώσεις, όπως η Ka-Der και η Uçan Süpürge επιδιώκουν τη συνεργασία με ευρωπαϊκούς θεσμούς με στόχο την προώθηση μεταρρυθμίσεων υπέρ των γυναικών (Coşar & Onbaşı, 2008). Η διαφοροποίηση αυτή δεν μπορεί να κατανοηθεί ανεξάρτητα από την ιστορική εξέλιξη και τη δυναμική διαμόρφωση του ίδιου του φεμινιστικού κινήματος, η οποία σύμφωνα με την Arat (2017) αποτυπώνεται σε διακριτές φάσεις της εξέλιξής του, με διαφορετικές προτεραιότητες και μορφές διεκδίκησης. Ειδικότερα, το πρώτο κύμα από τα τέλη της Οθωμανικής περιόδου έως τις πρώτες δεκαετίες της Δημοκρατίας επικεντρώθηκε κυρίως στην κατοχύρωση βασικών πολιτικών δικαιωμάτων συμβάλλοντας μεταξύ άλλων μέσω της δράσης της Ένωσης Γυναικών της Τουρκίας στην αναγνώριση του δικαιώματος ψήφου των γυναικών το 1930 σε τοπικό και το 1934 σε εθνικό επίπεδο.

Μέσα σε αυτή τη συνθήκη, το δεύτερο κύμα του φεμινιστικού κινήματος, όπως αναλύεται από τους Altınay & Arat (2009), που αναδύθηκε τη δεκαετία του 1980, σηματοδότησε μια ουσιαστική μετάβαση προς πιο σύνθετες διεκδικήσεις, με κεντρικό άξονα την ανάδειξη της έμφυλης βίας ως δημόσιου ζητήματος. Το 1987 αποτέλεσε κομβική στιγμή, με την ενίσχυση της δημόσιας συζήτησης μέσω του έργου *Kadının Adı Yok* της Duygu Asena και των πρώτων μαζικών κινητοποιήσεων, όπως η Πορεία Αλληλεγγύης κατά της βίας. Η

δυναμική αυτή ενισχύθηκε τη δεκαετία του 1990 με την ίδρυση οργανώσεων όπως το Mor Çati και το Ίδρυμα Γυναικείας Αλληλεγγύης, καθώς και με δίκτυα όπως η KAMER (Filiz, 2025).

Παράλληλα, οι οργανώσεις αξιοποίησαν διεθνή θεσμικά εργαλεία όπως η CEDAW και τις διαδικασίες ευρωπαϊκής εναρμόνισης συμβάλλοντας σε νομοθετικές μεταρρυθμίσεις και στην ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου αντιμετώπισης της έμφυλης βίας (Arat, 2017; Altınay & Arat, 2009). Ωστόσο, όπως επισημαίνει η Kandiyoti (2016), η μετατόπιση των ζητημάτων φύλου σε πεδία κοινωνικής πρόνοιας ενέχει τον κίνδυνο αποπολιτικοποίησης. Μέσα σε αυτό το σύνθετο ιδεολογικό τοπίο εντάσσεται και ο ισλαμικός φεμινισμός, ως ένα σύγχρονο ρεύμα σκέψης που επιδιώκει να συνδέσει τις φεμινιστικές διεκδικήσεις με την ερμηνεία της ισλαμικής παράδοσης (Gürhan, 2010). Παράλληλα, επιχειρεί να επανανοηματοδοτήσει τους θεσμούς όπως η οικογένεια και η μητρότητα, αναδεικνύοντας την πατριαρχική εξουσία ως βασικό παράγοντα ανισότητας (Çelik, 2025). Ειδικότερα, μέσω της κριτικής επαναπροσέγγισης του Κορανίου, και των Χαντίθ, όπως επισημαίνει η Gürhan (2010), ο ισλαμικός φεμινισμός αμφισβητεί τις πατριαρχικές ερμηνείες και νόρμες υποστηρίζοντας ότι αυτές αποτελούν ιστορικά διαμορφωμένες κατασκευές και όχι θεϊκές εντολές. Η προσπάθεια αυτή ωστόσο δημιουργεί για τις μουσουλμάνες φεμινίστριες δύο διαφορετικές προκλήσεις. Από τη μία αμφισβητούν τις πατριαρχικές ερμηνείες του Ισλάμ και από την άλλη έρχονται αντιμέτωπες με κοσμικές αντιλήψεις που θεωρούν τη θρησκευτική ταυτότητα ασύμβατη με τον φεμινισμό (Parmaksız & Öztan, 2021).

Σύμφωνα με τις Coşar και Onbaşı (2008) οι φεμινιστικές οργανώσεις ακολουθούσαν διαφορετικές στρατηγικές από πιο συγκρουσιακές μορφές πίεσης έως πιο συνεργατικές προσεγγίσεις. Η πολυμορφία αυτή των στρατηγικών σύμφωνα με τις Koyuncu και Özman (2019) καθίσταται ιδιαίτερα εμφανής μετά το 2011 όπου η σχέση μεταξύ κράτους και φεμινιστικών οργανώσεων γίνεται σταδιακά πιο συγκρουσιακή στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ιδεολογικής αναδιάρθρωσης των πολιτικών φύλου. Εκείνη την περίοδο το κράτος υιοθετεί μια πιο συντηρητική προσέγγιση βασισμένη στην έννοια της «συμπληρωματικότητας των φύλων» και επανατοποθετώντας το ρόλο της γυναίκας στο πλαίσιο της οικογένειας και της κοινωνικής αναπαραγωγής. Ως εκ τούτου εκείνη την περίοδο ξεκίνησε να αναπτύσσεται μια στρατηγική επιλεκτικής ενίσχυσης των φεμινιστικών οργανώσεων που ευθυγραμμίζονταν ιδεολογικά με το κράτος, όπως η KADEM (Koyuncu & Özman, 2019).

Στο σύγχρονο πλαίσιο, όπως αναφέρει η Gedik (2020), αναδύεται το λεγόμενο τέταρτο κύμα φεμινισμού, το οποίο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στον ψηφιακό ακτιβισμό (e-activism ή κυβερνοακτιβισμό), που συνιστά μια στοχευμένη ψηφιακή μορφή παρέμβασης. Στο τουρκικό πλαίσιο ο ψηφιακός ακτιβισμός λειτουργεί ως εργαλείο κοινωνικής πίεσης και λογοδοσίας των

θεσμών ωστόσο, η αποτελεσματικότητά του συχνά αμφισβητείται καθώς θεωρείται μία επιφανειακή μορφή συμμετοχής. Η παραπάνω προβληματική ενισχύεται από την θεωρητική τοποθέτηση των Çingiloğlu και Gökaya (2025), οι οποίες επισημαίνουν τι η ψηφιακή αλληλεγγύη ενισχύει τη λογοδοσία μέσω της δημόσιας παρακολούθησης δικαστικών διαδικασιών και της συστηματικής δημοσιοποίησης εξελίξεων σε υποθέσεις έμφυλης βίας. Η πρακτική αυτή λειτουργεί ως μηχανισμός αποτροπής της αποσιώπησης ή υποβάθμισης των γυναικοκτονιών (Çingiloğlu & Gökaya, 2025).

Συνοψίζοντας, η μελέτη της ιστορικής εξέλιξης των φεμινιστικών κινημάτων στο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της Τουρκίας αναδεικνύει ότι από τις πρώιμες διεκδικήσεις πολιτικών δικαιωμάτων έως τις σύγχρονες μορφές ψηφιακού ακτιβισμού, τα φεμινιστικά κινήματα συγκροτούνται πάνω σε διαφορετικές ιδεολογικές βάσεις και στρατηγικές δράσης. Παρά τις επιμέρους διαφοροποιήσεις τους, η συμβολή τους υπήρξε ιστορικά καθοριστική στη διαμόρφωση νομοθετικών και θεσμικών μεταρρυθμίσεων, ιδιαίτερα κατά την περίοδο ενίσχυσης της ευρωπαϊκής προοπτικής του τουρκικού κράτους. Στη σύγχρονη φάση τους, μέσω των πρακτικών ψηφιακού ακτιβισμού, έχουν συμβάλει σημαντικά στην ανάδειξη της έμφυλης βίας, των έμφυλων διακρίσεων και των γυναικοκτονιών ως ζητημάτων ευρύτερου δημόσιου ενδιαφέροντος. Υπό αυτό το πρίσμα, καθίσταται αναγκαία η εξέταση συγκεκριμένων οργανώσεων και των πρακτικών που αναπτύσσουν στο πεδίο της έμφυλης βίας και των γυναικοκτονιών, προκειμένου να κατανοηθεί πληρέστερα η συμβολή τους στη διαμόρφωση του σύγχρονου φεμινιστικού αντιλόγου.

3.2 Η δράση των σύγχρονων φεμινιστικών κινημάτων στην καταγραφή και στην δημοσιοποίηση των γυναικοκτονιών

3.2.1 Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP) (Εικ.1)

Εικόνα 1. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu logosu Πηγή:

<https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/gorseller/1693/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-logosu>

Οι φεμινιστικές οργανώσεις στην Τουρκία, όπως η Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu(KCDP), η KAMER και η Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM)⁴ μέσα από τις δράσεις τους λειτουργούν ως αντίλογος στις πατριαρχικές δομές και καταφέρνουν να αναδείξουν ζητήματα όπως οι γυναικοκτονίες σε αντικείμενο κοινωνικής διεκδίκησης και ιδεολογικής αντιπαράθεσης. Ειδικότερα, εστιάζοντας στην KCDP (Εικ.1), η δράση της αποτελεί το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα της πολιτικοποίησης και της καταγραφής των γυναικοκτονιών στο τουρκικό κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Στόχος της είναι η δημιουργία διάφορων μορφών συλλογικής δράσης, που επιχειρούν να επαναπροσδιορίσουν τόσο την κατανόηση όσο και τη δημόσια διαχείριση του προβλήματος των γυναικοκτονιών. Η ίδρυση της έγινε το 2010 στον απόηχο της δολοφονίας της Münevver Karabulut που προκάλεσε έντονη κοινωνική αντίδραση (IGEP, 2021; Tunç, 2010).

Η KCDP αναγνωρίζεται ως φορέας της κοινωνίας των πολιτών και περιλαμβάνεται σε εκθέσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης μέσω του GREVIO ως μία από τις οργανώσεις που συμπεριλήφθηκαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την αξιολόγηση της εφαρμογής της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης (GREVIO, 2018; Dewi & Octavianne, 2026). Η ίδια η ονομασία της πλατφόρμας, που παραπέμπει στον στόχο της εξάλειψης των γυναικοκτονιών,

⁴Οι οργανώσεις θα αναφέρονται με την τουρκική ονομασία

αποτυπώνει τον πολιτικό χαρακτήρα της δράσης της και τη μετατροπή της κοινωνικής αγανάκτησης σε συλλογική διεκδίκηση δικαιωμάτων για τις γυναίκες θύματα δολοφονιών (Dewi & Octavianne, 2026). Στις μέρες μας η οργάνωση και οι δράσεις της αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο τα σύγχρονα φεμινιστικά κινήματα στην Τουρκία επηρεάζουν καθοριστικά τόσο την δημοσιοποίηση στην κοινή γνώμη περιστατικών γυναικοκτονιών όσο και την καταγραφή τους. Σε αυτό το πλαίσιο η KCDP ασκώντας αντίλογο στην τουρκικές πατριαρχικές πολιτικές επιδιώκει την διαμόρφωση ενός εναλλακτικού πλαισίου πολιτικής ερμηνείας της έμφυλης βίας το οποίο αμφισβητεί τις κυρίαρχες κρατικές αφηγήσεις που υποβαθμίζουν, δικαιολογούν και σε πολλές περιπτώσεις αποποινικοποιούν την πράξη της γυναικοκτονίας (Kadın Cinayetlerini Durduracağız, n.d.-a).

Ειδικότερα, έχει καταφέρει να αναπτύξει ένα από τα πιο ολοκληρωμένα συστήματα καταγραφής γυναικοκτονιών στην Τουρκία βασισμένο σε συνδυασμό δημοσιογραφικών πηγών, δικαστικών δεδομένων και δημόσιων καταγραφών. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, η πλατφόρμα παράγει μηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις που αποτυπώνουν τη συχνότητα, τα χαρακτηριστικά και τα αίτια της έμφυλης βίας. Η σημασία της δράσης της KCDP θεωρείται κρίσιμη καθώς από τη μία καλύπτει τα κενά των επίσημων στατιστικών για τις γυναικοκτονίες (Dewi & Octavianne, 2026) και αφετέρου δημιουργεί μια εναλλακτική οπτική κατανόησης του ζητήματος αναγνωρίζοντας ακόμη και τις «ύποπτες» περιπτώσεις θανάτων γυναικών ως πιθανές γυναικοκτονίες (Kadın Cinayetlerini Durduracağız, n.d.-b).

Εκτός της εγχώριας δράσης ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι τα δεδομένα της πλατφόρμας έχουν αξιοποιηθεί σε επιστημονικές μελέτες και διεθνή δημοσιογραφική έρευνα ως συμπληρωματική πηγή για την ανάλυση της έμφυλης βίας στην Τουρκία ενώ αναφέρονται και σε διεθνή μέσα ενημέρωσης στο πλαίσιο της τεκμηρίωσης των γυναικοκτονιών, όπως σε δημοσίευμα της The Guardian (The Guardian, 2026). Πέραν της καταγραφής των περιστατικών γυναικοκτονιών η KCDP ασχολείται και με την δημοσιοποίηση περιστατικών στην κοινή γνώμη μέσω δελτίων τύπου και των ψηφιακών μέσων που διαθέτει. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση χρήσης hashtags όπως #kadıncinayetleri και #kadıncinayetleripolitiktir στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που προωθούν και ενισχύουν τη δημόσια συζήτηση γύρω από το ζήτημα. Αυτές οι πρακτικές αναδεικνύουν ότι η ψηφιακή σφαίρα αποτελεί κρίσιμο πεδίο παρέμβασης και ανάπτυξης πολιτικών δράσεων για τις φεμινιστικές οργανώσεις (Karaman-Yılmazgil & Boztosun-Çalışkan, 2026).

Επιπλέον, η δράση της πλατφόρμας επεκτείνεται και στην παρακολούθηση δικαστικών υποθέσεων γεγονός που ενισχύει περαιτέρω την γνωστοποίηση των γυναικοκτονιών στο ευρύ κοινό. Αυτό το επιτυγχάνει μέσω της παρουσίας της στις δίκες συμβάλλοντας στη διαμόρφωση

ενός πλαισίου κοινωνικής λογοδοσίας (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, n.d.-c). Ο αντίλογος, που ασκεί απέναντι στην κρατική αντιφεμινιστική πολιτική, απέκτησε ιδιαίτερη σημασία μετά το 2011 και ιδίως μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2021, όταν οι δυνατότητες θεσμικής επιρροής των φεμινιστικών οργανώσεων ξεκίνησαν να περιορίζονται σημαντικά.

Οι Dewi & Octavianne (2026), αναφέρουν ότι η αποχώρηση επιδείνωσε περαιτέρω τις συνθήκες για τις γυναίκες μειώνοντας τη νομιμότητα των μηχανισμών προστασίας και ενισχύοντας την κουλτούρα ατιμωρησίας. Ωστόσο, παρά τη σημασία της δράσης της, όπως αναλύουν οι Dewi & Octavianne (2026), η KCDP αντιμετωπίζει σοβαρούς περιορισμούς και κατά καιρούς έχει κληθεί να διαχειριστεί νομικές προκλήσεις, όπως οι προσπάθειες διάλυσής της με την αιτιολογία ότι οι δραστηριότητές της αντιβαίνουν στη νομοθεσία και τη δημόσια ηθική (SBS NEWS, 2022) (Εικ. 2). Οι προκλήσεις αυτές αναδεικνύουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα φεμινιστικά κινήματα αλλά και τη σημασία της δράσης τους ως μορφής αποτελεσματικού αντιλόγου στις αντιφεμινιστικές κρατικές πολιτικές.

Εικόνα 2. Protests erupt after Turkey moves to close one of the country's most respected women's rights groups

Πηγή: SBS (2022). Protests erupt after Turkey moves to close one of the country's most respected women's rights groups. <https://www.sbs.com.au/news/article/turkish-womens-rights-group-wants-to-stop-femicide-theyre-accused-of-activity-against-law-and-morals/gyvhdxtjb>

3.2.2. KAMER

Εκτός της KCDP, άλλες οργανώσεις όπως η KAMER εκπροσωπούν μια εξίσου κρίσιμη μορφή φεμινιστικής αντίδρασης εστιάζοντας κυρίως στην πρόληψη της έμφυλης βίας

και των γυναικοκτονιών σε επίπεδο κοινωνικής παρέμβασης. Η KAMER ιδρύθηκε το 1997 και δραστηριοποιείται κυρίως στη νοτιοανατολική Τουρκία μια περιοχή όπου οι πατριαρχικές δομές και οι κοινωνικές ανισότητες παραμένουν ιδιαίτερα έντονες (Εικ. 3)(KAMER, n.d)

Εικόνα 3. Kadina Siddete Kayir Πηγή: <https://www.kamer.org.tr/eng/>

Η KAMER υιοθετεί κριτική στάση τόσο απέναντι στο κράτος όσο και στις ΜΚΟ θεωρώντας ότι οι δράσεις τους δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση τέτοιων ζητημάτων. Ασκεί παρεμβατικό ρόλο απορρίπτοντας συνεργασίες με φορείς που νομιμοποιούν τη βία και αποστασιοποιείται από πρακτικές που αναπαράγουν σεξιστικά στερεότυπα (KAMER, 2011). Η προσέγγιση αυτή αποτυπώνεται και στον τρόπο οργάνωσης της δράσης της σε τοπικό επίπεδο όπου μέσω της δημιουργίας τοπικών κέντρων γυναικών ανέπτυξε ένα εκτεταμένο δίκτυο σε 23 επαρχίες παρέχοντας ψυχοκοινωνική και νομική υποστήριξη ενώ παράλληλα υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα που στοχεύουν στη αλλαγή των έμφυλων αντιλήψεων (KAMER Foundation, n.d.).

Όπως αναφέρουν στην ανάλυσή τους οι Altınay & Arat (2009) η KAMER δραστηριοποιείται σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά αναλφαβητισμού και έντονες οικονομικές δυσκολίες και επιδιώκει έναν ευρύτερο «φεμινιστικό μετασχηματισμό», που μπορεί να επηρεάσει χιλιάδες γυναίκες διαφορετικών εθνοτικών και θρησκευτικών χαρακτηριστικών. Η δράση της ως εκ τούτου συμβάλλει έμμεσα και στην ενίσχυση της ορατότητας του προβλήματος καθώς τα περιστατικά, που καταγράφονται στα κέντρα της και οι παρεμβάσεις της αναδεικνύουν τις κοινωνικές συνθήκες που μπορούν να οδηγήσουν σε ακραίες μορφές έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένων των γυναικοκτονιών.

Κεντρικό πεδίο παρέμβασής της σε αυτή την προσπάθεια αποτελεί η αντιμετώπιση των λεγόμενων «εγκλημάτων τιμής». Η KAMER προσεγγίζει την έννοια της «τιμής» ως κοινωνικά κατασκευασμένο μηχανισμό ελέγχου της γυναικείας συμπεριφοράς συνδεδεμένο με κοινωνική πίεση και κανονικοποίηση της βίας (KAMER, 2011). Όπως αναδεικνύεται, μέσα από την ανάλυσή της Ancil (2020), η «τιμή» διαφοροποιείται με βάση το φύλο καθώς για τους άνδρες

συνδέεται με κοινωνική αξιοπιστία και ηθική υπόσταση ενώ για τις γυναίκες με σεξουαλική συμπεριφορά και «αγνότητα».

Η συνθήκη αυτή εντείνεται από το νομικό πλαίσιο καθώς η επίκληση διατάξεων όπως το άρθρο 29 του Τουρκικού Ποινικού Κώδικα («άδικη πρόκληση») έχει σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγήσει σε μείωση ποινών (Atılgan, 2024). Σε αυτό το πλαίσιο και σε αντίθεση με προσεγγίσεις που εστιάζουν αποκλειστικά στην ποινική καταστολή, η KAMER υιοθετεί μια στρατηγική, η οποία περιλαμβάνει την εμπλοκή ολόκληρης της κοινότητας, με στόχο τη μεταβολή των κοινωνικών κανόνων που νομιμοποιούν τη βία. Ειδικότερα, η οργάνωση αναπτύσσει άμεσες παρεμβάσεις για γυναίκες που βρίσκονται σε κίνδυνο, γραμμές βοήθειας καθώς και δράσεις ευαισθητοποίησης και συνεργασίες με τοπικούς και θρησκευτικούς φορείς. Παράλληλα μέσω δικτύου γυναικείων κέντρων παρέχεται ψυχολογική, νομική και πρακτική υποστήριξη, ενώ τα προγράμματα ενδυνάμωσης που προτείνει, ενισχύουν την κοινωνική και οικονομική αυτονομία των γυναικών και συμβάλλουν στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών πρόληψης (KAMER, 2011).

Εν κατακλείδι, η KAMER υιοθετεί μια κριτική στάση τόσο απέναντι στο κράτος όσο και στις ΜΚΟ υποστηρίζοντας ότι καμία από τις δύο δεν επαρκεί από μόνη της για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των σύνθετων προβλημάτων που συνδέονται με την γυναικεία υποβάθμιση. Η αντίληψη αυτή διαμορφώνει τον συνολικό προσανατολισμό της δράσης της καθώς αντιλαμβάνεται τον ρόλο της ως ενεργά παρεμβατικό επιδιώκοντας όχι μόνο την άμεση προστασία των θυμάτων αλλά και τη συνολική αμφισβήτηση των δομών που αναπαράγουν τη βία. Παράλληλα, απορρίπτει συνεργασίες με φορείς που νομιμοποιούν ή ανέχονται τη βία, ενώ διατηρεί αποστασιοποίηση από πρακτικές που αναπαράγουν σεξιστικά στερεότυπα. Με τον τρόπο αυτό η KAMER συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός συνεκτικού πλαισίου κοινωνικής αλλαγής αναδεικνύοντας τη σημασία μιας συμμετοχικής προσέγγισης για την ουσιαστική αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και των εγκλημάτων τιμής.

3.2.3. Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM)

Ακόμη πιο διαφοροποιημένη είναι η προσέγγιση της KADEM η οποία λειτουργεί σε στενή συνεργασία με κρατικούς θεσμούς. Ιδρύθηκε το 2013 και αποτελεί μια μη κυβερνητική οργάνωση που επιδιώκει την προώθηση μιας κοινωνίας όπου οι γυναίκες ζουν με ασφάλεια, αξιοπρέπεια και ισότιμες ευκαιρίες. Για αυτό η οργάνωση βασίζει τη δράση της στην αρχή της ισότητας στην ύπαρξη και δικαιοσύνης (KADEM, n.d. - a). Η επίδρασή της στις κρατικές αντιφεμινιστικές πολιτικές ως φορέα πολιτικού αντιλόγου διαμορφώνεται μέσα από ένα

συγκεκριμένο ιδεολογικό και πολιτικό πλαίσιο που επηρεάζει τόσο τον τρόπο κατανόησης όσο και τη διαχείριση του ζητήματος.

Κομβικό στοιχείο αυτής της επίδρασης αποτελεί η έννοια της «δικαιοσύνης των φύλων» (gender justice), την οποία, όπως εξηγούν οι Koyuncu & Ozman (2019), προωθεί η KADEM σε αντιδιαστολή με την αρχή της «ισότητας των φύλων» (gender equality). Η προσέγγιση αυτή βασίζεται στην αντίληψη των ρόλων ανδρών και γυναικών στη βάση μιας διαφοροποίησης της «φύσης» και των κοινωνικών τους καθηκόντων. Παρότι παρουσιάζεται ως εναλλακτικό πλαίσιο ισορροπίας μεταξύ των σχέσεων των δύο φύλων, στην πράξη τείνει να απομακρύνει τη συζήτηση από τις δομικές ανισότητες και τις σχέσεις εξουσίας που παράγουν τη βία. Στο πλαίσιο αυτό η KADEM προωθεί μία ιδεολογία πάνω στην οποία στηρίζει τον αντίλογό της απέναντι στις κρατικές αντιφεμινιστικές πολιτικές, όπου η έμφυλη βία επαναπλαισιώνεται μέσα από έννοιες όπως η κοινωνική συνοχή, η οικογένεια και η ηθική. Η παρουσία και επιρροή της KADEM συνδέεται με τη διαμόρφωση πολιτικών για τις γυναικοκτονίες καθώς εντάσσεται σε μια ευρύτερη στρατηγική ελέγχου του πεδίου της κοινωνίας των πολιτών (Kandiyoti, 2016).

Όπως επισημαίνεται στην ανάλυση των Koyuncu & Ozman (2019), το κράτος ενισχύει έναν πόλο συνεργασίας εντός του γυναικείου κινήματος, περιορίζοντας σταδιακά τη συμμετοχή ανεξάρτητων και πιο ριζοσπαστικών οργανώσεων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Ενδεικτική είναι η διαδικασία επιλογής των εκπροσώπων της Τουρκίας για την GREVIO, όπου οι υποψηφιότητες προήλθαν αποκλειστικά από φιλοκυβερνητικές οργανώσεις μεταξύ των οποίων ήταν και η KADEM, αποκλείοντας οργανώσεις όπως η Mor Çati και η KADER (Koyuncu & Ozman, 2019). Η KADEM, η οποία έχει λάβει ανοιχτή πολιτική στήριξη από τον Πρόεδρο Erdoğan προβάλλεται ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της τάσης που επικρατεί στο σύγχρονο στο τουρκικό συγκείμενο, λειτουργώντας εντός ενός θεσμικού πλαισίου που επηρεάζει τη διαμόρφωση της δημόσιας πολιτικής ατζέντας για τα γυναικεία ζητήματα (Çelebi, 2022). Μέσα από καμπάνιες ευρείας απήχησης, όπως η εκστρατεία «All Together Against Violence», η KADEM επιδιώκει να κινητοποιήσει το σύνολο της κοινωνίας προβάλλοντας τη βία κατά των γυναικών ως συλλογικό πρόβλημα που απαιτεί ενιαία κοινωνική αντίδραση (KADEM, n.d.-b) (Εικ. 4). Η χρήση συμβολισμών, όπως το «πορτοκαλί σημείο», η συμμετοχή διασημοτήτων και η έντονη παρουσία στα μέσα ενημέρωσης ενισχύουν την ορατότητα του ζητήματος.

Εικόνα 4. KADEM Launches “All Together Against Violence” Campaign to Stop Femicide
απο το σαιτ <https://kadem.org.tr/en/kadem-launches-all-together-against-violence-campaign-to-stop-femicide/>

Επίσης, όπως έχει αναδειχθεί μέχρι στιγμής η ρητορική της δίνει έμφαση στη συλλογική ευθύνη της κοινωνίας και στη διατήρηση της οικογενειακής συνοχής, προβάλλοντας τη βία ως πρόβλημα που μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και κινητοποίησης. Η λογική αυτή αποτυπώνεται και στον τρόπο με τον οποίο η KADEM παρεμβαίνει σε συγκεκριμένες υποθέσεις γυναικοκτονιών. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της δολοφονίας της Özgecan Aslan, όπου η οργάνωση συμμετείχε ενεργά στη δημόσια παρακολούθηση της δίκης, παρείχε στήριξη στην οικογένεια και συνέβαλε στην δημόσια προβολή της υπόθεσης ενώ ταυτόχρονα προώθησε αιτήματα για αυστηρότερες ποινές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις (KADEM, n.d.-c). Ωστόσο, η παρουσία της προκάλεσε και αντιδράσεις από ανεξάρτητες γυναικείες οργανώσεις αναδεικνύοντας τις εντάσεις στο εσωτερικό του φεμινιστικού πεδίου (KADEM, n.d.-d). Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσονται και οι διεθνείς της δράσεις της, όπως η συμμετοχής της στη Διεθνή Σύνοδο Κορυφής για τις Γυναίκες και τη Δικαιοσύνη και στο W20 με στόχο τη συζήτηση ζητημάτων φύλου και οικογένειας και την ενδυνάμωση των γυναικών στον επιχειρηματικό τομέα (KADEM, n.d.-e).

Συζήτηση και Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνήσει τις γυναικοκτονίες μέσα στο πλαίσιο της αποχώρησης της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και των ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών συνθηκών που τις πλαισιώνουν. Ειδικότερα, η εργασία επιχείρησε να αναδείξει την ιδεολογική σύγκρουση μεταξύ των διεθνών προτύπων έμφυλης ισότητας και του εγχώριου πατριαρχικού αυταρχισμού. Μέσα από την ανάδειξη αυτής της σύγκρουσης αναδείχθηκε το κενό πολιτικής όσον αφορά στην προστασία γυναικών.

Ως προς το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, που αφορά στις κυρίαρχες μορφές γυναικοκτονίας στο τουρκικό συγκεκριμένο και στον τρόπο που αυτές συνδέονται με τα κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά της χώρας, η εργασία ανέδειξε ότι η κυρίαρχη μορφή γυναικοκτονίας είναι το «έγκλημα τιμής». Ενώ στα κύρια κίνητρα, που καθοδηγούν τους δράστες, που είναι συνήθως ο σύζυγος ή ο πρώην σύζυγος, οι στενοί συγγενείς, τα ξαδέρφια, οι μεγαλύτεροι αδελφοί ή κάποιος άλλος που γνωρίζει το θύμα, συγκαταλέγεται η αυτονομία της γυναίκας όπως η αίτηση διαζυγίου και η ζήλια. Με βάση τη βιβλιογραφία (π.χ. Cetin, 2014) η ερμηνεία, που μπορεί να δοθεί στις γυναικοκτονίες, που οφείλονται σε εγκλήματα τιμής, είναι ότι στις μουσουλμανικές χώρες η ηθική έννοια της τιμής είναι κυρίαρχη και συνδέεται ιδιαίτερα με την αγνότητα της γυναίκας.

Η βιβλιογραφική ανάλυση (π.χ. Parmaksiz, 2016) ανέδειξε επίσης ότι ήδη από την κεμαλική περίοδο ο εκσυγχρονισμός του τουρκικού συγκεκριμένου συνδέθηκε με μια πατερναλιστική αντίληψη για το φύλο, όπου το κράτος λειτουργούσε ως προστάτης και ρυθμιστής της γυναικείας ζωής. Ειδικότερα, όπως αναδείχθηκε μέσα από την βιβλιογραφική ανάλυση (π.χ. Hamzaoglu & Konuralp, 2019a, 2019b) η γυναικεία τιμή είναι μια κοινωνική κατασκευή ενσωματωμένη στις πατριαρχικές οικογενειακές δομές που διατηρείται ως παράδοση και χρησιμεύει για να δικαιολογήσει τη βία και τις δολοφονίες κατά των γυναικών. Για αυτό στην περίπτωση του δικαστικού συστήματος η λογική των εγκλημάτων τιμής δικαιολογείται μέσω της επίκλησης κατηγοριών, όπως η συναισθηματική φόρτιση των αντρών. Με αυτό τον τρόπο οι πράξεις, που σχετίζονται με τον έλεγχο της γυναικείας συμπεριφοράς και της σεξουαλικότητας, επαναπλαισιώνονται μέσα από κατηγορίες που δικαιολογούν τους δράστες. Το εν λόγω επιχείρημα ενισχύεται από το γεγονός ότι παρά τις σημαντικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, που εισήχθησαν στην Τουρκία με την αναμόρφωση του Ποινικού Κώδικα το 2004 και παρά το γεγονός ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο επιχειρεί να περιορίσει την επιεική μεταχείριση τέτοιων εγκλημάτων, η πρακτική εφαρμογή των διατάξεων αυτών συναντά δυσκολίες στην εφαρμογή.

Η ερμηνεία, που δίνεται στην παρούσα διπλωματική για τις γυναικοκτονίες, ως εκφάνσεων πατριαρχικών δομών και μηχανισμών κοινωνικού ελέγχου εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο ρύθμισης του γυναικείου σώματος και της θέσης της γυναίκας στην τουρκική κοινωνία (Kandiyoti, 2016). Ειδικότερα, η αντίληψη της γυναίκας ως «έμπιστου προσώπου» (emanet) αναδεικνύει μια μορφή πατερναλιστικής προστασίας, η οποία όμως προϋποθέτει τη συμμόρφωση των γυναικών με τα κυρίαρχα πρότυπα ευπρέπειας και οικογενειακής ζωής.

Ως προς το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο αφορά στον τρόπο που συνδέονται οι γυναικοκτονίες με το μιντιακό πολιτικό λόγο της κυβέρνησης του Erdoğan και την αποχώρηση από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, στην εργασία διαπιστώθηκε ότι η μιντιακή αναπαράσταση των γυναικοκτονιών αποτελεί έναν μηχανισμό νοηματοδότησης και νομιμοποίησης της βίας. Ο μηχανισμός αυτός έχει να κάνει εν μέρη με την γλώσσα των μέσων και τον τρόπο παρουσίασης των θυμάτων. Στην περίπτωση του τουρκικού συγκεκριμένου τα θύματα παρουσιάζονται συχνά μέσα από στερεοτυπικούς ρόλους, όπως αυτός της μητέρας ή της συζύγου ενώ πολλές φορές παρατηρείται και τάση ενοχοποίησής τους (victim blaming).

Στην εργασία αναλύθηκαν επίσης υποθέσεις, που απασχόλησαν τη δημόσια σφαίρα την περίοδο 2018–2019, όπως αυτές των Ecem Balci, Sule Cet, Emine Bulut, Güleda Cankel και Ceren Özdemir και διαπιστώθηκε ότι η μιντιακή αναπαράσταση εστίασε σε δευτερεύοντα γεγονότα, όπως οι προσωπικές σχέσεις ενισχύοντας τον δραματικό χαρακτήρα μέσω εικόνων και συναισθηματικά φορτισμένων αφηγήσεων (Καψαμπέλη, 2019). Η πρακτική αυτή, όπως φάνηκε μέσα από την βιβλιογραφική ανάλυση λειτουργεί ως μηχανισμός αποπολιτικοποίησης της έμφυλης βίας καθώς μέσω της έμφασης στην «απόκλιση» των θυμάτων από τα κοινωνικά πρότυπα προωθείται η λογική της επιτήρησης και του ελέγχου του γυναικείου σώματος και συμπεριφοράς. Συνεπώς, στο πλαίσιο της εργασίας οι γυναικοκτονίες ερμηνεύονται τόσο ως αποτέλεσμα των πατριαρχικών δομών και θεσμικών πρακτικών του τουρκικού συγκεκριμένου αλλά όσο και ως προϊόν ενός ευρύτερου μιντιακού λόγου.

Ειδικότερα, η ερμηνεία και ανάλυση του μιντιακού λόγου, που επιχειρήθηκε στην εργασία, λειτουργεί συμπληρωματικά με τον πολιτικό λόγο ως προς την προσέγγιση του ζητήματος των γυναικοκτονιών αναδεικνύοντας ότι η έμφυλη βία αναπαράγεται μέσω άτυπων κοινωνικών πρακτικών και μέσω θεσμοποιημένων μορφών λόγου και εξουσίας. Συγκεκριμένα, η τάση του κυβερνητικού λόγου να ερμηνεύει τη βία μέσα από ηθικούς ή θρησκευτικούς όρους καθώς και η έμφαση των μέσων ενημέρωσης σε δραματοποιημένες αφηγήσεις οδηγούν στην μετατόπιση της ευθύνης από το κοινωνικό σύστημα στο άτομο. Παράλληλα η έντονη έμφαση στις νομικές κυρώσεις τόσο από την κυβέρνηση όσο και από την αντιπολίτευση ανέδειξε ένα

κρίσιμο κενό που είναι η απουσία ουσιαστικής εστίασης στις δομικές αιτίες της έμφυλης βίας και των γυναικοκτονιών.

Συνεπώς, τα ευρήματα της εργασίας υποδεικνύουν ότι οι γυναικοκτονίες στο τουρκικό συγκείμενο δεν μπορούν να κατανοηθούν πλήρως χωρίς την ταυτόχρονη ανάλυση των λόγων (τόσο του πολιτικού όσο και του μιντιακού) που τις περιβάλλουν. Η σύγκλιση του πολιτικού και του μιντιακού λόγου συνδέεται με τη θεσμική διαχείριση της έμφυλης βίας και ειδικότερα με την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2021. Η απόφαση αυτή συνιστά μέρος μιας ευρύτερης ιδεολογικής αναδιάρθρωσης στο πλαίσιο της οποίας η έμφυλη βία επανανοηματοδοτείται υπό το πρίσμα των παραδοσιακών αξιών και των εθνικών προτεραιοτήτων. Ως εκ τούτου, η κυβερνητική ρητορική, η οποία παρουσιάζει τη Σύμβαση ως ασύμβατη με τις κοινωνικές και οικογενειακές αξίες στοχεύει στην ενίσχυση της στήριξης συντηρητικών και θρησκευτικών ομάδων.

Ως προς το τρίτο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο αφορά στη στατιστική αποτύπωση των γυναικοκτονιών στη Τουρκία πριν και μετά την αποχώρηση από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και τι υποδηλώνει αυτή η μεταβολή για το κενό προστασίας των γυναικών, αρχικά διαπιστώθηκε ότι υπάρχει έλλειψη στατιστικών στοιχείων κυρίως από επίσημους φορείς. Ωστόσο, το πρόβλημα των γυναικοκτονιών με βάση την υπάρχουσα στατιστική αποτύπωση εξακολουθεί να υφίσταται και να έχει μεγάλες διαστάσεις τόσο πριν όσο και μετά την αποχώρηση της Τουρκίας από την Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

Όπως φάνηκε μέσα από την ανάλυση από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 και ειδικότερα μεταξύ της περιόδου 2002–2009 οι γυναικοκτονίες παρουσιάζουν αυξητική τάση η οποία συνεχίζεται και το 2012-2024. Τα ευρήματα της ανάλυσης των στατιστικών ενισχύουν το επιχείρημα ότι οι γυναικοκτονίες τουρκικό κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο αποτελούν μία διαχρονική και δομική έκφραση της έμφυλης βίας. Ειδικότερα, η διατήρηση υψηλών επιπέδων γυναικοκτονιών τόσο πριν όσο και μετά την αποχώρηση από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης υποδηλώνει ότι οι νομοθετικές και θεσμικές παρεμβάσεις δεν επαρκούν αν δεν αλλάξει ουσιαστικά και ο τρόπος που η κοινωνία σκέφτεται και αντιλαμβάνεται αυτά τα ζητήματα.

Η αυξητική τάση, που καταγράφεται στα στατιστικά των γυναικοκτονιών ήδη από τη δεκαετία του 2000 και συνεχίζεται έως σήμερα, μπορεί να ερμηνευτεί σε συνάρτηση με την ενίσχυση των πατριαρχικών και των νεο-συντηρητικών προτύπων στον δημόσιο λόγο και στην πολιτική πρακτική, όπως αναλύθηκε στην εργασία. Ειδικότερα, η βιβλιογραφική ανάλυση έδειξε ότι η εννοιολόγηση της γυναίκας ως υποκείμενο με «τιμή», η έμφαση στον οικογενειακό

της ρόλο και η κανονικοποίηση του ελέγχου της σεξουαλικότητάς της συγκροτούν ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο η βία μπορεί να νομιμοποιείται ή και πολλές φορές να υποβαθμίζεται.

Τέλος ως προς το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα, που αφορά στο πώς τα φεμινιστικά κινήματα συγκροτούν έναν αποτελεσματικό αντίλογο απέναντι στην κρατική αντιφεμινιστική πολιτική, τα ευρήματα της εργασίας ανέδειξαν ότι ο ρόλος τους είναι σύνθετος αλλά συχνά και αντιφατικός. Αρχικά, η ιστορική εξέλιξη των φεμινιστικών κινήματων στην Τουρκία καταδεικνύει ότι ο αντίλογος που αναπτύσσουν διαφοροποιείται ανάλογα με τις ιδεολογικές τους βάσεις (κεμαλιστικές, ισλαμιστικές, σοσιαλιστικές, φιλελεύθερες). Αυτό περιορίζει τη δυνατότητα συγκρότησης ενός συντονισμένου αντιλόγου απέναντι στις κρατικές πολιτικές.

Ωστόσο, όπως ανέδειξε η ανάλυση των βιβλιογραφικών πηγών από τη δεκαετία του 1980 και έπειτα τα φεμινιστικά κινήματα συνέβαλαν καθοριστικά στην πολιτικοποίηση της έμφυλης βίας αναδιαμορφώνοντας τις αντιλήψεις περί γυναικοκτονίας από ιδιωτική υπόθεση σε ζήτημα δημόσιας και πολιτικής διεκδίκησης. Ωστόσο, μετά το 2011 και την ενίσχυση συντηρητικών πολιτικών φύλου η σχέση κράτους-φεμινιστικών κινήματων καθίσταται όλο και πιο συγκρουσιακή. Στο σύγχρονο πλαίσιο, η δράση οργανώσεων όπως η KCDP αναδεικνύει μια νέα μορφή φεμινιστικού αντίλογου η οποία βασίζεται στην καταγραφή δεδομένων, στην δημοσιοποίηση περιστατικών και στην άσκηση κοινωνικής πίεσης. Επιπλέον, η ανάπτυξη του ψηφιακού ακτιβισμού τα τελευταία χρόνια έχει ενισχύσει την δημοσιοποίηση των γυναικοκτονιών και έχει δημιουργήσει νέες μορφές συλλογικής δράσης, όπως η ψηφιακή αλληλεγγύη και η δημόσια λογοδοσία μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Για παράδειγμα, εστιάζοντας στην περίπτωση της KAMER, όπως αναλύθηκε στην εργασία, διαφάνηκε ο ρόλος της οργάνωσης στον κοινωνικό μετασχηματισμό μέσω της άμεσης παρέμβασης της. Αντίθετα, η KADEM ακολουθεί μια διαφορετική στρατηγική η οποία βασίζεται στη συνεργασία με κρατικούς θεσμούς και στην επιρροή της δημόσιας πολιτικής εκ των έσω. Στο πλαίσιο αυτό, ο αντίλογος που συγκροτεί η οργάνωση δεν αμφισβητεί ριζικά τις πατριαρχικές δομές αλλά επιχειρεί να επαναπλαισιώσει το ζήτημα της έμφυλης βίας μέσα από έννοιες όπως η οικογένεια, η ηθική και η κοινωνική συνοχή. Ενώ η KAMER υιοθετεί μία πιο κριτική στάση τόσο απέναντι στο κράτος όσο και στις ΜΚΟ θεωρώντας ότι οι δράσεις τους δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων. Ειδικότερα, η οργάνωση επιδιώκοντας έναν ευρύτερο φεμινιστικό μετασχηματισμό υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα που στοχεύουν στην αλλαγή των έμφυλων αντιλήψεων. Ωστόσο, οι προσπάθειες περιορισμού ή απονομιμοποίησης των φεμινιστικών οργανώσεων από την κυβέρνηση καθώς και η επιλεκτική υποστήριξη των φιλοκυβερνητικών φορέων υποδεικνύουν ότι το κράτος

ασκεί έλεγχο στο πεδίο δράσης της κοινωνίας των πολιτών περιορίζοντας την αυτονομία των ανεξάρτητων φεμινιστικών οργανώσεων.

Προτάσεις

Οι μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να εστιάσουν στην ποιοτική διερεύνηση των βιωμένων εμπειριών των γυναικών-θυμάτων βίας μέσω ημι-δομημένων συνεντεύξεων ή ανάλυσης ψηφιακών κοινοτήτων προκειμένου να αποτυπωθεί πώς τα ίδια τα υποκείμενα αντιλαμβάνονται και ερμηνεύουν τους κυρίαρχους πολιτικούς και μιντιακούς λόγους γύρω από τις γυναικοκτονίες. Επίσης θα είχε ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον μια συγκριτική ανάλυση δράσεων μεταξύ διαφορετικών φεμινιστικών οργανώσεων με στόχο την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των στρατηγικών τους ως προς την επιρροή στη δημόσια πολιτική και στην κοινωνική κινητοποίηση. Μια τέτοια συγκριτική προσέγγιση θα επέτρεπε την κατανόηση των διαφορετικών τύπων φεμινιστικής δράσης και πώς αυτές συγκροτούν ένα αποτελεσματικό πολιτικό αντίλογο. Μια τέτοια συγκριτική ανάλυση θα μπορούσε να υλοποιηθεί μέσω πολλαπλών μελετών περίπτωσης (multiple case studies) με την επιλογή φεμινιστικών οργανώσεων που παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις ως προς το ιδεολογικό τους στίγμα και τη στρατηγική της δράσης τους.

Τέλος επειδή η διπλωματική εστίασε στην ανάλυση των γυναικοκτονιών σε μακροεπίπεδο πολιτικής μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να επεκτείνουν την ανάλυση του ζητήματος σε μικροεπίπεδο λαμβάνοντας υπόψιν τις τοπικές ιδιαιτερότητες που διαμορφώνουν τις κοινωνικές ανισότητες, τις πατριαρχικές δομές και τις διαφορετικές μορφές πολιτικής και κοινωνικής δράσης.

Περιορισμοί έρευνας

Ένας βασικός περιορισμός της παρούσας διπλωματικής αφορά στο επίπεδο ανάλυσης με βάση το οποίο προσεγγίζεται τις γυναικοκτονίες τουρκικό κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα η έρευνα κινείται σε μακροεπίπεδο βασιζόμενη στην εξέταση του ζητήματος μέσα από το ευρύτερο πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο με έμφαση στις κυρίαρχες πολιτικές επιλογές, όπως η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, καθώς και στις ευρύτερες πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που διαμορφώνουν την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας από τι καθεστώς και τους πολίτες.

Ως εκ τούτου, η εργασία στερείται μίας μικροανάλυσης σε τοπικό επίπεδο, η οποία θα μπορούσε να αναδείξει τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των γεωγραφικών περιοχών και των κοινωνικών ομάδων σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, η επιλογή της ανάλυσης σε μακροεπίπεδο πολιτικής συνάδει με τον στόχο της παρούσας εργασίας που ήταν να εξετάσει τις γυναικοκτονίες ως ζήτημα πολιτικής σημασίας και ως πεδίο που επηρεάζεται από τις κρατικές πολιτικές, τις κοινωνικές αντιλήψεις και τους φεμινιστικούς αντιλόγους.

Ένας επιπλέον περιορισμός της παρούσας έρευνας έγκειται στην αξιοπιστία και τη διαθεσιμότητα των επίσημων στατιστικών δεδομένων για τις γυναικοκτονίες στην Τουρκία καθώς στα επίσημα στατιστικά συχνά υποτιμάται ο αριθμός των πραγματικών περιστατικών. Ως εκ τούτου, η ανάλυση των δευτερογενών δεδομένων της εργασίας αντιμετωπίζει το πρόβλημα της μεροληψίας που ενδέχεται να υπάρχει στα δευτερογενή στατιστικά ανάλογα με την πηγή δημοσίευσης.

Επίσης, η κύρια μεθοδολογία της παρούσας έρευνας είναι η βιβλιογραφική ανασκόπηση και τα συμπεράσματα βασίζονται μόνο στην κριτική ανάλυση υπαρχουσών ερευνητικών εμπειρικών δεδομένων. Συνακόλουθα, αυτή η προσέγγιση στερείται της εμπειρικής τεκμηρίωσης που θα προσέφερε μια πρωτογενής έρευνα. Λόγω αυτής της έλλειψης η εργασία έδωσε έμφαση στην μελέτη και την συμπερίληψη της τουρκικής βιβλιογραφίας καθώς και στην ανάλυση του μιντιακού και του πολιτικού λόγου προκειμένου να διερευνηθούν οι κυρίαρχες αφηγήσεις, οι κοινωνικοπολιτικοί προβληματισμοί και οι αντιλήψεις γύρω από τις γυναικοκτονίες.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Foucault, M. (2011). *Ιστορία της Σεξουαλικότητας: Η βούληση για γνώση* (μετφ. Τ. Μπέτζελος). Πλέθρον. ISBN: 978-960-348-227-7.
- Καψαμπέλη, Σ. (2019). Έμφυλες εξοντώσεις στο όνομα της αγάπης, της αησίας και της τρέλας. Η γυναικοκτονία ως σύγχρονη ελληνική τραγωδία μέσα από την ανάλυση δημοσιογραφικού λόγου (*Διπλωματική Εργασία*). Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. <https://pergamos.lib.uoa.gr/item/uoadl:2887892>
- Τσακιστράκη, Χ. (2022). *Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Το ανθρωπινόδικαίωμα των γυναικών σε μια ζωή χωρίς βία*. Αθήνα: Νήσος. ISBN 9789605891756.

Ξενόγλωσση

Αγγλική

- Acar, F., & Altunok, G. (2013). The 'politics of intimate' at the intersection of neo-liberalism and neo-conservatism in contemporary Turkey. *Women's Studies International Forum*, 41, 14-23. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2012.10.001>
- Afsar, S. T. (2016). Violence against women and femicides in Turkey. *Violence Against Women*, 1(5), 70-80. <https://doi.org/10.26417/ejms.v2i1.p70-80>
- Altınay, A. G., & Arat, Y. (2009). *Violence against women in Turkey: A nationwide survey*. Punto. https://research.sabanciuniv.edu/id/eprint/11418/1/Violence_Against_Women_in_Turkey.pdf
- Anavatan, A., & Yalçın Kayacan, E. (2024). Investigation of femicide in Turkey: Modeling time series of counts. *Quality & Quantity*, 58(3), 2013-2028. <https://doi.org/10.1007/s11135-023-01619-6>
- Araj, V., & Savran, A. Y. (2021). Neoliberal de-development in Turkey and the AKP's socioeconomic war on the counterhegemony. In H. Aydın & W. Langley (Eds.), *Human rights in Turkey: Philosophy and politics – Critical explorations* (pp. 383–396). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-57476-5_17
- Arat, Y. (2010). Religion, politics and gender equality in Turkey: Implications of a democratic paradox?. *Third World Quarterly*, 31(6), 869-884. <https://doi.org/10.1080/01436597.2010.502712>

- Aşık, G. & Mocan, N.H (2024). *The Signaling Value Of Government Action: The Effect Of Istanbul Convention On Female Murders*. Working Paper 33169.National Bureau of Economic Research.
https://www.nber.org/system/files/working_papers/w33169/w33169.pdf
- Atılğan, E. Ü. (2024). *Complicit masculinity of judges: Unjust provocation mitigation in femicide in Turkey*. *Oñati Socio-Legal Series*, 14(5), 1497–1523.
<https://doi.org/10.35295/osls.iisl.2088>
- Ayşe Güneş-Ayata & Gökten Doğangün (2017). Gender Politics of the AKP: Restoration of a Religio-conservative Gender Climate. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 4(1), 1-10. DOI: [10.1080/19448953.2017.1328887](https://doi.org/10.1080/19448953.2017.1328887)
- Ayha, T. (2017). *Protecting the woman or the family? Contradiction between the law and its practice in violence against woman cases in Turkey*. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi / Marmara University Journal of Political Science*, 5(1), 137–162. <https://doi.org/10.14782/sbd.2017.52>
- Bayar, T. (2024). Turkey’s withdrawal from Istanbul Convention: international human rights regime vis-à-vis authoritarian survival. *Turkish Studies*, 25(1), 22-42.<https://doi.org/10.1080/14683849.2023.2262721>
- Beyaztaş, F. Y., Karagöz, Y. M., Özer, E., & Tütüncüler, A. (2015). Evaluation of femicide cases committed between the years 1996–2005 in Antalya. *Omega Journal of Death and Dying*, 71(2), 198–210. <https://doi.org/10.1177/00302228155570600>
- Çelebi, E. (2022). *How do women’s GONGOs influence policymaking processes in Turkey?* *Journal of Civil Society*, 18(3), 326–348.
<https://doi.org/10.1080/17448689.2022.2125417>
- Cerami, C (2021). Turkey, Europe and Women’s Rights: The Controversial Debate on the Istanbul Convention. *Nuovi Autoritarismi e Democrazie: Diritto, Istituzioni e Società*, 3(1), 2-9. DOI [10.13130/2612-6672/15644](https://doi.org/10.13130/2612-6672/15644)
- Corradi et al., (2016). Theories of femicide and their significance for social research. *Current Sociology*, 64(7), 975-995. <https://doi.org/10.1177/001139211562225>
- Coşar, S., & Onbaşı, F. G. (2016). Moralism, hegemony, and political Islam in Turkey: Gendered portrayals in a TV Series. *Journal of Mediterranean Studies*, 25(2), 217-234.<https://muse.jhu.edu/pub/303/article/670680/summary>
- Decker, M. R., Latimore, A. D., Yasutake, S., Haviland, M., Ahmed, S., Blum, R. W., ... & Astone, N. M. (2015). Gender-based violence against adolescent and young adult

- women in low-and middle-income countries. *Journal of Adolescent Health*, 56(2), 188-196.<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.09.003>
- Durakbasa, A., & Ilyasoglu, A. (2001). Formation of gender identities in republican Turkey and women's narratives as transmitters of "herstory" of modernization. *Journal of social history*, 35(1), 195–203. <https://doi.org/10.1353/jsh.2001.0082>
- Dewi, P. R. K., & Octavianne, R. N. (2026). *Boomerang strategy and feminist resistance: The case of We Will Stop Femicide Platform in Türkiye*. *Siyar Journal*, 6(1), 107–142. <https://doi.org/10.15642/siyar.2026.6.1.107-142>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Towards clarification of a fractured paradigm. *McQuail's reader in mass communication theory*, 390, 397.https://www.researchgate.net/profile/Robert-Entman/publication/209409849_Framing_Toward_Clarification_of_A_Fractured_Paradigm/links/64d62bf6d3e680065aae9c55/Framing-Toward-Clarification-of-A-Fractured-Paradigm.pdf
- Eck, C. V. (2002). Purified by blood: honour killings amongst Turks in the Netherlands. *Amsterdam University Press*. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssaoar-317070>
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. Longman. ISBN 13: 978-1-4058-5822-9.
- Göle, N. (1997). The gendered nature of the public sphere. *Public culture*, 10, 61-82.<https://doi.org/10.1215/08992363-10-1-61>
- Gözdaşoğlu Küçükalioglu, E. (2018). Framing gender-based violence in Turkey. *Les cahiers du CEDREF*, 22, 128-157. <https://doi.org/10.4000/cedref.1138>
- Grans, L. (2018). The Istanbul Convention and the Positive Obligation to Prevent Violence. *Human Rights Law Review*, 2018, 18, 133–155 [doi: 10.1093/hrlr/ngx041](https://doi.org/10.1093/hrlr/ngx041)
- Grzyb, M., Naudi, M., & Marcuello-Servós, C. (2018). *Femicide definitions and typologies: A review*. *Current Sociology*, 66(7), 1008–1023. <https://doi.org/10.51952/9781447347163.ch002>
- Güneş, A., & Eziokğlu, Ç. (2022). Legal and political challenges of gender equality and crimes against women in Turkey: The question of Istanbul Convention. *Women & Criminal Justice*, 32(1-2), 1-15. <https://doi.org/10.1080/08974454.2022.2040695>
- Gülel, D. (2022). ‘I Want to break free!’: A Study on Women Who Seek Freedom from Religion and the Islamic Veil in Turkey. *Interdisciplinary Journal for Religion and Transformation in Contemporary Society*, 8(2), 487-528.DOI:[10.30965/23642807-bja10046](https://doi.org/10.30965/23642807-bja10046)

- Güneş-Ayata, A., & Doğançün, G. (2017). Gender Politics of the AKP: Restoration of a Religio-conservative Gender Climate. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 19(6), 610–627. <https://doi.org/10.1080/19448953.2017.1328887>
- Gürhan, N. (2010). Toplumsal cinsiyet ve İslami feminist söylem. In *Contemporary Perceptions of Islam in The Context of Science, Ethics, and Art, International Symposium* (pp. 365-383). https://www.academia.edu/38075879/Toplumsal_Cinsiyet_ve_Islami_Feminist_S%C3%B6ylem
- Işık, D. (2022). *Violence, patriarchy and intersectionality in Istanbul*. The Multiple Geographies Of Violence And The Istanbul Convention: Intersectionality Of Nationalism, Patriarchy, And Gender In Turkey. *Revista Indicizzata*, 2(1), 98-100. http://dx.doi.org/10.19246/DOCUGEO2281-7549/202202_05
- İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi *Istanbul University Journal of Women's Studies* 2019/I: 51-65. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/718108>
- Kabasakal Arat, Z. (2020). *Political parties and women's rights in Turkey*. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 44(2), 240–254. <https://doi.org/10.1080/13530194.2017.1281575>
- Kandiyoti, D. (2016). *Locating the politics of gender: Patriarchy, neoliberal governance and violence in Turkey*. *Research and Policy on Turkey*, 1(2), 103–118. <https://doi.org/10.1080/23760818.2016.1201242>
- Karaman-Yılmazgil, İ. B., & Boztosun-Çalışkan, E. M. (2026). Feminist digital activism against gender-based violence in Turkey. *Women's Studies International Forum*, 114
- Karadag, K., & Aglarci, M. G. A. (2021). 4th National Action Plan on Combating Violence Against Women in Turkey. *Istanbul Policy Review*. <https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkish-president-vows-to-continue-combating-violence-against-women/2291352>
- Kayır, G.Ö. & Kalav, A (2015). Woman Killing is Political and What Should Be Done To Prevent Femicide. *International Conference on Knowledge and Politics in Gender and Women's Studies*, Department of Gender and Women's Studies, Middle East Technical University, 1-9.
- Kern, F. G. (2016). The Trials and Tribulations of Applied Triangulation: Weighing Different Data Sources. *Journal of Mixed Methods Research*, 12(2), 166–181. <https://doi.org/10.1177/1558689816651032>

- Koç, G. (2022). A study of femicide in Turkey from 2010 to 2017. *Sage Open*, 12(3), <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/21582440221119831>
- Koyuncu, B., & Özman, A. (2019). *Women's rights organizations and Turkish state in the post-2011 era: Ideological disengagement versus conservative alignment*. *Turkish Studies*, 20(5), 728–753. <https://doi.org/10.1080/14683849.2018.1539622>
- Matusiak, M (2015). The Great Leap turkey Under Erdogan. https://www.files.ethz.ch/isn/191970/pw_51_ang_great_leap_net.pdf
- Muftuler-Bac, M., & Muftuler, C. (2021). Provocation defence for femicide in Turkey: The interplay of legal argumentation and societal norms. *European Journal of Women's Studies*, 28(2), 159-174. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1350506820916772>
- Mutluer, N. (2019). The intersectionality of gender, sexuality, and religion: novelties and continuities in Turkey during the AKP era. *Southeast European and Black Sea Studies*, 19(1), 99–118. <https://doi.org/10.1080/14683857.2019.1578049>
- Myer A, (2023). *Not-So Turkish Delight_ The Implications of Turkeyâ• Withdrawal from Treaty and the Need for International Reform* <https://brooklynworks.brooklaw.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2010&context=bjil>
- Parmaksız, P. M. Y. (2016). Paternalism, modernization, and the gender regime in Turkey. *Aspasia*, 10(1), 40-62. DOI:[10.3167/asp.2016.100104](https://doi.org/10.3167/asp.2016.100104)
- Papautsky, E. L., Crandall, B., Grome, A., & Greenberg, J. M. (2015). A Case Study of Source Triangulation. *Journal of Cognitive Engineering and Decision Making*, 9(4), 347–358. <https://doi.org/10.1177/1555343415613720>
- Pope, H. (2012). *Has the Justice and Development Party changed Turkish politics forever?The Cairo Review of Global Affairs*, (4), 43-58. <https://www.thecairereview.com/wp-content/uploads/2014/11/CR4-Pope.pdf>
- Russell, D. E. H. (2009). *Femicide: A global perspective*. Teachers College Press. ISBN 0807740470, 9780807740477.
- Russell, D. E. H. (2012). *Defining femicide*. In D. E. H. Russell & R. A. Harmes (Eds.), *Femicide in global perspective* (pp. 3–12). Teachers College Press. https://www.dianarussell.com/f/Defining_Femicide_-_United_Nations_Speech_by_Diana_E._H._Russell_Ph.D.pdf
- Şen, B. (2021). The statistical data of femicide in the world and turkey does reflect the truth?. *Turkish Journal of Applied Social Work*, 4(1), 14-27. <https://izlik.org/JA97LJ64NX>

- Sev'er, A. (2005). In the Name of Fathers: Honour Killings and Some Examples from South-eastern Turkey. *Atlantis: Women's Studies Journal*, 30(1), pp. 129–145. <https://utoronto.scholaris.ca/server/api/core/bitstreams/35bfa82d-4b3d-47ca-a826-d034dc113dd2/content>
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of business research*, 104, 333-339. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>
- Tunç, A. (2010). Mediated justice: Turkish newspapers' coverage of controversial criminal cases. *Turkish Studies*, 11(4), 643-661. <http://dx.doi.org/10.1080/14683849.2010.540118>
- Tütüncüler, A., Özer, E., Karagöz, Y.M. & Beyaztaş, F.Y. (2015). Evaluation of Femicide Cases Committed Between the Years 1996-2005 in Antalya', *OMEGA—Journal of Death and Dying*, 71(2), 198-210. <https://doi.org/10.1177/0030222815570600>
- Van Os, N. A. (2005). Ottoman Muslim and Turkish women in an international context. *European Review*, 13(3), 459-479. [DOI:10.1017/S1062798705000578](https://doi.org/10.1017/S1062798705000578)
- Yabancı, B., & Maritato, C. (2023). Gender politics under autocratization and two decades of women's movement in Turkey. In T. Toldy, T. Giorgi, & A. Garraio (Eds.), *Gender*.
- Yenilmez, M., & Demir, M. H. (2016). The Challenge of Femicide and Violence Against Women in Turkey. *International Journal of Contemporary Economics and Administrative Sciences*, 6(1-2), 1–30. <https://www.ijceas.com/ijceas/article/view/126>
- Yilmaz, Ihsan, Barton, Greg and Barry, James (2017). The decline and resurrection of Turkish Islamism: the story of Tayyip Erdoğan's AKP, *Journal of citizenship and globalisation studies*, 1(1), 48-62. <https://doi.org/10.21153/jcgs2017vol1no1art1061>
- Yilmaz, I ., & Bashirov, G (2018). The AKP after 15 years: emergence of Erdoganism in Turkey, *Third World Quarterly*, 39(9), 1812-1830. <https://doi.org/10.1080/01436597.2018.1447371>
- Yuval-Davis, N. (1994). Women, ethnicity and empowerment. *Feminism and Psychology*, 4(1), 179–197. <https://doi.org/10.1177/0959353594041010>
- Ziabara, E., Mikroudaki, K., & Papazafeiropoulou, C. (2021). Violence against women in Turkey and the impact of civil society. *HAPSc Policy Briefs Series*, 2(2), 27-31. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.29678>

Τουρκική

- Akyüzlü, B. (2024). Eleştirel söylem perspektifinden dijital medyada kadın cinayeti haberlerinin incelenmesi: DHA örneği. *Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi*, 14(2), (pp. 23-48). <https://doi.org/10.53495/e-kiad.1543128>
- Anadolu, A. (2025). Erdoğan'dan kadına şiddet taçıklaması: Avrupa ülkelerine göre, çok çok ilerideyiz. *Gazete Oksijen*. <https://gazeteoksijen.com/turkiye/erdogandan-kadina-siddet-aciklamasi-avrupa-ulkelerine-gore-cok-cok-ilerideyiz-257767>
- Aslan, A., & Kırışkan, I. (2022). Türkiye'dekadın cinayeti haber lerinin içerik analizi (2008-2021). *International Journal of Social Inquiry*, 15(1), pp. 85–104. <https://doi.org/10.37093/jisi.1034519>
- Avcil, C. (2020). Kadın bedeni üzerinde denetim aracı olarak namus cinayetleri: Türkiye örneği. *International Journal of Social and Humanities Sciences*, 4(3), 137–150. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1486766>
- Cantekin, B. (2020). Ülkemizde 11 Yılda 3 Bin 82 Kadın Öldürüldü. IENSTITU. <https://www.ienstitu.com/tr/blog/ulkemizde-11-yilda-3-bin-82-kadin-olduruldu>
- Çalışkan, M. (2019). İstanbul'da “Kadına Şiddet” ve “Kadın Cinayeti” Vakalarına Yönelik, Nicel-Nitel Bir İnceleme. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(1), 221-241. <https://doi.org/10.11616/basbed.vi.513032>
- Çelik, B. (2025). “Aileyi Kurtarmak” mı, Yeniden Kurmak mı? Türkiye' de İslami Feminist Söylemde İdeal AileTasavvuru. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(Özel Sayı), 2145-2167. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.1764855>
- Çetin, İ. (2014). Gelenek ve modernite arasında türkiye'de son dönem kadın cinayetleri. *Sosyolojidergisi*, (30), 41-63. <https://izlik.org/JA62TX97LU>
- Çingiloğlu, U., & Gökkaya, Y. C. (2025). Dijital Feminizm ve Kadın Direnişi Pratikleri: Türkiye'deki Feminist X (EskiAdıyla Twitter) Hesapları Üzerine Karma Yöntemli Bir Analiz. *İmgelem*, (Yeni Medya Çalışmaları), 269-314. [Doi: 10.53791/imgelem.1709322](https://doi.org/10.53791/imgelem.1709322)
- Cingı, Y. & Cingı, M. (2022). Medyada yer alan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayet haberlerine toplumun tepkisi üzerine nitel bir araştırma. *Erciyes Akademi*, 36(4), 1813-1840. <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1150443>
- Demircioğlu, Z., & Atık, A. (2016). Televizyon haberleri yoluyla erkek egemen söylemin yeniden inşası: Kadın cinayeti haberleriörneği. *ZamanınKaydı: Dergi*, 1(1), 125-139. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/398087>

- Deren, S. (2018). TBMM birleşimlerinde Özgecan Aslan cinayeti. *Fe Dergi: Feminist Eleştiri*, 10(1), 42-57. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/935327>
- Erden, G., & Akdur, S. (2018). Türkiye’ de kadına yönelik aile içi şiddet ve kadın cinayetleri. *Journal of Clinical Psychology Research*, 2(3), 128-139. https://klinikpsikoloji.org/wp-content/uploads/2018/12/3_Erden-ve-Akdur_2018_22.pdf
- Filiz, H. Ş. (2025). 2024 Yılında Türkiye’de İşlenen Kadın Cinayetlerinin Analizine Türkiye’deki Kadınların Kadın Cinayetlerine Yönelik Değerlendirmeleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 36(4), 789-820. <https://doi.org/10.33417/tsh.1716561>
- Gedik, E. (2020). Dünyada ve Türkiye’de dijital feminizm incelemesi: Gençlerin dijital aktivizm deneyimleri. *Toplum ve kültür araştırmaları dergisi*, (5), 123-136. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1162801>
- Gürses, F. (2017). Kadın cinayetlerinin haber söylemi: Münevver Karabulut ve Özgecan Aslan haberleri üzerine eleştirel bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 72(3), 541-568. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/345214>
- Hamzaoglu, M., & Konuralp, E. (2019a). Türkiye’de kadına karşı şiddetin sembolik ve doğrudan biçimleri: namus olgusu ve namus cinayetleri. *The Bulletin of Legal Medicine*, 24(3), 226-235. DOI: 10.17986/blm.2019356619
- Hamzaoglu, M., & Konuralp, E. (2019b). Geleneksel Toplumlarda Namus Olgusu ve Namus Cinayeti: Türkiye Örneği. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 51-65. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/718108>
- Karaduman, M., Livberber, T. (2021). Kadın cinayeti haberlerinde söylem pratiklerini aramak: Pınar Gültekin cinayeti haberleri üzerine eleştirel bir değerlendirme. *Rumeli DE Dilve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 300-318. DOI: 10.29000/rumelide.948368.
- Köse, H., & Coşkun, A. (2018). Hurriyet.com.tr’de kadın cinayeti haberlerinin retorik haber çözümleme yöntemi açısından incelenişi. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 191-222. <https://izlik.org/JA86TE94TZ>
- Köse, S. B. & Akyazı, E. (2020). Kadın cinayetlerinin alternatif medyadaki algısı. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 47. DOI: 10.1353/jowh.2013.0039
- Öztürkmen, A. (2013). The women's movement under Ottoman and Republican rule: A historical reappraisal. *Journal of Women's History*, 25(4), 255-264. DOI: 10.1353/jowh.2013.0039
- Parmaksız, B., & Öztan, B. (2021). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bağlamında Türkiye’de İslami Feminizm ve Havle Kadın Derneği. *Tezkire*, 74, 127-128. <https://tezkiredergisi.org/wp->

content/uploads/2021/06/Batuhan-Parmaksiz-Bengu-Oztan-Toplumsal-Cinsiyet-Esitligi-Baglaminda-Turkiyede-Islami-Feminizm-ve-Havle-Kadin-Dernegi.pdf

- Sallan Gül, S., & Altındal, Y. (2015). *Medya da kadın cinayeti Haberlerindeki cinsiyetçi izler: Radikal Gazetesi*. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 24, 168–188. <https://doi.org/10.31123/akil.437465>
- Serdar T. E. (2016). Kadın cinayetlerinin haberleştirilme bağlamında medya etiğini yeniden tartışmak: Habertürk gazetesi örneği. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, 1(1), 129-142. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/285585>
- Tokuroğlu, B. (2023). Osmanlı'dan Erken Cumhuriyet'e Kadın Hareketi: Devlet Feminizmi. *Muhafazakar Düşünce Dergisi*, 19(65), 30-51. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/muhafazakar/article/1409603>
- Yılmaz, E., & Ören, B. (2021). Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin medya da yansımaları. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 46-53 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1368977>

Δικτυογραφία

- Anadolu Agency (2021). *Turkey: Withdrawal from Istanbul Convention does not mean compromising on protecting women*. Ανακτήθηκε από: <https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkey-withdrawal-from-istanbul-convention-does-not-mean-compromising-on-protecting-women/2183648>
- Amnesty International (2021, 28 Ιουνίου). *Submission to the un human rights committee 132nd session, 28 june – 23 july 2021, list of issues prior to reporting*. Ανακτήθηκε από: https://www.amnesty.org/ar/wp-content/uploads/2024/07/EUR4441652021ENGLISH.pdf?utm_source=chatgpt.com
- Al Jazeera (2021, 27 Μαρτίου). *Thousands protest Turkey's exit from domestic violence treaty*. Ανακτήθηκε από: <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/27/thousands-protest-turkey-exit-domestic-violence-treaty>
- BBC (2014, 24 Νοεμβρίου). *Turkey president Erdogan: Women are not equal to men*. Ανακτήθηκε από: <https://www.bbc.com/news/world-europe-30183711>
- Bianet (2013, 18 Ιανουαρίου). *Ödüllü ve önemli yönetmen İpekçi*. Ανακτήθηκε από: <https://bianet.org/haber/odullu-ve-onemli-yonetmen-ipekci-2>

- Bianet (2014, 20 Ιανουαρίου). *Men Kill 281 Women in 2014*. Ανακτήθηκε από: <https://bianet.org/haber/men-kill-281-women-in-2014-161678>
- Bianet (2015, 16 Οκτωβρίου). *Erkekler 2015'te En Az 284 Kadın Öldürdü*. Ανακτήθηκε από: <https://bianet.org/haber/erkekler-2015-te-en-az-284-kadin-oldurdu-171693>
- Bianet (2016, 3 Φεβρουαρίου). *Men Kill At Least 261 Women, Girls in 2016*. Ανακτήθηκε από: <https://bianet.org/haber/men-kill-at-least-261-women-girls-in-2016-183255>
- Bianet (2017, 18 Φεβρουαρίου). *2017'nin İlk 10 Ayında Erkekler En Az 240 Kadın Öldürdü*. Ανακτήθηκε από: <https://bianet.org/haber/2017-nin-ilk-10-ayinda-erkekler-en-az-240-kadin-oldurdu-191790>
- Bianet (2018, 19 Φεβρουαρίου). *Men Killed 255 Women in 2018*. Ανακτήθηκε από: <https://bianet.org/haber/men-killed-255-women-in-2018-205502>
- Bianet (2021, 12 Μαΐου). *Joint statement by 78 bars: We don't give up Istanbul Convention*. Ανακτήθηκε από: https://bianet.org/haber/joint-statement-by-78-bars-we-don-t-give-up-istanbul-convention-243988#google_vignette
- Bianet (2024, 2 Δεκεμβρίου). *Turkish ministries ordered to pay compensation over failure in femicide case*. Ανακτήθηκε από: <https://bianet.org/haber/turkish-ministries-ordered-to-pay-compensation-over-failure-in-femicide-case-302347>
- Bianet (2025, 3 Φεβρουαρίου). *Turkish high court overturns life sentence in Pinar Gültekin femicide case*. Ανακτήθηκε από: <https://bianet.org/haber/turkish-high-court-overturns-life-sentence-in-pinar-gultekin-femicide-case-304197>
- Council of Europe (2011). *Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention) and Explanatory Report*. Strasbourg: Council of Europe. Ανακτήθηκε από: <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/council-of-europe-convention-on-preventing-and-combating-violence-against-women-and-domestic-violence>
- Council of Europe (2009). *The landmark judgment that inspired Europe to act on violence against women*. Ανακτήθηκε από: <https://www.coe.int/en/web/impact-convention-human-rights/-/the-landmark-judgment-that-inspired-europe-to-act-on-violence-against-women>
- Daily Sabah (2021, 21 Μαρτίου). *Turkey vows to maintain fight against domestic violence*. Ανακτήθηκε από: <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/turkey-vows-to-maintain-fight-against-domestic-violence>

- Deutsche Welle (2023, 14 Μαΐου). *Ο Ερντογάν και οι γυναίκες*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.dw.com/el/%CE%BF-%CE%B5%CF%81%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%B3%CE%AC%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BF%CE%B9-%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CE%BA%CE%B5%CF%82/a-65583954>
- EIGE (2017). European Institute for Gender Equality *Femicide: A review of definitions and data*. Ανακτήθηκε από:
https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/20213658_mh0921293enn_pdf.pdf
- Ezikoğlu, C. (2017, 14 Φεβρουαρίου). *Erdogan's mastery of polarization*. Open Democracy. Ανακτήθηκε από: <https://www.opendemocracy.net/en/erdogan-s-mastery-of-polarization>
- Euronews (2021, 1 Ιουλίου). *Istanbul Convention: Turkey officially withdraws from treaty protecting women*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.euronews.com/2021/07/01/istanbul-convention-turkey-officially-withdraws-from-treaty-protecting-women>
- European Parliament (2019). *Istanbul Convention: all Member States urged to ratify immediately*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191121IPR67113/istanbul-convention-all-member-states-urged-to-ratify-immediately>
- European Court of Human Rights (2009). CASE OF OPUZ v. TURKEY. Ανακτήθηκε από:
[https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-92945%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-92945%22]})
- GREVIO (2023). *5th general report on GREVIO's activities*. Council of Europe. Ανακτήθηκε από: <https://rm.coe.int/5th-general-report-on-grevio-s-activities/1680b1f78f>
- GREVIO (2018). About GREVIO – *Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence*. Ανακτήθηκε από:
<https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio>
- Gülel, D. (2022, 18 Οκτωβρίου). *How is political discourse used to build a nationwide misogynistic social environment in Turkey? LSE Middle East Centre Blog*. Ανακτήθηκε από: <https://blogs.lse.ac.uk/mec/2022/10/18/how-is-political-discourse-used-to-build-a-nationwide-misogynistic-social-environment-in-turkey>

Haberler.com. (2025, 14 Μαΐου). *The ministry's objection to the unjust provocation reduction in the murder of university student Ayşe Tokyaz was rejected*. Ανακτήθηκε από: <https://en.haberler.com/the-ministry-s-objection-to-the-unjust-provocation-19596629/>

IGEP (2021, 10 Δεκεμβρίου). *En kamp för att skydda kvinnor*. Ανακτήθηκε από: https://igep.fi/en/-/fighting-to-keep-women-safe-3?languageId=sv_SE

KADEM (n.d.-a). Ανακτήθηκε από: <https://kadem.org.tr/en/about-us/about-kadem-2/>

KADEM (n.d.-b). *KADEM launches "All Together Against Violence" campaign to stop femicide*. KADEM Ανακτήθηκε από: <https://kadem.org.tr/en/kadem-launches-all-together-against-violence-campaign-to-stop-femicide/>

KADEM (n.d.-c). *KADEM stood ready at Tarsus Courthouse on 9 September as on 12 June to follow Özgecan Case*. Ανακτήθηκε από: <https://kadem.org.tr/en/kadem-follows-the-ozgecan-case/>

KADEM (n.d.-d). *In order to support Özgecan's family, who has been slayed about 4 months ago, and demand justice for these kind of issues, we went to Mersin on June 13th 2015 and we were attacked by other NGOs in front of the court*. Ανακτήθηκε από: <https://kadem.org.tr/en/heinous-attack-to-kadem/>

KADEM (n.d.-e). *International women and justice summit*. Ανακτήθηκε από: <https://kadem.org.tr/en/international-women-and-justice-summit/>

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (n.d.-a). Ανακτήθηκε από: <https://www.kadincinayetlerinidurduracagiz.net/hakimizda>

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (n.d.-b). *Nisan 2018 Dava Takvimi*. Ανακτήθηκε από: <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/davalarimiz/2852/nisan-2018-dava-takvimi>

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (n.d.-c). *Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu*. Ανακτήθηκε από: <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/aciklamalar/3087/korkma-dava-karari-kesinlesti-dernegimizi-kapattirmadik>

KAMER (n.d.). *Bin Kimiz?* Ανακτήθηκε από: https://www.kamer.org.tr/icerik_detay.php?id=270

KAMER (2011). *We can stop this*. Ανακτήθηκε από: https://www.kamer.org.tr/menuis/we_can_stop_this_-_2011_20160826_150507.pdf

OHCHR (2021, 21 Δεκεμβρίου). *Femicide Watch initiative (2021)*. Ανακτήθηκε από: <https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/2021/femicide-watch-initiative-2021>

- SBS (2022, 12 Ιουνίου). *Protests erupt after Turkey moves to close one of the country's most respected women's rights groups*. Ανακτήθηκε από: <https://www.sbs.com.au/news/article/turkish-womens-rights-group-wants-to-stop-femicide-theyre-accused-of-activity-against-law-and-morals/gyvhdxtjb>
- Stockholm Center of Freedom (2025, 13 Φεβρουαρίου). *Turkish court hands down reduced sentence to femicide perpetrator*. Ανακτήθηκε από: <https://stockholmcf.org/turkish-court-hands-down-reduced-sentence-to-femicide-perpetrator/>
- TBS News (2021, 20 Μαρτίου). Ανακτήθηκε από: <https://www.tbsnews.net/world/turkish-women-protest-over-erdogans-decision-exit-domestic-violence-treaty-223018>
- The Guardian (2026, 2 Απριλίου). *There's no way my daughter would have jumped: Why are so many Turkish women falling to their deaths?* Ανακτήθηκε από: <https://www.theguardian.com/society/2026/jan/31/why-are-so-many-turkish-women-falling-to-their-deaths>
- The Guardian (2015). *Three men get life sentence for murder and attempted rape of student in Turkey*. Ανακτήθηκε από: <https://www.theguardian.com/world/2015/dec/04/three-men-life-sentence-murder-student-turkey-ozgecan-aslan>
- UNODC (2019). *Global Study on Homicide: Gender-related killing of women and girls*. Ανακτήθηκε από: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet_5.pdf
- UNODC (2025). *Femicide brief 2025*. Ανακτήθηκε από: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/briefs/Femicide_Brief_2025.pdf
- United Nations Economic and Social Council (2013, 1 Φεβρουαρίου). Statement submitted by the Academic Council on the United Nations System, a non-governmental organization I consultative status with the Economic and Social Council. Ανακτήθηκε από: https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_22/_E-CN15-2013-NGO1/E-CN15-2013-NGO1_E.pdf
- Van Leeuwen, F. (2016, 3 Μαρτίου). *Just another murder or gender-based violence? A commentary on Civek versus Turkey*. Strasbourg Observers. Ανακτήθηκε από: <https://strasbourgobservers.com/2016/03/03/just-another-murder-or-gender-based-violence-a-commentary-on-civek-versus-turkey>
- We Will Stop Femicide Platform. (2023). *Femicide reports Turkey*. Ανακτήθηκε από: <https://www.kadincinayetlerinidurduracagiz.net/for-english>

Women for Women's Human Rights (WWHR) – New Ways. (2009). *Turkish civil and penal code reforms from a gender perspective: The success of two nationwide campaigns* (3rd ed.). WWHR – New Ways. Ανακτήθηκε από: <https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/06/LegalStatus.pdf>

World Health Organization & Pan American Health Organization. (2012). *Understanding and addressing violence against women: Femicide*. World Health Organization. Ανακτήθηκε από: <https://iris.who.int/handle/10665/77421>

World Health Organization (2023, 19 Νοεμβρίου). *Violence against women prevalence estimates*. Ανακτήθηκε από: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240116962>.

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.